

306771

37

A
KÜLFÖLDI MAGYAR INTÉZETEK
MŰKÖDÉSE ÉS A MAGAS MŰVELTSÉG
CÉLJÁT SZOLGÁLÓ ÖSZTÖNDÍJAK
AZ 1934—35. TANÉVBEN

AZ 1927. ÉVI XIII. T. C. 7. §-A ALAPJÁN ELŐTERJESZTI
A MAGYAR KIRÁLYI VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTER

ÖSSZEÁLLÍTOTTA
AZ ORSZÁGOS
ÖSZTÖNDÍJTANÁCS

BUDAPEST, 1936

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA

Paedag. O. 6523.

A
KÜLFÖLDI MAGYAR INTÉZETEK
MŰKÖDÉSE ÉS A MAGAS MŰVELTSÉG
CÉLJÁT SZOLGÁLÓ ÖSZTÖNDÍJAK
AZ 1934—35. TANÉVBEN

AZ 1927. ÉVI XIII. T. C. 7. §-A ALAPJÁN ELŐTERJESZTI
A MAGYAR KIRÁLYI VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTER

ÖSSZEÁLLÍTOTTA
AZ ORSZÁGOS
ÖSZTÖNDÍJTANÁCS

BUDAPEST, 1936

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA

M. T. AKAD. KÖNYVTÁRA
Néredőcsanló
1926 2445 sz.

Az 1934/35. tanévben ismét az előző évi, az ösztöndíjakkció nemzeti és kulturális jelentőségéhez képest *elenyésző csekély költségvetési kerektek között* bonyolódott le az ösztöndíjak adományozása úgy, hogy ebben az évben is különös jelentőséget nyertek azok az ösztöndíjak, amelyek az állami költségvetés terhelése nélkül tettek lehetővé tudományos és művészeti kiküldetéseket. Így különösen a *Rockefeller-alap*, az *Alexander von Humboldt-Stiftung*, a hazai *Hariseion-* és *Smith Jeremiás-alapítványok*, az *olasz és francia állam* biztosítottak több ösztöndíjas helyet. Nagy jelentőségűek voltak a *csereösztöndíjak* is, amelyek külföldi valuták igénybevétele nélkül tették lehetővé több ösztöndíjas külföldi tanulmányait, másrészt azt, hogy a csereképen a magyar kormány részéről ösztöndíjban részesített idegen fiatalok a magyar nyelvet és a magyar viszonyokat alaposan megismerhették.

A jelentés felöleli mind a külföldi, mind a belföldi tudományos kutató ösztöndíjasokat. Utóbbiakkal a külföldi ösztöndíjasok után külön rész foglalkozik és az ösztöndíjasok betűrendes névsorában is külön szerepelnek. Jelentésünknek a külföldi ösztöndíjasokra vonatkozó része nagyrészt a kollégiumi igazgatók beszámolója alapján készült, amelyeket a lehetőséghez képest egységes szempontok szerint alakítottunk át. A belföldi ösztöndíjasokról szóló jelentés szaktanári látta-mozással ellátott egyéni beszámolójuk alapján állítottatott össze. A külföldi ösztöndíjasokat a kiküldetési ország, a belföldieket a jelölő tudománykar, illetve főiskola szerint csoportosítottuk. Az egyes ösztöndíjasok neve után — esetleges statisztikai feldolgozások megkönnyítése érdekében — zárójelben jeleztük az illető születési évét, helyét és vallását is.

A felsorolt ösztöndíjasok csekély kivétellel valamennyien, tehát nemcsak a magyar állami ösztöndíjasok, az *Országos Ösztöndíjtanács jelölése alapján* nyerték el ösztöndíjukat.

Az *Ösztöndíjtanács szervezetében* a tanév folyamán és azt követőleg több változás történt. Itt csak azokról emlékezünk meg, amelyek az 1935. év végéig merültek fel, a függelékben közzétett névsor azonban már minden változást figyelembe vesz, ami jelentésünk megjelenéséig eszközöltetett.

Azok a tanácstagok, akiknek öt éves megbízatása a szervezeti és ügyviteli szabályzat értelmében az 1934. év végén lejárt, újból kiküldettek, illetve meghivattak. Csak egy változás történt, amennyiben *Csók István* festőművész helyére a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr *Glatz Oszkár* képzőművészeti főiskolai tanárt hívta meg az Ösztöndíjtanácsba.

Dr. Schmidt Henrik és *dr. Tóth Lajos* tanácsstagok tanácstagsági megbízásukról lemondtak. Helyüket a szegedi bölcsészeti, illetve a debreceni jog- és államtudományi kar *dr. Sík Sándor*, illetve *dr. szentpéteri Kún Béla* egyetemi ny. r. tanárokkal töltötte be.

Nyugdíjbavonulás, illetve a megbízás megszűnése folytán megszűntek hivatalból tanácsstagok lenni: *dr. Angyal Dávid*, *dr. Laban Antal*, *dr. Petrovich Elek*, *Végh Gyula*, valamint *dr. Támedly Mihály*, aki a miskolci tankerület királyi főigazgatója lett. Viszont hivatalból lettek tanácsstagok: *dr. Herzog József*, az Országos Levéltár és *dr. Csánki Dénes*, a Szépművészeti Múzeum főigazgatójává való kinevezésük alapján.

A műegyetem átszervezése alkalmából az 1934. évi X. t.-c. 12. §-a alapján eszközölt újabb kiküldetések következtében megszűnt *dr. Varga József* és *Zelovich Kornél* ny. r. professzorok tanácstagsága, viszont új tanácsstagok lettek: *dr. Bud János* a közigazgatási, *dr. Feller Frigyes* a közgazdasági-kereskedelmi, *dr. Kotsis Iván* az építész-mérnöki, *Lesenyi Ferenc* az erdőmérnöki és *dr. Vuk Mihály* a vegyész-mérnöki osztály képviselőjében.

A tanév folyamán súlyos csapás érte az Ösztöndíjtanácsot alelnökének *dr. Gombocz Zoltán* egyetemi ny. r. tanárnak hirtelen elhúnyásával. Ezenkívül elhúnytak *dr. Tauffer Vilmos* tanácsstag és *Zelovich Kornél* volt tanácsstag is. A Tanács vezetéséből, illetve működéséből mindannyian értékes munkával vették ki részüket. Emléküket mindenkor kegyelettel fogjuk őrizni.

Az Ösztöndíjtanács intézőbizottságának szervezetében annyi változás történt, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter az Ösztöndíjtanács teljes ülésének jelölése alapján ebben a tanévben töltötte be a *dr. Huszti József* lemondásával még az előző tanév folyamán megüresedett intézőbizottsági helyet *dr. Hankiss János* egyetemi ny. r. tanárral, aki az Ösztöndíjtanácsnak a debreceni bölcsészeti kar kiküldése alapján tagja.

I. A BÉCSI ÉS RÓMAI TÖRTÉNETI INTÉZETEK.

Wien, VII. Museumstrasse 7. — Róma, Via Giulia 1.

Első helyen mindig arról a két tudományos intézetről emlékezünk meg, amely szorosan véve nem tartozik az Ösztöndíjtanács hatáskörébe. Az intézetek tagjai közül azonban azok, akik hivatalos kiküldetésben hosszabb időt töltöttek el történeti kutatással az intézetek kötelékében, az ösztöndíjasokkal egy sorba vehetők. Ezeknek munkásságáról éppúgy emlékezünk meg jelentésünk, mint az ösztöndíjasokéről, míg az intézeteket igénybevevő többi kutatóról rövidebb felsorolást nyújt.

A Bécsi Gróf Klebelsberg Kunó Magyar Történetkutató Intézet ezidén is dr. Angyal Dávid nyug. egyetemi ny. r. tanár igazgatósága alatt folytatta munkásságát.

Az intézetnek az egész tanévre kiküldött állandó belső tagjai, illetve legalább három hónapig ott dolgozó változó belső tagjai, akik az ösztöndíjasokkal egy sorba vehetők, a következők voltak:

Ifj. Csemegi József (1909, Budapest, róm. kat.), okl. építész 1934 július elejétől szeptember elejéig tartó háromhónapos bécsi tartózkodása alatt az egri várszékesegyház építéstörténetével kapcsolatban a nyugati építészeti irányokkal igyekezett megismerkedni. Az Egerben feltárt romok ugyanis iskolázott mesterek kezemunkájára vallottak, s így remélhető volt, hogy a várszékesegyház mesterének valamely külföldi Bauhüttével való kapcsolatai kimutathatók lesznek. Csemegi nemcsak könyvekből kereste az analógiákat, hanem az ausztriai Bauhütték alkotásait a helyszínén is tanulmányozta. Foglalkozott ezenkívül a budai koronázó főtemplom történetére vonatkozó kutatásokkal is.

Dr. Mérei Gyula (1911, Budapest, izr.), okl. középiskolai tanár, mint változó belső tag 1934 novemberétől 1935 májusáig „A bécsi kormány iparpolitikája Magyarországon 1791 és 1835 között“ című tárgykörrel foglalkozott. Kutatásait az állami és az udvari kamarai belügyi levéltárban végezte. Az elsóban az államtanács aktáit nézte át, mely testületnek döntő szerepe volt az ügyek intézésében. A kamarai levéltárban az „Ungarische Kommerz“, „Ungarische Kameral“ és a „Niederösterreichische Kameral“ aktáit vizsgálta át és az említett időszak gyár- és vámpolitikájára nézve tekintélyes anyagot gyűjtött

össze. Adatai kiegészítésére ezenkívül február havában rövid időre Sopronba utazott az ottani levéltárak átnézése céljából. A bécsi belügyminisztérium levéltárát is át kívánta kutatni, ennek e tárgykörre vonatkozó anyaga azonban az 1929. évi tűzvézsnél teljesen megsemmisült.

Dr. Sinkovics István (1910, Dés, Szolnok-Doboka m., ref.), állandó belső tag november elejétől június végéig Erdélynek XVII-ik századvégi politikai helyzetével és belső állapotával foglalkozott. Témájához az udvari kamarai levéltárban főleg a „Siebenbürgen“ jelzetű anyagot vizsgálta, átnézte az Erdélyből érkező beadványokat, a különböző hatósági szakvéleményeket, jelentéseket, s azokra Bécsből leküldött végzéseket. Anyaga oly bőnek bizonyult, hogy az 1692-ik évből kiindulva alig egy évtizedig tudott előrehaladni és kutatásait folytatni fogja a következő tanulmányi évben a Rákóczi-felkelés után következő évekig.

Ifj. dr. Szentpétery Imre (1912, Lugos, Krassó-Szörény m., róm. kat.), állandó belső tag ugyancsak november elejétől június végéig a Rudolf-korabeli kincstári pereket dolgozta fel részben az udvari kamarai levéltár „Hoffinanz Ungarn“ anyagából, részben az állami levéltár „Hungaricáinak“ Rudolf korára vonatkozó fasciculusaiból. Nemesak a perekkel foglalkozott, hanem az egész kincstári birtokkezeléssel, úgy alkotmányjogi, mint gazdasági szempontból. E problémákkal kapcsolatban foglalkoznia kellett a kamaráknak egymáshoz való viszonyával is főképp az iniciatíva megállapítása végett, mely kérdés éppen Rudolf korában rendkívül bonyolult volt.

Három hónapnál rövidebb időt töltöttek az intézetben a következő **változó belső tagok**: *dr. Bánrévi György* székesfővárosi levéltári tiszt, aki Budavára erődítési műveinek történetét kutatta a töröktől való visszafoglalás idején kezdve. — *Dr. Fekete Lajos* allevéltárnok, a bécsi nemzeti könyvtárban a töröknyelvű történeti forrásokat, főleg az úgynevezett deftereket tanulmányozta. — *Kosáry Domokos* tanárjelölt Görgey Artúr pályájára vonatkozólag végzett kutatásokat. — *Kovács Lajos*, a székesfővárosi levéltár helyettes igazgatója Buda és Pest történetére keresett adatokat. — *Dr. Kring Miklós* okl. középiskolai tanár Tata történetét kutatta a török uralom korában. — *Literati Nagy Valéria* bölesészethallgató, a magyar nyelvű egyetemes történetírás fejlődésével foglalkozott. — *Horváthné, dr. Pálffy Ilona* allevéltárnok az 1691 utáni szerb betelepülés történetét kutatta. — *Dr. Zádor Anna* két ízben folytatott kutatásokat a tizenkilencedik század első felének magyar építészetére vonatkozó bécsi anyag körében.

Mint **vendégek** egy hónapnál *hosszabb* időt töltöttek az intézetben: *Avar Ferenc* bölesészethallgató (délmagyarországi szerbek oroszországi letelepülése), *dr. Fóti Lajos* (Bandholtz generális Undiplomatic Diary című munkájának francia fordítása), *Galyó János* bölesészethallgató (magyar jakobinusok története), *dr. Hegyaljai Kiss Géza* ref. lelkész (Kossuth Lajos élete), *dr. Károlyi Árpád* államtitkár (Magyar

Országgyűlési Emlékek újabb kötete), *dr. Rodé Jánosné* (irodalom). — Egy hónapnál *rövidebb* ideig voltak az Intézet vendégei: *dr. Bánrévi Györgyné Vass Klára* (Buda német utcanévei), *Balázs László* ref. lelkész (egyház történet), *dr. Csóka Lajos* benécs főiskolai tanár (Kollár Ádám), *Demeter Konrád* miskolci polgári iskolai tanár (múzeumi tanulmányok), *Domján János* ref. lelkész (vallástörténet), *dr. Dsida Elemér* győri ügyvéd (szuverénitástan), *dr. Eöttevényi Olivér* udvari tanácsos (Ferenc Ferdinánd életrajza), *dr. Fettich Nándor* egyetemi magántanár (garesinováói skytha-leletről tartott előadást), *dr. Galla Ferenc* pápai kamarás (jezsuiták története), *dr. Gábor Gyula* kormányfőtanácsos (dunai gőzhajózás története), *vitész dr. Háyzy Jenő* főlevéltárnok (Sopron története), *dr. Hermann Egyed* prémontrei kanonok (egyház történet), *dr. Illés József* egyetemi ny. r. tanár (jogtörténet), *marjalaki Kiss Lajos* miskolci múzeumi tisztviselő (népvándorláskori emlékek), *Kemény György* múzeumi könyvtáros (levéltári kutatás), *Korek Valéria* (bibliográfiai kutatások), *dr. Láng Margit* tanár (múzeumi történet), *dr. Lósy-Schmidt Ede* műszaki tanácsos (művelődéstörténet), *dr. Lénárt Edit* (pszichotechnika), *dr. Lutter János* egyetemi tanár (diplomáciai történelem), *dr. Molnár Antal* zeneművészeti főiskolai tanár (múzeumi tanulmányok), *dr. Moravcsik Gyula* (bizánci történelem), *dr. Németh Gyula* egyetemi ny. r. tanár (Budapesten nem található orientalista szakirodalom tanulmányozása), *Nyírő István* debreceni könyvtárigazgató (könyvtári tanulmányok), *dr. Pánity Vukoszava* múzeumi könyvtáros (háborús gyűjtemények), *dr. Podhradzky György* (Trencsén megye a XVII. században), *Sellye Ibolya* bölcsészhallgató (archaeológia), *Simig Gyula* jogszigorló (kereskedelmi jog története), *dr. Surányi Unger Tivadar* egyetemi ny. r. tanár (gazdaságtörténet), *dr. Schmidt Henrik* egyetemi ny. r. tanár (német nyelvjárások), *dr. Thegze Gyula* egyetemi ny. r. tanár (nemzetközi jog), *dr. Veress Endre* ny. min. osztálytanácsos (Gyula várának visszafoglalása 1695-ben), *dr. Vikár Béla* (a Kalevaláról tartott előadást), *dr. Viszota Gyula* kir. főigazgató (Széchenyi Naplói V. kötete), *dr. Wallisch Oszkár* debreceni egyetemi lektor (modern német dráma története), *dr. Zolnai Béla* egyetemi ny. r. tanár (a költő Zrinyi).

Külföldi vendégtagok a tanév folyamán a következők voltak: Egy hónapnál hosszabb ideig: *Ahmet Žeki Validi* v. konstantinápolyi egyetemi tanár (islamtörténet), *dr. Hutter Ferenc* levéltárnok (középkori történet), *dr. Rensing Elfriede* (Sigismund von Herberstein élete), végül mint a Notgemeinschaft der deutschen Wissenschaft kiküldötte: *dr. Backmann Reinhold* tanügyi tanácsos (Grillparzer-tanulmányok). — Rövidebb ideig: *Diggve Eynar* koppenhágai egyetemi tanár (ókeresztény bazilikák), *Lebègne Raymond* rennesi egyetemi tanár (múzeumi tanulmányok), *dr. Nowogorodzki Stanislaw* krakkói tud. akadémiai tisztviselő (Szilézia története), *Pieradzka Krisztina* (lengyel történelem), *Radhe Shij* upsalai szigorló bölcsész (történeti statisztika), *dr. Wilburg Walter* gráci egyetemi tanár (összehasonlító jogtudomány).

A Római Magyar Történeti Intézet a Palazzo Falconieriben elhelyezve, ebben az esztendőben is a római kollégiummal (Regia Accademia d'Ungheria) szervezeti kapcsolatban fejtette ki működését. Az Intézetben a Magyar Tudományos Akadémia javaslata alapján a következők nyertek elhelyezést:

Dr. Csabai István (1912, Budapest, ref.), bölcsészettudor, a budapesti tudományegyetem bölcsészeti karáról (Gerevich professzor), ösztöndíjas az első félévben. Tanulmányai két kérdés körül csoportosultak: tanulmány tárgyává tette Michelangelo utolsó s eddig kevésbé méltatott művét, a Pietà Rondaninit s az idevonatkozó, főleg a művész és Vittoria Colonna viszonyára s e viszony lelki hatására vonatkozó irodalom és a szellemtörténeti háttér tüzetes vizsgálata eredményeként sikerült az eddigi ismereteinket több vonással kibővítenie, amelyek lehetővé teszik Michelangelo esztétikai irányváltásának a megértését. Foglalkozott továbbá a modern olasz művészettel, főleg abból a szempontból vizsgálva azt, hogy a fasizmus, mint szellemi áramlat, milyen befolyást gyakorolt a mai olasz művészet stílusára és iparkodott meghatározni a fasiszta művészetpolitika eredményeit. E két problémával foglalkozó értekezései készülöben vannak.

Dr. hidasnémeti Ferdinándy Mihály (1912, Budapest, róm. kat.), bölcsészettudor, a budapesti tudományegyetem bölcsészeti karáról (Gerevich professzor), ösztöndíjas az első félévben. Archeológiai kutatásai folyamán foglalkozott a Magyar Nemzeti Múzeumban lévő úgynevezett „Szent István-szarkofág“ provenienciájának a kérdésével, majd a római Museo Nazionaleban lévő népvándorláskori lelet-sorozattal, különös tekintettel az ebben feltűnő lovas-nomádok emlékeire is, valamint arra a kulturális viszonyra, amelyben azok Itália lakosaihoz állottak. Ezirányú kutatásai eredményét nagyobb terjedelmű cikkben foglalta össze. Foglalkozott továbbá a szicíliai normannkirályság művészetével is. Szétágazó kutatásai eredményéről egy hosszabb tanulmányban számolt be. Tanulmányutat tett Palermóba, Monrealebe és Cefalùba.

Dr. Gombosi Ottó (1902, Budapest, ref.), bölcsészettudor, ösztöndíjas a második félévben. Liturgia-történeti kutatásai során főleg „Az orgona és a többszólamú műzene a liturgiában 1500 körül“ című tárgykör érdekelte. Beható kutatásokat végzett a római könyvtárakban (Vaticana, Casanatense, Angelica, Vallicelliana, Nazionale és S. Cecilia), továbbá a firenzei és a nápolyi könyvtárakban, ahol bőséges anyagot talált. Befejezte továbbá a renaissance hangszeres zenéjéről szóló tanulmánya első részét, amely a táncról és a tánczenéről szól. A mű egy része az „Acta Musicologica“ 1935. II. füzetében jelent meg „Der Hoftanz“ címmel.

Dr. Vanyó Tihamér Aladár (1905, Szomolnok, róm. kat.), bölcsészettudor, a budapesti egyetem bölcsészeti karáról (Szekfű professzor), benedekrendi főiskolai tanár, ösztöndíjas az első félévben. A Vatikáni Levéltárban letétben lévő Congregatio Consistorialis levéltárából forráskiadvány céljaira kimerítően kijegyezte a magyar

püspökök kánoni pöreit az 1759—1802 időből, továbbá ugyanezen évekre átkutatta az „Acta Congregationum Consistorialium“ és az „Acta Camerarii“-sorozatoknak Magyarországra vonatkozó anyagát. Kiegészítésül még az „Acta Miscellanea Consistorialia“ és a „Consistoria“-sorozatoknak a XVIII. század végére és a XIX. század elejére vonatkozó részeit is fölhasználta. Kijegyezte továbbá az „Archivio Sant Angelo Arm. I—XVIII.“ és a „Miscellanea Arm. XII. tom. 144, 145, 146, 214, 216, 218“ magyarvonatkozású processus-propositióit (XVI—XVII. század). Összegyűjtött anyagából az egykorú nyomtatványok és a szakirodalom felhasználásával forráskiadványt készít a magyar püspökökről és egyházmegyékről a felvilágosodás korában. Dolgozott még a vatikáni könyvtárban, valamint az osztrák, román, lengyel, cseh történeti intézetek könyvtáraiban. Sokat foglalkozott a fasizmus tanaival is, elsősorban az „Istituto Nazionale Fascista di Cultura“ könyvtárát használva föl, főképen az egyházi vonatkozások és a fasiszta államrezón szempontjából. Ösztöndíjas ideje alatt jelent meg „A bécsi nunciások jelentései Magyarországról 1666—1863“ című műve.

Dr. Voit Pál (1909, Szendrő, Borsod m., róm. kat.), bölcseztudor, a budapesti tudományegyetem bölcseleti karáról (Gerevich professzor), ösztöndíjas a második félévben. Tanulmányai főleg tárgyi ismeretei kibővítésére szorítkoztak. Rendszeresen látogatta a nyilvános és magángyűjteményeket, különös tekintettel a kereszténykori művészet emlékeire, valamint az aktuális képzőművészeti kiállításokra. Állandó látogatója volt az Istituto di Archeologia e Storia dell' Arte könyvtárának, valamint a Biblioteca Herzianának. Érdeklődése főleg az egyházművészet tanulmányozása felé vonzotta, különös tekintettel a templomépítészetre. Kéziratban elkészült egy tanulmánya az olasz templomépítés multjáról és jelenéről, valamint egy cikksorozata a modern katolikus templomi művészet gyakorlati problémáiról. Tanulmányutat tett Monte Cassinóba, Littoriába, Sabaudiába, Viterboba, Nápolyba, Pompeibe, Salernóba, Amalfiba és Ravellóba.

II. BÉCSI COLLEGIUM HUNGARICUM.

Wien, VII. Museumstrasse 7.

AUSZTRIAI ÖSZTÖNDÍJASOK.

Állami ösztöndíjasok:

Dr. Barta László (1906, Debrecen, ref.), bölcsezdoktor, díjtalan gyakornok az egyetemi vegytani intézetben, Debrecenből (Bodnár János professzor). Állami ösztöndíjas az első félévben. Kiküldetésének célja biokémiai tanulmányok folytatása, különös tekintettel a dohány-növényre. Tanulmányi programjának megfelelően a bécsi orvosi-

vegytani intézetben, Barrenscheen professzor vezetése mellett dolgozott s ezenkívül Bécs különböző szakkönyvtáraiban igyekezett a dohányra vonatkozó irodalmi adatokat összegyűjteni. Munkája eredményeit a következő, részben már közölt, részben közlés alatt levő dolgozatokban foglalta össze: A Magyar Dohányújságban: „Nikotin-előállítás zöld dohányból“, „A dohány mesterséges fermentálása“ és „A dohány minősége“. — A Biochemische Zeitschrift számára: „Bestimmung kleiner Mengen Furfurol“, továbbá „Unsere bisherige Ergebnisse über die Chemie und Biochemie der Tabakausbildung“ és „Methode zur Bestimmung kleiner Mengen Pyridin neben Nicotin und Ammoniak“.

Dr. Bogsch László (1906, Vajdahunyad, ág. ev.), bölesészdoktor, tanársegéd az egyetem Földtani Intézetében, Budapestről (Papp Károly professzor). Állami ösztöndíjas az első félévben. A bécsi természettudományi múzeum geológiai osztályán dolgozott dr. Schaffer egyetemi tanár és dr. Kautsky paleontológus vezetése alatt. Az idei félév folyamán befejezte a múlt évben megkezdett munkáját, amelyben a nógrádszakáli tortonienkori kövületanyag monografiáját összeállította. A múlt, 1933—34. ösztöndíjas éve alatt ugyanitt dolgozva az egész anyag részletes őslénytani feldolgozását végezte, az idei félév folyamán összeállította a monográfia teljes kéziratát a táblázatokkal együtt. Ennek kapcsán átvette a magyar és német neogen irodalom kívül a francia, angol, olasz és lengyel fiatal harmadkori képződményekkel foglalkozó irodalmat is. A nógrádszakáli munka kéziratának összeállítása után megkezdte az ugyancsak tortonienkori, Sámsonházáról begyűjtött kövületanyag egyik csoportjának, a csigáknak a feldolgozását. A nagy anyagnak csak egy részét tudta a rendelkezésére álló rövid idő alatt feldolgozni, annál is inkább, mivel minden egyes kövületnél, minden egyes fajnál a legmodernebb szisztematikai eredményeket is figyelembe vette. Ennek következtében a munkája lassabban haladt, de lehetővé tette számára, hogy a jövőben is mindenkor a legújabb szempontok figyelembevételével dolgozhassa fel a magyarországi fiatalharmadkori geológiai képződmények őslénytani anyagát. Ezenkívül részt vett több geológiai kiránduláson is, amelyek részben Bécs környékének geológiai képződményeivel ismertették meg, részben pedig általános geológiai szempontból voltak tanulságosak.

Dr. De Châtel Andor (1902, Budapest, ág. ev.), orvosdoktor, a Ferenc József Tudományegyetem Belgyógyászati Klinikájának fizetéses gyakornoka, Szegedről (Rusznák István professzor). Állami ösztöndíjas a második félévben. Kiküldetésének célja az volt, hogy gyakorlati és elméleti elektrokardiografiai tudását tökéletesítse. Naponta délelőtt az Eppinger professzor vezetése alatt álló belgyógyászati klinikán, délután pedig a Rotberger professzor vezetése alatt álló kísérleti pathológiai intézetben dolgozott. Munkájának eredménye a következő négy, német szaklapok részére írt hosszabb közleménye: „Das Elektrokardiogramm im schweren hypoglykämischen Schock“, „Zur Pathologie der T. Zacke“, „Können Gifte vom Endocard aus

wirken?“, „Versuch einer Analyse der Veränderungen des Zwischenstückes und der Nachschwankung des Ekg auf Grund von localen und monophasischen Ableitungen“.

Fél Edith Pálma Lidia (1910, Kiskőrös, Pest m., ref.), a szegedi egyetemről. Állami ösztöndíjas az egész évben. Településtörténeti tanulmányaihoz átnézte a II. József-korabeli magyarországi térképeket, a XIX. századi úgynevezett Ferenc-korabeli térképeket (egyenként körülbelül 1100 darab) és ezeken kívül posta és úthálózati térképeket is. Mindezeket az integer Magyarország összes településformáit, különösen az alföldi kertes városokat, a szétszórt településeket (tanyákat) és csárdákat tanulmányozta igen szép eredménnyel. Disszertációjához (Harta község monográfiája) a szükséges német anyagot gyűjtötte és összehasonlította, valamint a Berliner Zeitschrift für Volkskunde-ban megjelenendő „A magyar kopjafákról“ című tanulmányához is gyűjtött anyagot. Az egyetemen Haberlandt professzor szemináriumában több órán keresztül ismertette a magyar néprajzi tudomány mai állását; magyarból való fordításaival pedig svájci és osztrák tudósok számára igyekezett a magyar néprajzi munkákat a külfölddel megismertetni.

Görgényi Júlia (1909, Hajdúdorog, Hajdú m., gör. kat.), okleveles középiskolai tanár, Budapestről (Alföldi András professzor). Állami ösztöndíjas az első félévben. Kiküldetésének célja a „Magyarországon talált római pénzleletek repertórium“ című doktori értekezéséhez anyaggyűjtés. Evégből a bécsi Kunsthistorisches Museum éremtárában, elsősorban a Münzkabinet gazdag anyagát vette vizsgálat alá, kiírta a múzeumba került számos magyar pénzleletet. Tanulmányozta a Münzkabinet katalógusait és ezzel egyidejűleg a leletekre vonatkozó irodalmat is átnézte. Az irodalmi anyag feldolgozása céljából dolgozott az éremtár könyvtárában, a Nationalbibliothekban és az egyetemi könyvtárban. Az egyetemen a szakprofesszorok numizmatikai és archaeológiai előadásait hallgatta. A Museum Vindobonenseben is dolgozott.

Dr. Györffy Iván (1904, Arad, róm. kat.), orvosdoktor, egyetemi tanárségéd a Gróf Tisza István Tudományegyetem Élettani és Általános Kórtani Intézetében, Debrecenből (Went István professzor). Állami ösztöndíjas a második félévben. Kiküldetésének célja az volt, hogy egyrészt az elméleti ismereteit az elektrofiziológia terén bővítse, másrészt, hogy a modern elektrofiziológiai módszerek alkalmazását a szívbetegségek diagnosztikájában elsajátítsa. Az Eppinger professzor vezetése alatt álló I. sz. bécsi Belklinika szívosztályán dolgozott, mint beosztott orvos. Részt vett a betegviziteken, valamint a járóbetegek vizsgálatában és az elektrokardiografiai laboratórium munkájában. Mindezek mellett tanulmányozta ugyanezen klinika laboratóriumában a bakteriológiai és serológiai munkálatokat. Ugyanitt tájékozódást szerzett a lues serológiai diagnosztikájával összefüggő tapasztalatokat illetően, miután erre vonatkozólag korábban kiterjedt vizsgálatokat végzett. Délutánonként a Durig professzor vezetése alatt álló egyetemi élettani intézet elektrofiziológiai osztályán dolgozott, ahol kísérletes vizs-

gálatokat végzett az ultrarövid hullámoknak a szív működésre való hatására nézve. Ösztöndíjas ideje alatt szerzett tapasztalatai, illetőleg korábbi vizsgálatai alapján, a bécsi orvosegyesület könyvtárának igénybevételével két tudományos közleményt írt.

Dr. Hartnagel Erzsébet (1909, Zebegény, Hont m., ág. ev.), bölcsészdoktor, magyar-német szakos okleveles középiskolai tanár, Budapestről (Gombocz Zoltán professzor). Állami ösztöndíjas az egész éven át. Ismételt kiküldetésének célja azon szótörténeti kutatásoknak kiegészítése, illetve befejezése volt, amelyek elsősorban a XVIII—XIX. század magyar nyelvének német jövevényszavaira vonatkoztak. E tanulmányi évben a XVIII—XIX. század megváltozott életformájú magyarságának nyelvével, annak idegen, illetve befogadott elemeivel foglalkozó összefoglaló munkája anyagát kiegészítette; e mellett különösen a francia forradalommal kapcsolatos, annak szellemi háttéréből kisarjadzó s erre jellemző viseletek neveinek kérdésével foglalkozott. A bécsi nagyobb könyvtárak mellett az Albertina rézmetszetgyűjteményben és Max von Portheimnak a XVIII. század II. felére egyedülálló, igen gondos gyűjteményében talált újabb adatokat. A viseletnevek magyar nyelvi életét tárgyaló hosszabb tanulmányának egy része a Magyar Nyelv ezidei számaiban fog megjelenni. Egy művelődéstörténeti szempontból érdekes szómagyarázat a XVIII. századvég egy jellemző játékaról ugyancsak itt jelenik meg. A Magyar Tudományos Akadémia kiadásában megjelenő Magyar Nyelvtudomány Kézikönyvében a német jövevényszavakat tárgyaló rész megírására az elmúlt év folyamán megbízást kapott; az év II. felében e tanulmány előmunkálataival is foglalkozott. A Magyar Nyelvtudományi Társaság 32. sz. kiadványaképp s a Magyar Nyelv 1934. évfolyamában is megjelent tanulmánya „Újabb német jövevényszavainkról“ elnyerte a Magyar Nyelvtudományi Társaság 1934. évi Szily-jutalmát. Ez év május 12-én a budapesti egyetemen sub auspiciis Gubernatoris avatott doktorrá.

Dr. Ittész Jenő (1906, Somogysszill, Somogy m., ág. ev.), orvosdoktor, műtőorvos, a II. sz. Sebészeti Klinika gyakornoka, Budapestről. Állami ösztöndíjas a II. félévben. Ösztöndíjas ideje első felében az általános sebészettel foglalkozott. Elsősorban a Denk-klinika műtőit és osztályait látogatta. Különös figyelemmel volt azokra a beavatkozásokra, melyeket az elektromos késsel végeztek. Denk professzor igen nagy előszeretettel használja az elektrochirurgiát olyan beavatkozásoknál, melyeknél elsősorban a másodlagos fertőzés jöhet tekintetbe. Igen gyakran látta a daganatok operációjánál az úgynevezett elektrocoagulatiót is, melynek azonban indikációs köre az utóbbi időkben nem sokat változott. Körülbelül ugyanezeket látta a Ranzi-klinikán is. Ezen a klinikán gyakran ellátogatott a baleseti osztályra. Gyakran fordult meg a lainzi kórházban is, melynek vezetője Schönbauer professzor, kinél gyakran volt alkalma agyi operációkat látni. Itt a sebészetben és a rádium-osztályon végzett tanulmányokat. Szabad idejében délutánonként ellátogatott a Holz-knecht-intézetbe, ahol Politzer magántanárnak a csontbetegségek röntgendiagnosztikai kurzusát hall-

gatta. Két héten keresztül naponta a Freund-féle Pearson-rákintézetben a Freund-Kaminer és más rákdiagnosztikai reakciókat tanulta. Ösztöndíjas idejének két utolsó hónapjában pedig úgyszólván minden idejét a lainzi rádium-osztályon töltötte, ahol egy elméleti kurzus mellett a gyakorlati rádiológiával is foglalkozott. Itt nemcsak a rádiumterápiát volt alkalma tanulni, hanem az elektrochirurgia alkalmazását is gyakran láthatta a rák gyógyításában. Délutánonként eljárt a Gesellschaft der Ärzte könyvtárába, ahol a rák és rádium terápiájának legújabb irodalmát olvashatta.

Dr. Korpás Emil (1910, Ürmény, Nyitra m., róm. kat.), bölcsész-doktor, okleveles kereskedelmi iskolai tanár, Budapestről (Gróf Teleki Pál professzor). Állami ösztöndíjas egész éven át. Feladata az volt, hogy a Felvidék földrajzát, geológiáját és néprajzát a lehető legalapossabban tanulmányozza. Ecélből Hassinger Hugo professzor intézetét és a nagy közkönyvtárakat látogatta és e kérdéssel kapcsolatban kb. 300 tanulmányt olvasott el. Ezekről bő irodalmi jegyzéket állított össze, amely főleg német- és tótnyelvű, de gazdagon van képviselve abban a lengyel, a cseh és a francia szakirodalom is. Ezekkel párhuzamosan szorgalmasan hallgatta Hassinger, Sölch és Haberland professzorok előadásait is, valamint részt vett az egyetemi Földrajzi Intézet több kirándulásán. Így bejárta Tulln, Kirchberg, Wagram, Graz és a Wachau környékét, valamint részt vett a Collégiumnak földrajzi szempontból is nagyon tanulságos háromnapos kirándulásán.

Dr. Losonezy István (1908, Dombóvár, Tolna m., róm. kat.), jog- és államtudományi doktor, ügyvédjelölt, Pécsről. (Irk Albert professzor.) Állami ösztöndíjas egész éven át. A bécsi tudományegyetem jogi karának jogfilozófiai szemináriumában és könyvtárában dolgozott Verdross professzor vezetése mellett. Az év első felében a filozófiai szakirodalom Magyarországon nehezen hozzáférhető műveit dolgozta át és jegyezte ki, különösen episztemológiai tárgyú munkákat, amelyekre „Über den wissenschaftlichen Charakter und die Möglichkeiten einer Rechtswissenschaft“ című értekezése megírásához szükséges volt. Az év második felében a jogfilozófiai szemináriumban felolvasást tartott és megírta német nyelven fentjelzett munkáját, amelyet elbírálásra Verdross professzornak nyújtott át.

Dr. Pap Zoltán (1900, Bulcsú, Bereg m., ev. ref.), orvosdoktor, egyetemi tanársegéd a Gróf Tisza István Tudományegyetem Ideg- és Elmeklinikáján, Debrecenből (Benedek László professzor). Állami ösztöndíjas a második félévben. Tanulmányait a Pötzl professzor vezetése alatt álló bécsi ideg- és elmeklinikán kezdte meg. Behatóan foglalkozott a serdüléssel elmezavar gyógyításában újabban alkalmazott insulinos gyógymóddal, Hoff professzor osztályán az agydaganatok diagnosztikájával és terápiájával, Urbán osztályán a thorostratos arteriografiával. A lainzi kórház sebészeti osztályán Schönbauer professzor vezetése mellett az agydaganatok eseteiben alkalmazott agyműtéteket és azoknak gyógyulási eredményeit tanulmányozta. Rendszeresen hallgatta Bühler professzor pszichológiai előadásait és részt vett a szemináriumi megvitatásokon. Ösztöndíjas ideje alatt

három dolgozatot írt: „A meskalin-mámor hatása a posthypnotikus érzékesalódásokra“, „A suggestio és a hypnosis tanának fejlődése“, „Az „én“-probléma és a depersonalisatio“.

Dr. Szép Jenő (1903, Debrecen, ref.), orvosdoktor, Debrecenből (Neuber Ede professzor). Állami ösztöndíjas az első félévben. Általános bőrgyógyászati és veneriológiai, fényterápiai, bakteriológiai és szerológiai tanulmányok végzésére küldetett ki. L. Arzt és W. Keil professzorok klinikáin dolgozott. Behatóan foglalkozott a fényterápiás eljárásokkal, különös tekintettel a röntgen-, Bucky-, rádium- és ultrarövidhullámú-kezeléseknek a bőrelváltozásokra gyakorolt hatására. Ezenkívül résztvett a klinika dermatológiai és veneriológiai osztályainak beteglátogatásain és a járóbetegrendeléseken, ahol a nagyszámú mindennapos eset mellett több ritkán előforduló bőrelváltozást volt alkalma figyelemmel kísérni, vizsgálni és a bevezetett terápia hatását észlelni. Keil professzor klinikáján az allergiás bőrbetegségekkel foglalkozott. Tanulmányozta a gyermekkori dermatosisokat, valamint a bőrbetegségek diétás kezelését. Ugyane klinika serodiagnostikai laboratóriumában az itt használatos syphilis-, gonorrhoea- és tbc.-segédreakciókat ismerte meg. (Meinicke—Klärungs—Müller—Ballungs- és Kahn-reakciókkal.) Maresch professzor intézetében a bakteriológiai szempontból fontos és nehezen tenyésztethető kórokozók (gonococcus, Ducrey-bacillus, aktinomyces stb.) tenyésztési viszonyait és a raecinaék készítését tanulmányozta. Ugyanez intézet tuberculosis-laboratóriumában a tbc.-bacillusoknak a véráramból való kitenyésztésével foglalkozott behatóan.

Urhegyi Emilia (1900, Zsolna, Trencsén m., róm. kat.), okleveles középiskolai tanár, Budapestről (Melich János professzor). Állami ösztöndíjas egész éven át. Kiküldetésének célja szláv filológiai tanulmányok folytatása s a felvidéki személy- és helynevek kutatása volt, különös tekintettel a liptói és turóci regisztrumra. Ösztöndíjas éve alatt e feladatot úgy oldotta meg, hogy részben N. Trubetzkoy-nak, a bécsi szláv filológiai tanszék tanárának előadásait hallgatta két féléven át (eseh nyelvtörténet, ósszláv nyelv, szemináriumi gyakorlatok) és szemináriumának egész éven át rendes tagja volt, másrészt pedig a szláv személy- és helynevekre vonatkozó régebbi és újabb irodalmat dolgozta fel. A Felvidék településtörténetének kérdésével is foglalkozott s itt munkája elsősorban odairányult, hogy e ma is sokat vitatott kérdés eldöntésében milyen szerepe van a nyelvi kritériumoknak, éppen a szóbanforgó személy- és helyneveknek. Hogy a tekintetbejövő legújabb, Bécsben hozzá nem férhető, nagyrészt cseh és tótnyelvű tudományos munkákba is betekintést nyerjen, rövid időt Pozsonyban töltött, ahol Václav Vázny pozsonyi professzor közbenjárásával az ottani könyvtárban sikeresen dolgozhatott.

Dr. Zimmermann Gusztáv (1911, Budapest, ág. ev.), állatorvos, tanársegéd a József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Állatorvosi Osztályának Anatómiai Intézetében, Budapestről (Zimmermann professzor). Állami ösztöndíjas egész éven át. Az egyetem és az állatorvosi főiskola anatómiai-, szövettani-, fejlődéstani-, állattani-,

palaeontológiai- és Röntgen-intézetében, valamint a természetrajzi múzeum állattárának emlős osztályában dolgozott a szakprofesszorok vezetése alatt. Kidolgozandó témája az os carpi centrale összehasonlító anatómiája volt. Munkáját sikeresen oldotta meg és az elért eredményről a bécsi Allatorvos Egyesületben eredeti felvételek vetítésével előadást tartott. Az előadást követő vitában Krölling professzor kiemelte e vizsgálatok jelentőségét, úgy a phylogenia, mint az ontogenia szempontjából. Eredményeit összefoglaló dolgozata a Magyar Tudományos Akadémia III. osztályában „Adatok az os carpi centrale összehasonlító anatómiájára“ címen az 1935 november 18-án tartott osztályülés keretében került bemutatásra és az Akadémia Matematikai és Természettudományi Értesítőjében fog megjelenni.

Törvényhatósági ösztöndíjas:

Iván István (1905, Szombathely, ág. ev.), ötvösművész, Budapestről (Csajka István iparművészeti iskolai tanár tanítványa). Budapest székesfőváros ösztöndíjasa a második félévben. A bécsi Kunstgewerbeschuleban Prof. Hoffmannál dolgozott és főleg az ötvösség és a zománc különböző technikáit tanulmányozta igen nagy szorgalommal. Az éremművészet tanulmányozása céljából pedig a bécsi Kunsthistorisches Museum éremtárát és a Münzkabinet rendkívül gazdag és tanulságos éremgyűjteményét kútatta át. Művészi készsége gyarapítására elkészítette a bécsi magyar tudományos intézetek tagjainak portréjait éremalakban.

Tanulmányi segélyben részesültek:

Gróf Blanckenstein Erzsébet (1902, Meran, róm. kat.), szobrászművész, 500 P összegű tanulmányi kézisegélyben részesülve a bécsi képzőművészeti főiskolára (Akademie der Bildenden Künste) iratkozott be a II. félévre, mint Müllner Joseph szobrászművész-tanár tanítványa és július elejéig folytatta tanulmányait. Az itteni Allgemeine Schuleban több életnagyságú és féléletnagyságú aktot mintázott, továbbá egy női mellszoborképmást életnagyságban. Több plakettképmást is készített, nevezetesen Weingarten Paul zongoraművész zeneakadémiai tanárról, Starhemberg hercegnéről és Widmar Antal grófról, valamint egyet Fülöp Józsiás szászkóburg-góthai herceg megbízásából. Három utóbbival a Vereinigung der Schriftstellerinnen und Künstlerinnen Wiens májusi tárlatán is résztvett a Burggartenbeli Glaspalastban.

Mozsolics Amália (1910, Vasvár, Vas m., róm. kat.), abszolvált bölcsészhallgató, tanulmányi segéllyel beutalt tagja volt a Collegium Hungaricumnak. Az év folyamán rendes 7-ed, illetve 8-adféléves hallgatója volt a bécsi Tudományegyetem bölcsészeti karának. Régészeti tanulmányokat folytatott. Mindvégig tagja volt a Menghin professzor vezetése alatt álló Urgeschichtliches Institutnak. Ösztöndíjas éve alatt befejezte a „Die inkrustierte Keramik der Bronzezeit in Westungarn“

(A bronzkori inkrusztált keramika a Dunántúlon) című disszertációját, melyet Menghin professzor dícsérettel fogadott el. 1935 június 22-én első szigorlatát jó eredménnyel tette le. Egy a bécsi Kunsthistorisches Museumban őrzött celldömölki depólelettel kapcsolatban a korahallstatti depóleletekkel is foglalkozott. Az erről szóló rövidebb tanulmánya kéziratban készen áll.

Ezenkívül hivatalos kiküldetéssel kapcsolatban, valamint szak tanulmányuknak a bécsi gyűjteményekben való kiegészítése céljából számos vendég töltött rövidebb időt (a kollégiumi nyilvántartás szerint összesen 9215 munkanapot) a kollégium kötelékében.

III. BERLINI COLLEGIUM HUNGARICUM.

Berlin, N. W. 7. Dorotheenstrasse 2.

NÉMETORSZÁGI ÖSZTÖNDÍJASOK.

Állami ösztöndíjasok:

Balázs Péter (1910, Potok, ág. ev.), okleveles gépészmérnök, Budapestről (prof. Schimanek), a Dunántúli Villamos R.-T. mérnöke, ösztöndíjas az első félévben. Az első két hónapban az Allgemeine Elektrizitäts Gesellschaft (AEG) üzemében dolgozott praktikánsként és pedig részben a turbinagyárban, részben a villamosgépek és távvezetékek védőberendezéseit, továbbá az erőműveket tervező irodában és a transzformátorgyárban. Január és február hóban a berlini elektromos művek üzemait, főleg a klingenbergi erőművet tanulmányozta. Megtekintette a stettini és a magdeburgi erőműveket. A charlottenburgi műegyetemen az energiatermeléssel összefüggő előadásokat hallgatott. A második félévre angolországi ösztöndíjat kapott.

Dr. Benesik Béla (1906, Budapest, róm. kat.), bölcsészdoktor, Budapestről, a m. kir. Légügyi Hivatal tisztviselője, ösztöndíjas mindkét félévben. Kétirányú munkásságot fejtett ki: a) Tanulmányozta az apriori tudományok, főleg a matematika logikai és tárgyelméleti alapjait. E problémát tárgyaló nagyobb dolgozatához összegyűjtötte az anyagot. b) A tempelhofi repülőtéren és a porosz meteorológiai intézetben modern meteorológiai módszereket sajátított el, kiképzést nyert a magasságrepülésben és annak kiértékelésében, rendszeresen résztvett az időjárás-megbeszéléseken. Az egyetemen logikai, matematikai és meteorológiai előadásokat hallgatott.

Dr. Földes Papp Károly (1911, Püspökladány, ref.), bölcsészdoktor, Budapestről (prof. Brandenstein), a budapesti teológián végzett ref. segédlelkész, ösztöndíjas mindkét félévben. A fogalmi és intuitív megismerés bírálatához gyűjtött anyagot, mely munkája közben szükségesen bizonyult a modern fizika eredményeinek megismerése. Ezért eredeti céljától eltérve, de annak szolgálatában kitérést tett a matematika és fizika területeire, tanulmányozta főleg Eddington,

Heisenberg, Schrödinger idevágó műveit. E mellék tanulmányok eredményét külön dolgozatban fogja összefoglalni, melyben az elektromágneses tér- és kvantumelméletből a megismerés teóriájára vonható következtetéseket vizsgálja. Úgy ezt, mint a fogalmi és intuitív megismerés bírálatát tárgyaló fődolgozatát még ez évben elkészíti. Tanulmányutat tett Lipésébe, Hamburgba, Majnafrankfurtba, Münchenbe és Nürnbergbe. A berlini magyar kolónia március 15-i ünnepén emlékbeszédet mondott.

Dr. Goltner Dénes (1905, Makó, róm. kat.), jogi doktor, Szegedről (prof. Polner), bírósági titkár, ösztöndíjas mindkét félévben. Tanulmányainak főtárgya a képviselőválasztások érvényessége fölötti és a közjogi bírászkodás volt. A porosz állami könyvtárban és az Institut für ausländisches, öffentliches Recht und Völkerrecht könyvtárában mindkét kérdés német irodalmát földolgozhatta, sőt nagyrészt a nemzetközi irodalmat is. E két főtéma mellett foglalkozott a bírászkodás helyzetével a modern állam fölépítésében. Berlini anyagát a lipesei Deutsche Bücherei és a birodalmi törvényszék könyvtárában egészítette ki. Elméleti vizsgálatait gyakorlati szempontokkal a berlini Wahlprüfungsgericht és a lipesei birodalmi törvényszék irattárában pótolta. Utóbbiban Oegg tanácselnök útmutatásával betekintést nyert az eredeti kéziratokba. Lipésében egy hónapot töltött. Egy északi utazás révén a svéd és norvég bírósági szervezetet is megismerhette. Megjelent két dolgozata: „A bíró a Harmadik Birodalomban“ és „A tanuvallomástételi kötelesség és titkos szavazás“ címen, előbbi a Bírak és Ügyészek Lapja, utóbbi a Jog című folyóiratban.

Dr. Kerék Mihály (1902, Cegléd, ref.), közgazdaságtudományi doktor, Budapestről (prof. Czettler), a Magyar Gazdaszövetség titkára, ösztöndíjas mindkét félévben. Telepítéspolitikai tanulmányait Berlinben főleg a Forschungsinstitut für Agrar und Siedlungswesenben Sering professzor mellett és a Reichnährstand könyvtárában folytatta. Négyhavi előmunkálat után ugyancsak négy hónapon át helyszínen tanulmányozhatta Brandenburg, Alsó- és Felső-Szilézia, Pomeránia, Mecklenburg, Hannover, Braunschweig, Kelet-Poroszország főbb telepítéseit és Boroszló, Liegnitz, Stettin, Rostock, Hannover, Lüneburg központokból a telepítő társaságok eljárásait. Tanulmányutat tehetett Lengyelországba, a balti államokba és Finnországba is. Eredményeit összefoglaló könyve a Collegium Hungaricum kiadványsorozatában fog megjelenni. A magyar kolónia előtt hazánk mezőgazdasági problémáiról előadást tartott.

Dr. Király József (1906, Nádasd, róm. kat.), orvosdoktor, Budapestről, a budapesti II. sz. sebészeti klinika tanársegéde (prof. Bakay), ösztöndíjas az első félévben. Sauerbruch professzor sebészeti klinikájának volt vendégtagja. Jelen volt és asszisztált a műtétéknél, résztvevő a klinikai és laboratóriumi vizsgálatokban. Emellett bejárta Liechtenberg vese- és Gohrband hassebészeti operációihoz. Éjszakai inspekciókat tartott Wagner nőklinikáján, hol a nőgyógyászati és a sebészeti határeseteit tanulmányozta. Meglátogatta a beelitz és grabowseei tüdőszanatóriumot. Hallgatta Sauerbruch és Middeldorpf sebészeti és

Chaoul röntgendiagnosztikai előadásait. Három dolgozata „A pleura-empyemák sebészeti kezelésének mai állása“, „A gümős mellhártya-izzadmányok sebészeti kezelése“ és „Tüdősebészet a Sauerbruch-klinikán“ címen hazai szaklapokban fog megjelenni. Megtekintette a lipcei szakintézeteket is.

Dr. Malán Mihály (1900, Zólyom, róm. kat.), bölcsészdoktor, Budapestről (prof. Méhely), a budapesti egyetemi Embertani Intézet adjunktusa, előadótanár a Testnevelési Főiskolán, ösztöndíjas mindkét félévben. A Kaiser Wilhelm Institut für Anthropologieban Fischer professzor irányítása mellett a tájékozódóképesség öröklésére vonatkozólag végzett vizsgálatokat egy- és kétpetűjű ikreken, mely vizsgálatok kísérleti részét befejezte. Modern antropológiai módszereket sajátított el. Genetikai kurzuson vett részt és tanulmányozta a Hochschule für Leibesübungen biológiai oktatását. Egyetemi szakelőadásokat hallgatott. Előadást tartott az intézeti praktikum keretében a gyenge-tehetség eugenikai kihatásáról, a berlini Studentenschaft körében a magyarországi fajokról és a magyar kolónia előtt a magyarság fajképeének kialakulásáról. Résztvett a jénai örökléstani kongresszuson és a reckahni ásatásokon, megtekintette a münchenbergi tenyésztés-kutató intézetet, továbbá Lipését, Boroszlót és Weimárt.

Dr. Oláh László (1904, Kassa, róm. kat.), okleveles mezőgazda, bölcsészdoktor, a debreceni gazdasági akadémiáról, a m. kir. Vetőmagvizsgáló Állomás asszisztense, ösztöndíjas mindkét félévben. Az egyetemi örökléskutató intézetben dolgozott Kappert professzor mellett. Növényörökléstani és nemesítési metódusok elsajátítása után kísérletekkel vizsgálta azt a kérdést, hogy mily örökléstani faktorok határozzák meg a *Triticum vulgare* ellenállóképességét a sárgarozsdával szemben és hogyan öröklődik az ellenállóképeség. A kísérletekhez szükséges speciális eljárást a braunschweigi botanikus intézetben sajátította el Rabien professzor mellett. Kísérleteit az év folyamán nem terjeszthetvén ki kellő számú generációra, munkáját a következő évben folytatja, újra állami ösztöndíjjal. Megismerte a genetika irodalmát, foglalkozott citológiai tanulmányokkal. Megnézte Lipését és Hamburgot.

Dr. Schmid Rezső (1904, Munkács, ref.), okleveles vegyész-mérnök, okleveles közgazda és bölcsészdoktor, Budapestről, egyetemi magántanár, műegyetemi meghívott előadó (prof. Pogány), ösztöndíjas a második félévben. A Physikalisch-Technische Reichsanstaltban Stark professzor vezetése mellett a vákuumspektroszkópia módszereit tanulmányozta. Eredményeiről következő dolgozataiban számolt be: „Zeemaneffekt an Triplettbanden. Einfluss des Magnetfeldes auf die Linien der Dritten Positiven Kohlenoxydbanden“ (Zeitschrift für Physik, 89. köt.), — „Über die $B^1\Sigma \rightarrow A^1\Pi$ - und $C^1\Sigma \rightarrow A^1\Pi$ -Banden des Kohlenoxyds“ (mit L. Gerő, u. o. 93. köt.), — „Über den Zeeman-Effekt der Störungsstellen des $A^1\Pi$ -Zustandes in CO “ (mit L. Gerő, u. o. 94. köt.), — „Zur Deutung der beobachteten Zeeman-effekte von $NO\gamma$ - und CO^+ -Banden“ (Physica, Zeeman-Nummer, 1935).

Dr. Száhlender Károly (1907, Budapest, róm. kat.), okleveles gyógyszerész, okleveles felső kereskedelmi iskolai tanár, bölcészdoktor, Budapestről, egyetemi tanársegéd (prof. Jakabházy), ösztöndíjas mindkét félévben. Háromhavi organikus-kémiai és növényanalitikai előtanulmányok után az egyetem farmakognóziái intézetében Schürhoff professzor mellett az ammóniakgumi vizsgálatával foglalkozott. Eredményeiről „Der Umbelliferongehalt des Ammoniakgummi“ című dolgozatában számolt be (Archiv der Pharmazie und Berichte der Deutschen Pharmazeutischen Gesellschaft, 1935). A második félévben az egyetemi gyógyszerészeti intézetben Mannich professzor mellett dolgozott. Vizsgálta a Digitalis lanata magvát, melyben két új glykosidát fedezett föl. E kísérleteit az 1935/36. tanév első szemeszterében fogja befejezni, melyre újra ösztöndíjat nyert. „Methyloxy-anthrachinonok és a metyloxyanthrax chinonokat szolgáltató testek“ című munkája a Magyar Gyógyszerésztudományi Társaság Értesítőjében jelenik meg. Ugyanoda küldte be a német gyógyszerészképzésre vonatkozó megfigyeléseiről szóló jelentését is. Lipcsébe tett tanulmányutatót.

Dr. Szendi Balázs (1904, Tiszadob, ref.), orvosdoktor, Debrecenből, nőgyógyászati tanársegéd (prof. Kovács), ösztöndíjas a második félévben. A félévet gyakorlati, elsősorban urológiai ismereteinek bővítésére használta föl, főleg Lichtenberg professzor mellett. Nőgyógyászati tanulmányokat Wagner és Stöckel professzorok klinikáin folytatott. Verschuer mellett örökléstanai módszereket sajátított el. Schröder professzor kieli nőklinikáján öt napot töltött. „A művivetelés Németországban“ és „Öröklésklinika, fajhygiéne és örökléstan“ című dolgozatai a Vidéki Orvosok és Gyógyszerészek Lapjában, illetőleg az Orvosi Hetilapban fognak megjelenni. „Selektiveugenische Bestrebungen in Ungarn“ című ismertetését az „Erbarzt“ fogja közölni. Berlini tartózkodását ösztöndíjas idején túl két hónappal meghosszabbította. Megtekintette a rostoecki, lipesei, majnafrankfurti, müncheni, kölni és düsseldorfi nőgyógyászati klinikákat.

Dr. Takáts Tibor (1905, Tóváros, róm. kat.), kémia-fizika szakos okleveles középiskolai tanár, bölcészdoktor, Budapestről, ásványtani intézeti tanársegéd (prof. Vendl), ösztöndíjas mindkét félévben. A Kaiser Wilhelm Institut für Silikatforschungban dolgozott Eitel professzor mellett. Modern módszerek és eszközök megismerése után a szilikátok és a kéndioxidgáz közti kémiai egvensúlynak tudományos és üvegtechnológiai szempontból egyformán fontos körülményeit vizsgálta. Eredményeit a Glas Technische Berichte fogja közölni. Ezután a bárium, stroncium és alkáli titánszilikátásványok előállítására, illetőleg kristályosítására vonatkozólag végzett kísérleteket, melyeket otthon fog befejezni. Hallgatta Eitel professzor egyetemi előadásait, a professzor vezetése mellett megtekintette az Osram izzólámpagyár üvegosztályát és a rüdersdorfi cementgyárat. Megnézte Lipsét és Hamburgot.

Törvényhatósági ösztöndíjas:

Dr. Wohl György (1902, Budapest, róm. kat.), okleveles mérnök, közgazdasági doktor (prof. Heller Farkas), székesfővárosi mérnök, Budapest székesfőváros ösztöndíjasa mindkét félévben. Közgazdasági tanulmányának tárgya a gazdasági beszámítás elmélete volt. Elkészült „A bérek nagysága a termelési árakban” című dolgozata. Behatóan tanulmányozta Berlin város közigazgatásának minden ágát, különösen a műszaki közigazgatást és a közüzemeket: a víz-, gáz- és elektromosműveket, továbbá a városi közlekedést. Legfőbb érdeklődése az útépités, különösen a betonút felé irányult. A charlottenburgi műegyetemen Schenk professzor irányú előadásait hallgatta. Földolgozta Németország és több külföldi állam útépitési rendszerének irodalmát, Berlin, Hannover, Stettin, Köln, Majnafrankfurt, München, Stuttgart, Nürnberg, Drezda és Lipese központokból helyszínen tanulmányozta a birodalmi autóutak és az ezekkel kapcsolatos nagyobb hidak építését.

Tanulmányi segéllyel beutalt tagok:

Vargha György (1906, Budapest, róm. kat.), okleveles gépészmérnök, műegyetemi tanársegéd (prof. Pogány), a második félévben 300 pengő tanulmányi segélyt és a kollégiumban lakhatási engedélyt kapva, folytatta és befejezte az 1933/34. évben állami ösztöndíjasként megkezdett munkáját Hanemann professzor vezetése mellett a charlottenburgi műegyetem fémtani intézetében. „Über die Anwendung des polarisierten Lichtes in der Metallkunde” című dolgozata, melyben a fémkutatás terén polarizált fénnel való vizsgálat előnyeit mutatja ki, doktori disszertációul elfogadtatván, július 8-án a charlottenburgi műegyetemen „jó” eredménnyel doktori szigorlatot tett.

Ezenkívül egyenkint 200—200 pengős tanulmányi segélyt nyerve, a következők töltöttek több hetet a kollégium kötelékében: *dr. Pitrolffy-Szabó Béla* orvos, aki február és március havában a Hedwig-kórház urológiai osztályán dolgozott, majd Breslau, Hamburg, Drezda, Leipzig és München sebészeti intézeteinek megtekintésére tett rövidebb tanulmányutat. — *Dr. Sándor (Skala) István* mezőkövesdi reál-gimnáziumi tanár, aki 1935 nyarán irodalomtörténeti, főleg irodalom-szociológiai tanulmányokat folytatott. — *Veress Sándor* államilag képesített okleveles zenetanár, aki 1934 szeptemberében a híresebb berlini ének- és zeneiskolák tanítási módszereit tanulmányozta.

A Humboldt- és a csereösztöndíjasok közül csak *Szily József* lakott a kollégiumban.

Mint felvett **vendégtag** az egész tanévet a kollégiumban töltötte: *Vásárhelyi György* zongoraművész, okleveles zongoratanár és karnagy (prof. Bartók), aki Fischer Edwin művészképző tanfolyamán tanult és egyúttal számos berlini hangversenyen is szerepelt.

Legalább egy hónapig folytattak tanulmányokat a következő vendégtagok: *dr. Bartoniek Emma* múzeumi könyvtárnok (történeti kutatás), *dr. Doby József* főorvos (közegészségügy), *dr. Magyar Zoltán* egyetemi ny. r. tanár (a Harmadik Birodalom közigazgatása), *Mészáros Gyula*, a Műemlékek Országos Bizottságának főtitkára (turkológia), *dr. Laczka Sándor* egyetemi tanársegéd (nőgyógyászat), *dr. Ruttkay László* törvényszéki bíró (nemzetközi bírászkodás), *dr. Vidos B. Elemér*, nimwegeni egyetemi tanár (romanisztika); továbbá *Benda Kálmán*, *Benedek Tamás*, *gróf Forgách Antal* (négy hónapig), *Mihályfi Tibor*, *Scholz Gedeon* és *Szabady Ervin* egyetemi hallgatók.

Ezenkívül szaktudományi kutatások kiegészítése céljából, illetve hivatalos kiküldetés alapján 174-en töltöttek a kollégiumban rövidebb időt.

A Deutscher Akademischer Austauschdienst csereösztöndíjasai:

Ijjász Ervin (1903, Zemplén, róm. kat.), okleveles erdőmérnök, Sopron (prof. Róth), m. kir. segéderdőmérnök, csereösztöndíjas mindkét félévben. A drezdai műegyetemen és annak tharandti erdészeti osztályán Krauss professzor mellett talajtani és hidrológiai tanulmányokat folytatott. Emellett foglalkozott geológiai, kémiai és botanikai stúdiumokkal is, mely tárgyakból a két félévben 21 szemesztervizsgát tett, köztük a kémikusok részére előírt gyakorlatokból is. A tharandti erdőben talajnedvességi meghatározásokkal vizsgálta a talajvíz erdőgazdasági jelentőségét, melyről szóló közleményét a Tharandter Forstliches Jahrbuch fogja közölni. Ugyanott fog megjelenni az erdőgazdasági talajtérképezés alapvonalait tárgyaló dolgozata is. A két félév közti szünetben az eberswaldei erdészeti főiskola és a berlini szakintézetek megismerésére egy hónapot fordított.

Korondi Konrád (1912, Budapest, róm. kat.), szakvizsgázott francia-német szakos tanárjelölt (prof. Thienemann), csereösztöndíjas mindkét félévben. Münchenben germanisztikai előadások hallgatása mellett „Kertbeny Károly az irodalmi közvetítés szolgálatában” című dolgozatához gyűjtött anyagot, különösen Kertbeny németországi tartózkodására és baráti körére vonatkozólag. Rendezte, katalógizálta és kezelte a müncheni Magyar Intézet könyvtárát és ügyvezetője volt a müncheni Hungaria diákegyletnek.

Dr. Kövessi Ferenc (1909, Selmechánya, ev. ref.), okleveles gépészmérnök, a budapesti műegyetem közgazdasági doktora (prof. Pöschl), csereösztöndíjas 1935 február 1-től október végéig. Folytatta 1933/34-ben állami ösztöndíjasként a charlottenburgi műegyetemen megkezdett tanulmányait. Elméleti kutatásának és az Elektrotechnisches Versuchsfeldben folytatott kísérleteinek alapján elkészített egy dolgozatot, amelyet „Ein einphasen-dreiphasen Bahntriebssystem mit Stromrichter” címen a berlini műegyetem doktori disszertációul fogadott el. E munka tárgya a Magyarországon bevezetett Kandó-féle villamosítási rendszernek nyugvó fázisváltóval való megoldása. A szigorlatot szeptemberben tette le „jó” eredménnyel. Tanulmányúton

volt a lipcei vásáron. Berlinben különösen a Siemens Schuckert és AEG műveket igyekezett megismerni. Mint esereösztöndíjas hivatalból lévén tagja a Humboldt-Clubnak, társadalmi téren is iparkodott német körökkel összeköttetést szerezni, különösen tevékenyen vett részt a Club keretén belül rendezett magyar-német est rendezésében.

Pröhle Károly (1911, Sopron, ág. ev.), szigorlatozott lelkészjelölt, Sopron (prof. Karner), mindkét évben esereösztöndíjas. A königsbergi egyetemen folytatta 1933/34. évben esereösztöndíjasként Tübingenben megkezdett munkáját. Az ézsaiási prófécia különböző értelmezéseinek főtípusairól irandó értekezéséhez gyűjtött anyagot. Átvette az újszövetségi teológia irodalmát. Foglalkozott rendszeres teológiával is.

Szabó Lajos (1910, Felsőszakony, Sopron m., ág. ev.), szigorlatozott lelkészjelölt, Sopron, esereösztöndíjas a második félévben. Az első félévet egyházi ösztöndíjjal Erlangenben töltötte. A második szemeszterben Berlinben teológiai tanulmányokat folytatott. A keresztény nevelés kérdésével, a humanizmus és az evangélium viszonyával foglalkozott, tanulmányozta Kierkegaard, Barth, Gogarten műveit, hallgatta Spranger, Doehring, Fendt, Grüehn professzorok előadásait. Tanulmányutat tett Bethelbe és Wittenbergbe, megnézte Majnafrankfurt, Köln, Magdeburg városokat.

Dr. Szalay Sándor (1909, Nyiregyháza, ág. ev.), fizika-kémia-szakos okleveles középiskolai tanár, bölesészdoktor (prof. Tangl és Szentgyörgyi), esereösztöndíjas mindkét félévben. Münchenben folytatta Zenneck professzor mellett az 1933/34. évben esereösztöndíjasként Lipcsében végzett fizikai munkásságát. Mult évi eredményeiről volt lipcei vezetőtanára, Debye, egy a Zanger-Festschriftben közölt művében hosszabban megemlékszik. Münchenben a piezoelektromosság újabb technikai és tudományos alkalmazási lehetőségeit vizsgálta. Kidolgozott egy piezoelektromos oscillográfot és mikrofónt. Az egyetemi és műgyetemi fizikai intézetek közös kollokviumain a hígított elektrolit-oldatok kompresszibilitásáról előadást tartott.

Az Alexander von Humboldt-Stiftung ösztöndíjasai:

Dr. Rédei László (1900, Rákoskeresztúr, ref), mennyiségtan-ter-mészetrájsz szakos okleveles középiskolai tanár, debreceni egyetemi magántanár, a mezőtúri ref. gimnázium tanára, Humboldt-ösztöndíjas mindkét félévben. Göttingában számelméleti és algebrai tanulmányokat folytatott Hasse professzor mellett. A német matematikusok egyesületének 10. évi gyűlésén Pymontban előadást tartott. Három dolgozata készült el: „Über den Euklidschen Algorithmus in quadratischen Zahlkörpern“, — „Über die Pellsche Gleichung $t^2 - u^2 d = -1$ “, — „Über einige Mittel wertsfragen in quadratischen Zahlkörpern“. Az első dolgozatot H. Behrbohmmlal közösen készítette, a két utóbbit egyedül. Mindhármát a Journal für die reine und angewandte Mathematik közli. A két utóbbi dolgozat magyarul a Tudományos Akadémia III. osztályának Értesítőjében is megjelenik. Ösztöndíja tartamát

saját költségén meghosszabbítva, egy teljes évet töltött Németországban, ebből az utolsó hónapot Berlinben.

Szily József (1907, Budapest, róm. kat.), okleveles gépészmérnök, műegyetemi tanársegéd (prof. Rohringer), Humboldt-ösztöndíjas mindkét félévben. A berlini kollégiumban lakott. A charlottenburgi műegyetemen a vízműépítészeti intézetben Ludin professzor vezetése mellett a homoktalajon mozgó víznek törvényszerűségét vizsgálta. Megállapította a homoktalaj vízáteresztőképessége és százalékos hézag-tartalma közti összefüggést. Eredményeit otthon dolgozza föl. Megtanulta a modellkísérletezés metodikáját. Tanulmányozta a készülő berlini földalatti vasúttal kapcsolatos mélyépítkezést, megtekintette a Harz-hegység völgyzáró gátait, vízerőtelepeit, a Ruhr-vidék ivóvízellátó és szennyvíztisztító műveit, az emschvidéki talajjavító munkálatokat, a frieslandi tőzegkitermelést és a brémai kikötőt. Hazánkról ismertető előadást tartott a Humboldt-Klubban és a külföldi docensek körében.

IV. RÓMAI COLLEGIUM HUNGARICUM.

Regia Accademia d'Ungheria, Roma, Via Giulia 1.

OLASZORSZÁGI ÖSZTÖNDÍJASOK.

Állami ösztöndíjasok:

Antal Károly (1909, Budapest, róm. kat.) szobrászművész a Képzőművészeti Főiskoláról. Elkészített gipszben két női portrét, két férfiportrét, egy háromalakos kompozíciót, egy háromalakos kompozíció-vázlatot, egy Szent Ferenc-mellszobrot, négy reliefet, továbbá kivitelezett bronzban is két magyar szentet ábrázoló szobrot és egy feszületet. Foglalkozott azonkívül további két férfiportréval, egy figurális csoport vázlatával és egy női figurával. Két aktrajzzal és három reliefel résztvett a római rajzkiállításon. Tanulmányutat tett Velencébe, Padovába, Firenzébe, Viterbóba, Montecassinóba, Nápolyba, Pompeibe, Amalfiba, Ravellóba és Salernóba.

Borbereki Kováts Zoltán (1907, Rónaszék, róm. kat.) festő- és szobrászművész a Képzőművészeti Főiskoláról, második évben tagja az Intézetnek. Róma és környékének jellegzetességeit és karakterisztikus alakjait dolgozta föl öt nagyobb méretű figurális kompozícióban, hat tájképben, számos tusrajzban és portré-fejekben. Festészeti működésével egyidejűleg szobrászati tanulmányokat is végzett. Mozaikok tanulmányozása céljából tanulmányutat tett Palermóba, Monrealeba, Ravennába. Két tusrajzzal résztvett a római rajzkiállításon. Ezek közül egyet megvásárolt Róma kormányzósága.

Dudás Jenő (1900, Pándorfalu, Moson m., róm. kat.), festőművész a Képzőművészeti Főiskoláról, székesfővárosi iparrajziskolai tanár. Nagy alaposággal tanulmányozta Róma műemlékeit, s mindenekelőtt

jövő munkássága számára igyekezett vázlatokat, rajzokat készíteni. Kivitelezett két figurális képet, három tájképet, öt üveggkartont, egy kompozíciót, továbbá körülbelül harminc szénrajzot és tizenöt tusrajzot. Tanulmányutat tett Firenzébe és Velencébe.

Grandtner Jenő (1907, Budapest, róm. kat.), szobrászművész az Iparművészeti Iskoláról, második évben tagja az Intézetnek. A műemlékek állandó tanulmányozása mellett elkészített gipszben egy fél-életnagyságú férfifigura-ülőkompozíciót, három női tanulmányfejet, egy női mellszobrot és egy női álló figurát; bronzban kivitelezett két álló figurát: Szent Erzsébet és Szent István szobrait. Megmintázott továbbá egy kétharmad életnagyságú férfialakot és egy atlétafigurát. A plasztikai munkákon kívül tanulmány céljából körülbelül ötven akt- és fejrajzot készített, amelyek közül három kiállításra került a római rajzkiállításon. Tanulmányutat tett Velencébe, Padovába, Firenzébe és Nápolyba.

Olgyay Aladár (1910, Budapest, róm. kat.), okleveles építész a műszaki és gazdaságtudományi egyetemről (Wälder professzor). Tanulmányai menetét a tervezői szempont irányította, amely részben az olasz műemlékek tanulmányozására, részben a mai olasz építkezés figyelemmel kísérésére, belső térképzési és scenográfiai tanulmányokra és anyaggyűjtés után építészeti problémák tervezői megoldására vezetett. Előadásokat hallgatott az Istituto Superiore di Architettura (Piacentini, Morpurgo és Grassi professzoroknál), rendszeresen látogatta az Istituto di Archeologia e Storia dell'Arte és a Biblioteca Heriziana, valamint a Sindacato Nazionale Fascisti Ingegneri könyvtárait s figyelemmel kísérte a római építkezéseket. Elkészített két részletesen kidolgozott és körülbelül 10 vázlatos villatervet, egy bérlakásos típus-lakóház részletes tervét, két templomi vázlatot. Scenográfiai tanulmányai folyamán elkészített öt tervezetet, továbbá számos vázlatot és feljegyzést és 25 térképezési vázlatot kerti és egyéb vedutákról. Horn mérnök mellett bekapcsolódott az olasz tervezői életbe és Guerrini professzor vezetésével résztvett egy firenzei kiállítás vázlatterveinek elkészítésében. Tanulmányutat tett Róma környékére, Viterbóba, Caprarolába, Orvietóba, Littoriába, Palermóba, Agrigentóba, Siracusába, Cataniába, továbbá Velencébe, Firenzébe, Genovába és Milánóba.

Dr. Papp György (1909, Nyirgelse, gör. kat.), kánonjogi doktor, a budapesti tudományegyetem hittudományi karáról (Baranyai professzor), püspöki fogalmazó. Rendes hallgatója volt az Institutum Pontificium Utriusque Jurisnak és a Rota Romana ügyvédképző kurzusának, továbbá rendkívüli hallgatója az Institutum Pontificium Studiorum Orientaliumnak. Ezen intézetek könyvtárában egyházi jogi tanulmányokkal, a vatikáni levéltárban pedig a magyarországi görög szertartású katolikus egyház jogtörténetének tanulmányozásával foglalkozott. Vizsgálatait kitűnő eredménnyel tette le. Tanulmányutat tett Nápolyba, Firenzébe és Velencébe.

Dr. Teller Frigyes (1899, Visegrád, róm. kat.), áldozópap, a budapesti tudományegyetem hittudományi karáról, harmadízben volt tagja

a Collegiumnak. Ez évben is a Pontificio Istituto di Musica Sacra hallgatója volt, ahol vizsgálatot tett orgonából, organográfiából, kompozícióból, a gregorián ének kíséretéből és teóriájából, liturgiából és zenetörténetből. Ezen vizsgák és a középkori magyar egyházi zenéről szóló dolgozata alapján elnyerte a fenti intézet diplomáját és doktori fokozatát. A Theologia című folyóirat 1935. évi folyamában folytatásokban megjelent „A zsidó és görög zene hatása liturgikus énekünkre“ című értekezése.

Dr. Waigand József (1912, Budapest, róm. kat.), hittudományi doktor, a budapesti egyetem hittudományi karáról (Wolkenberg professzor), áldozópap. A Pontificia Universitas Gregoriana missziós karának volt hallgatója, ahol két évfolyam összevonásával sikerült megszereznie a licentiátusi fokozatot. A szakkönyvtárakban kutatásokat folytatott doktori értekezése anyagának összegyűjtése céljából. Az olaszországi Unio Cleri lapja, a Pensiero Missionario 1935 márciusi számában egy ismertetését közölte.

Törvényhatósági ösztöndíjas:

Emőd Aurél (1897, Budapest, róm. kat.), festőművész, a Képzőművészeti Főiskoláról, Budapest székesfőváros ösztöndíjasa, másodízben tagja a Collegiumnak. Róma műemlékeinek újabb beható tanulmányozása után több nagyszabású kompozíciót fejezett be, közöttük egy „Pietà“-t, továbbá az olasz népeletből vett jeleneteket, mint „Osteria“, „Narancsszüret“, „Campo de Fiori“ stb. Festett ezenkívül számos vázlatot, körülbelül 30 akvarellt és előkészítő rajztanulmányokat végzett. Résztvett a római rajzkiállításon, ahol egy rajzát Róma város kormányzósága vette meg.

Tanulmányi segéllyel beutalt tag:

Szászskabányai Bászal Günther (1902, Kassa, ág. ey.), festőművész, a bécsi képzőművészeti akadémia volt növendéke, háromhavi ingyenes lakást és 500 pengő segélyt nyert. Befejezett három nagyobb méretű figurális kompozíciót, nyolc arcképet olajban, négy tájképet temperában és készített nagyszámú rajzot és vázlatot. Tanulmányutakat tett Firenzébe és Velencébe.

Tanulmányi segéllyel a kollégium kötelékén kívül folytatott tanulmányokat *Szóllósi Magda* művészettörténész, aki 250 pengő támogatásban részesülve, a bolognai könyvtárakban folytatott 1935 márciusától két hónapon át kutatásokat Alessandro Tiarini bolognai festőről készülő értekezésével kapcsolatban.

Vendégtagokként dolgoztak a Collegiumban: a) magyar honosok: Egy szemesztert meghaladó ideig: *Bartl Lőrinc*, aki a Pontificium Institutum Biblicumban szentírástudományi tanulmányokat folytatott. — *Botár István*, aki szobrászművészeti műhelymunkát végzett. — *Hosszu László*, aki a Pontificia Universitas Gregorianán egyház-

jogi előadásokat hallgatott. — Egy szemeszternél rövidebb ideig dolgoztak az Intézetben: *Glück Magda* (festőművész-növendék), özv. *Soós Elemérné* szül. báró *Korányi Anna* (festőművésznő) és *Santelli Fiorenza* (festőművész-növendék). — *b)* A külföldi vendégek közül egy szemeszternél hosszabb ideig tartózkodott az Intézetben *Bengt von Törne* finn zeneszerző, aki zeneszerzési tanulmányokkal foglalkozott és akinek több művét elő is adták Rómában.

Az olasz állam ösztöndíjasai közül a Collegiumban lakott, illetőleg annak ellenőrzése mellett dolgozott az olasz állami ösztöndíjasok sorából valamennyi csereösztöndíjas, a premio-ösztöndíjasok közül pedig *dr. Fiala Erzsébet*, *dr. Páll Antal*, *Tóth Imre* és *Voit Judit*.

Az olasz állam ösztöndíjasai:

a) Csereösztöndíjasok:

Dr. Gerendás Ernő (1908, Győr, róm. kat.), bölcsészetdoktor, tanárjelölt, a budapesti egyetem bölcsészeti karáról (Domanovszky professzor), a Collegiumban dolgozott. A vatikáni levéltárban kutatásait a Barkóczy Ferenc gróf egri, majd esztergomi érsekre vonatkozó adatok gyűjtésével kezdte meg, majd kijegyezte az 1705—1759. évek magyar püspökeinek — hozzávéve a belgrádi és tinnini püspököket, valamint a segédpüspököket is — processus informativusait s anyagát kiegészítette a kor bécsi nunciussainak jelentéseivel. A római kir. egyetemen hallgatta Ghisalberti professzor risorgimento-történeti és V. Rossi és F. Ermini professzorok irodalomtörténeti előadásait. Behatóan megtekintette Róma műemlékeit s tanulmányutat tett Albánóba, Frascatiba, Castel Gandolfóba, Ostiába, Nápolyba és Pompeibe. Az akadémiai év folyamán egyúttal ellátta az intézeti könyvtárosi teendőket is.

Olgyay Viktor (1910, Budapest, róm. kat.), okleveles építész a műszaki és gazdaságtudományi egyetemről (Wälder professzor), a Collegiumban dolgozott. Tanulmányai menetét a tervezői szempont irányította. Beiratkozott a R. Istituto Superiore di Architettura-ra, ahol hallgatta Morpurgo, Rossi és Puppo professzorok előadásait az „Arredamento e decorazione“ tárgyköréről, elkészített négy tanulmányt és kitűnő eredménnyel vizsgát tett; hallgatta továbbá a „Decorazione pittorica e scenografia“ című tanfolyamot (Grassi és Marchi professzorok), nagyszabású dekoratív képet és dizlettervet készített s ugyancsak kitűnő eredménnyel vizsgálatot tett. Látogatta az Istituto di Archeologia e Storia dell'Arte, a Biblioteca Herziana és a Sindacato Nazionale Fascista Ingegneri könyvtárait. Tervező jellegű feljegyzéseket készített a műemlékekről s figyelemmel kísérte a jelenlegi építkezéseket. Tanulmányutat tett Róma környékére, Viterbóba, Caprarolába, Orvietóba és Littoriába, továbbá Sziciliába (Palermo, Girgenti, Siracusa, Catania), valamint Észak-Olaszországba: Vencébe, Firenzébe, Genovába és Milánóba. Elkészítette egy bérlakásos típus-lakóház belső kiképzésének és bútortatának tervét s résztvett

két templom vázlattervének, két palazzina, egy lakótelep, egy üzletberendezés, egy mérnöki iskola és egy kiállítási helyiség tervének elkészítésében.

Ifj. aranyos-maróthi dr. Rónay László (1909, Budapest, róm. kat.), áldozópap, a budapesti tudományegyetem hittudományi karáról, a Collegiumban dolgozott ezúttal harmadik évben. Folytatta tanulmányait a Pontificio Istituto di Archeologia Cristianán, ahol a keresztény régészet különböző ágait, epigráfiát, ikonográfiát, topográfiát, a katakombák és ókeresztény bazilikák ismertetését és az ókeresztény liturgiát felölelő előadásokat hallgatott. Elkészítette a licentiátusi fokozathoz szükséges dolgozatát a nem-római származású vértanúk kultuszának ismertetéséről és sikeres vizsgálat után elnyerte a licentiátusi fokozatot.

Szöllősy Zoltán (1911, Rákospalota, róm. kat.), szigorló jogász, a Közigazgatástudományi Intézet tanársegéde, a budapesti tudományegyetem jogi karáról (Magyary professzor), a Collegiumban dolgozott. Érdeklődése körébe vonta a mai olasz közjogot, közigazgatási jogot, a helyi közigazgatást, a közigazgatási bíráskodást, a köztisztviselők fegyelmi jogát, a korporációs rendszert és a Testa Unico problémáját. A római királyi egyetemen hallgatta a következő előadásokat: alkotmányjog (Romano), közigazgatási és korporációs jog (Zanobini), általános államtan (Panunzio), korporációs jog (Balella) és korporációs politika (Bortolotto). Dolgozott az Istituto di Diritto Pubblico e Legislazione Socialeban, előadásokat hallgatott az Istituto Fascista di Culturaban, az Istituto Superiore di Culturaban, beiratkozott az Istituto Interuniversitario Italiano által a külföldiek számára rendezett, az új Olaszországról, valamint Rómáról tartott kurzusra. Tanulmányt készített az olasz helyi közigazgatásról, a korporációs rendszerről és a szindikátusok jogi helyzetének legújabb fejleményeiről, a közigazgatási bíráskodásról és a jogszerűségről az olasz jogban, végül az olasz köztisztviselők jogi helyzetéről. Ezenfelül összegyűjtötte a korporációs jog és az olasz közigazgatási jog újabb műveit összefoglaló bibliográfiáját.

b) *Premio-ösztöndíjasok:*

Bars Gyula (1909, Újpest, róm. kat.), festészeti tanulmányait folytatta a római szépművészeti akadémián.

Dr. Fiala Erzsébet (1912, Brassó, róm. kat.), tanárjelölt, a budapesti tudományegyetem bölcseleti karáról (Zambra és Tagliavini professzorok), az Intézet felügyelete alatt dolgozott. Róma műemlékeinek alapos megtekintése után beiratkozott a római kir. egyetemre, ahol Bertoni (román filológia), Ugolini (az olasz nyelv története), V. Rossi (olasz irodalomtörténet), Cecchelli (keresztény archeológia), Toesca (renaissance- és modern művészettörténet) és Colasanti (a középkori művészet története) előadásait hallgatta. Könyvtári kutatásokat végzett a ferences eszmevilág megnyilatkozását a középkori

költészetben tárgyaló összefoglaló munkájához. Tanulmányutat tett Róma környékére, Nápolyba, Pompeibe, Orvietóba, Firenzébe, Ravennába és Velencébe.

Krausz Ottó (1912, Budapest, izr.), természettudományi tanulmányainak a római egyetemen való folytatása céljából nyert premio-ösztöndíjat.

Mann Ervin (1908, Budapest, róm. kat.), kir. bírósági joggyakornok, büntetőjogi tanulmányokat folytatott a második félévben (áprilistól júniusig). Evégből összeköttetésbe lépett a római tudományegyetemmel és az olasz igazságügyi hatóságokkal, bíróságokkal és számos olasz fenytítő- és biztonsági intézetet tekintett meg Olaszország különböző helyein. Különösen két irányban folytatott kutatásokat. Egyrészt az 1930. évi új olasz büntetőtörvénykönyv 199—240. cikkein alapuló biztonsági rendszabályok rendszerével, másrészt a becsület ellen irányuló bűncselekmények tárgyában folytatott olasz bírói gyakorlattal foglalkozott és általában alaposan tanulmányozta az új olasz büntetőtörvénykönyv és a készülő büntetőeljárás törvénykönyv rendelkezéseit a rájuk vonatkozó tudományos szakirodalommal együtt. Tapasztalatairól a nagyméltóságú m. kir. igazságügyminiszter úrnak jelentést tett.

Dr. Marciewicz Erzsébet (1907, Budapest róm. kat.), premio-ösztöndíjat nyerve a harmadik félévet végezte a római Sapienza-egyetemen, ahol művészettörténeti előadásokat hallgatott. Egyúttal befejezte az olasz külügyminisztérium által rábizott „Artisti Italiani in Ungheria“ című kötet átvizsgálását, kibővítését és átdolgozását és azt teljesen készen nyújtotta át az illetékes olasz hatóságnak. 1935. évi március hó 23-án férjhez ment Borzi Antonio Orazio olasz kir. főhadnagyhoz.

Dr. Páll Antal (1905, Dés, róm. kat.), jogi doktor, a Központi Statisztikai Hivatal gyakornoka, a római egyetem államtudományi fakultásán folytatta előző évben megkezdett tanulmányait. Külön engedély alapján behatóan tanulmányozta a Duna-probléma tárgyalási anyagát, továbbá az olasz társadalmi törvényhozással és munkáskérdéssel foglalkozott. Az olasz kultúrstatistikára vonatkozólag is gyűjtött adatokat. Különösen Bortolotto társadalomtudományi és Coppola professzor nemzetközi politikai előadásaiból tanult sokat. A tanév elején tíz tárgyból tett vizsgát az előző évben hallgatott félévek alapján olyan kiemelkedő eredménnyel, hogy az utolsó félév hallgatása alól felmentették és már november 30-án megtarthatta doktori disputációját. Főtémája „Politica dell' Italia al riguardo del Bacino Danubiano“ volt. Ennek alapján egyhangú kitüntetéssel avatták doktorrá. A közgazdasági intézet megbízásából kidolgozta „Situazione economica dell' Ungheria dopo il trattato di pace“ című munkáját, amelyet az intézet le is közölt. Társadalmi téren is sokat tevékenykedett az olasz-magyar kulturális kapcsolatok elmélyítése terén.

Róna Emmy (1904, Budapest, ág. ev.), grafikus-művészeti tanulmányokra nyert premio-ösztöndíjat.

Tóth Imre (1909, Fehérvárcsurgó, Fehér m., róm. kat.), szobrász-növendék a római Képzőművészeti Főiskoláról (Selva professzor), az Intézetben dolgozott. Beiratkozott a római Accademia di Belle Arti-ra s ott jó eredménnyel elvégezvén tanulmányait, szobrászművészi oklevelet nyert. Elkészített hat tanulmányfejet gipszben. Kivitelezett két mellszobrot bronzban, két figurát kőben s négy kisplasztikai művet. A győri püspökség számára megfestette a Pápa Öszentsége arc-képét, ezenkívül készített húsz tus- és ceruzarajzot és nagyszámú mozdulat tanulmányt.

Voit Judit (1912, Budapest, róm. kat.), tanárjelölt a budapesti tudományegyetem bölcsészeti karáról, az Intézet felügyelete alatt dolgozott, ez alkalommal a második évben. A római kir. egyetemen V. Rossi (olasz irodalomtörténet), Colasanti (középkori művészettörténet), Cecchelli (keresztény régészet), Trompeo (francia irodalomtörténet) és Toesca (modern művészettörténet) professzorok előadásait hallgatta. A Vittorio Emanuele-könyvtárban az olasz vígjátékról készítő doktori értekezéséhez összegyűjtötte az anyagot. Tanulmányutat tett Cataniába és Siracusába.

Az olasz állam ösztöndíjasai közül a csereösztöndíjasok 4000—4000 lírát, a premio-ösztöndíjasok pedig a következő összegeket kapták: Páll Antal 2000, Róna Emmy 1500, Bars Gyula, Fiala Erzsébet, Krausz Ottó, Mann Ervin, Marezewicz Erzsébet, Tóth Imre és Voit Judit 1000—1000 lírát. Ezenkívül az olasz kir. követség értesítése szerint *Raditz Anna* 1500 és *Barkangi Júlia* 500 líra jutalomban részesült.

A páviai Collegio Borromeo csereösztöndíjasa:

Dr. Ruzieska B. Pál (1900, Budapest, róm. kat.), jogtudományi doktor a budapesti tudományegyetem jogi karáról. A páviai egyetemen hallgatta Pitzorno (polgári jog), B. Griziotti (pénzügyi jog), G. de Francesca (alkotmányjog) és G. Dallari (jogböleselet) előadásait. Elkészített három dolgozatot, egyet a magánjog forrásairól a fasiszta kormányrendszer óta, egy másikat a fasiszmus államtanának jogfilozófiai bírálatáról s végül az oxfordi Catholic Social Guild „An introduction to Political Economy“ című kiadványának bírálatáról Szent Tamás alapján. Tanulmányutat tett Pisába.

V. FRANCIAORSZÁGI ÖSZTÖNDÍJASOK.

Felügyeletükkel megbízott a Franciaországi Magyar Tanulmányi Központ: Centre d'Études Hongroises en France, 13 Place du Panthéon, Paris 5e.

Állami ösztöndíjasok:

Dr. Blazsó Sándor (1905, Budapest, róm. kat.), orvosdoktor, gyermekklinikai tanársegéd, Szegedről (Kramár Jenő professzor). Első

ízben volt ösztöndíjas Párizsban. Mindkét félét a fővárosban töltötte. Elsősorban a professor Debré vezetése alatt álló gyermekkórházban (Hôpital Hérold) és annak laboratóriumaiban dolgozott. Résztvett az általános klinikai tevékenységekben, hogy ilymódon mindjobban megismerkedhessen a francia klinikai felfogással és elsajátíthassa az itt használatos diagnosztikai és terápiás eljárásokat. Ugyanezen cél érdekében résztvett az orvosi fakultás előadásain, a továbbképző bakteriológiai előadásokon és a francia phisiológiai kongresszuson is. M. Lesné, M. Ribadeau-Dumas, M. Nobecourt és M. Lereboullet professorok klinikáin a francia gyermekgyógyászat irányait igyekezett megismerni és ez intézeteket a szegedi Gyermekklinikával összeköttetésbe hozni. M. R. Debré laboratóriumában és klinikáján a fejlődő szervezet hormonális funkcióját tanulmányozta, különösen a funkciók befolyását a só-, víz- és izomanyagcserére nézve. E munkái, melyeket a Société de Biologieban ismertet először, öt különböző közleménybe foglalva jelennek meg. Befejezte egy az elektromos ingerlékenység és a strichinhatás közti parallelizmussal foglalkozó munkáját is, amely az Archives Internationales de Pharmacodynamie et de Therapie 1935 februári számában jelent meg. A kénanyagcseréről írott, vázlatokban már Szegeden elkészített munkáját is befejezte és a Prix Montyonra pályázva az Academie de Sciencehoz beadta. Ugyanezen munkáját az Archives de Physiologie et de Pathologie generale című folyóirat közlésre is elfogadta. Tudományos munkáin kívül a magyar orvostudomány mozgalmainak, tevékenységeinek és belső életének megismertetésére törekedett. Így sikeresen tevékenykedett abban az irányban, hogy a hazai Orvosi Hetilapról állandóan jelenjék meg ismertetés a Presse Médicaleban. Ezenkívül mint a francia orvosi újság munkatársa kisebb közleményeket helyezett el a magyar orvosi életéről. A Presse Médicaleban (1935) „Éducation médicale et la situation des médeecins en Hongrie“ címmel egy hosszabb közlése már meg is jelent.

Dr. Degré Alajos (1909, Zalaegerszeg, róm. kat.), jogtudományi doktor, törvénytudományi joggyakornok, Budapestről (Illés József professor). A francia jogtörténet módszereinek tanulmányozása céljából rendszeresen látogatta a párizsi egyetem jogi karán tartott jogtörténeti és összehasonlító magánjogi előadásokat (Petot, Martin, Grandclaud professorok), továbbá az École Nationale des Chartes közjogtörténeti és magánjogtörténeti előadásait (Ferrier és Grand professorok). Résztvett Martin és Petot professorok gyakorlatain s a témákhoz több ízben hozzászólt, az adatokat magyar adatokkal egészítvén ki. Martin professor gyakorlatain előadást is tartott „A Magyar Szent Korona tanáról“, az Institut de Droit Comparéban pedig „A m. kir. Kúria kialakulásáról“. Utóbbi előadását az Institut de Droit Comparé évkönyve közölni fogja. Figyelemmel kísérte a hazai jogtörténeti irodalmat és több könyvismertetése jelent meg, illetve van közlés alatt a Századokban, Magyar Jogi Szemlében és a Revue des Études Hongroisesban. Kutatásai főleg két régebbi dolgozata összehasonlító anyaggal való kiegészítését célozták. Egyik, „A Quadrupartitum

perjogi anyaga“ címen az Illés Szeminárium Kiadványaiban jelent meg. A másik, néhány hónap mulva szintén elkészülő dolgozata „A Quadripartitum büntetőjogi eszméinek vázlata“, az Angyal Szeminárium füzetei között kerül közlésre. Bekapcsolódott a francia öregcserkészmozgalomba is és tapasztalatait több cikkben összefoglalta a Magyar Cserkész számára, a Cardinal Dubois öregcserkészcsapatnak pedig előadást tartott a magyar öregcserkészmozgalomról. Résztvett a Magyarországgal foglalkozó politikai előadásokon és vitákban, így a Tribunal Internationalnak a marseilles-i merénylet következményeiről tartott vitauülésen, Thyerry ezredes, volt bukaresti katonai attasé előadásán, Jaques Ancel professzor Magyarországról tartott előadásai feletti vitában; előadást tartott a Jeunesse radical-socialiste körében a mai magyar külpolitikáról. Aktuális kérdésekről cikkei, továbbá könyvismertetése jelentek meg a Fialat Magyarországban. Résztvett a párizsi magyar diákság életében, így a Párizsi Magyar Katolikus Akadémikus Kör megalakításában. Ugyanott előadást tartott a halálbüntetés jogosultságának kérdéséről.

Dr. Gáldi László (1910, Miskolc, róm. kat.), bölcsészettudományi doktor, Budapestről (Eckhardt Sándor professzor). Harmadízben volt ösztöndíjas. Hivatalos teendőit részben az École Nationale des Langues Orientales Vivantes, valamint a Société pour la Propagation des Langues Étrangères keretében tartott magyar lektori órák képezték, másrészt a Franciaországi Magyar Tanulmányi Központban végzett könyvtárosi teendőket. Az École Pratique des Hautes Études (Roques és Bloch professzorok) és az École des Langues Orientales beiratkozott hallgatója volt és a tanév végén a bulgár nyelv II. évfolyamából vizsgát tett. Dr. Müller Lipót előadásai és gyakorlatai kapcsán több ízben adott elő Kármán-, Csokonai-, Petőfi-, Berzsenyi-, Vörösmarty- és Ady-szövegek elemzéséről és stílusmagyarázatáról. A Collège de Franceon Hazard és Meillet professzorok előadásait kísérte figyelemmel. Állandó kutatómunkát végzett a párizsi nagy könyvtárakban és a szláv és skandináv szakkönyvtárakban. Önálló megfigyeléseket folytatott a gyermeknyelv területén s behatóan foglalkozott a párizsi magyarság nyelvállapotával is. Utóbbi kérdésről a Párizsi Magyar Diákegyesület Emlékkönyvében tanulmánya jelenik meg. Francia filológiából folytatta mult évben megkezdett nyelvjárási tanulmányait a guadeloupei és haitii bennszülöttek francia nyelvjárástól illetően. Kibővítette a magyar és balkáni nyelvészeti kapcsolatokról szóló tanulmányát „Linguistique hongroise et linguistique balcanique“ címmel. Figyelemmel kísérte az újabb francia nyelvtörténetírást s több munkát behatóan ismertetett az Egyetemes Philológiai Közönyben. Megírta a további kutatások kiindulópontjául szolgáló „A román irodalomtörténet tájféldrajzi problémái“ című munkáját a budapesti Apolló számára. Folytatta verselméleti kutatásait, melyek főleg alapvető versfonológiai fogalmak tisztázására irányultak. Elméleti megállapításait részben dr. Müller Lipót szövegmagyarázatain alkalmazta gyakorlatilag, részben előadást tartott az École des Hautes Étudesön Roques professzor vezetése mellett „Le mètre et le rythme“ címen.

Előadása kibővítve a Revue des Études Hongroises őszi számában jelenik meg. Előadást tartott a Párizsi Magyar Katolikus Akadémikusok Körében „Egyéni és kollektív vallásosság“ címen. Tevékeny részt vett Mécs László párizsi előadóestjének előkészítésében. Számos Mécs-verset fordított le társszerzőként. Értekezései és cikkei jelentek meg a Zeitschrift für französische Sprache und Literatur, a Revue des Études Hongroises, a Revue de Linguistique Romane, Vasárnap stb. hasábjain.

Dr. Lászlóffy (Böhm) Woldemár (1903, Kolozsvár, román kat.), mérnökdoktor, mérnök, Budapestről. Tanulmányútját előzetes engedéllyel márciusban kezdte meg. Monakóban tanulmányozta a világhírű oceanográfiai múzeum vízrajzi osztályát. Toulouseba érkezve Camichel professzor, az Institut Electrotechnique et de Mechanique appliquée igazgatója engedélye alapján a vízmérnöki vonatkozású szaktárgyakat rendszeresen hallgatta s az intézet laboratóriumaiban folyó kísérleteket figyelemmel kísérte. Összekötötést keresett az ottani vízügyi szolgálattal is és ennek révén megtekinthette a Truyère-folyón épült vízerőműveket, Franciaország legnagyobb ilyenű alkotásait. A vízsebességmérő-műszerek hitelesítésére szolgáló berendezésekről szóló cikke a Vízügyi Közlemények szerkesztőségénél van sajtó alatt. A francia szaklapokról írt referátumai a földművelésügyi minisztérium kiadásában megjelenő Lapszemlében jelentek meg. Az intézet által rendelkezésére bocsátott esatornán a nyílt esatornába beépített mederszűkítéseknek vízmérésre való alkalmazását vizsgálta, mely módszer magyar vonatkozásban az öntözések szempontjából jelentős. Kísérletei alkalmat adtak arra, hogy megismerje az ottani laboratórium sajtóját, másutt nem ismert mérőeljárását (kronofotografikus vízmérés), viszont több alkalommal sikerült kollégái figyelmét felhívni oly kérdésekre, melyeknek megoldását magyar hidraulikusok adták. Több egyetemi professzor útmutatásai alapján magyar vonatkozású adatokkal egészítette ki könyvtárát. Régebbi tanulmányai révén összekötötésbe került Pardé professzorral, aki a Dunáról irandó tanulmányának munkatársául kérte fel. A francia közmunkaügyi miniszter engedélye alapján tanulmányozza a Garonne, Rhône- és Szajna-völgyében az árvízjelzést és vízrajzi adatgyűjtést. Az Association des Étudiants Catholiques diákegyesületben előadást tartott Magyarországról, térképekkel és vetített képekkel illusztrálva. A szeptember hónapban Brüsszelben tartandó XVI. Nemzetközi Belhajózási Kongresszus részére „Partbiztosítások Magyarországon“ címmel készített jelentést. Tanulmányútja utolsó felében Párizsban is hosszabb időt töltött, ahol főképp tudományos kapcsolatok létesítésén dolgozott. Csereviszonyt létesített a Vízügyi Közlemények és több francia szaklap között. Munkájának eredményeképpen a Revue Générale d'Hydraulique című szaklap szemlerovatában rendszeresen fogja közölni a magyar szaklapok cikkeiről készített ismertetéseket. Ez irányban több francia folyóirattal folytat levelezést.

Dr. Vutskits György (1900, Keszthely, Zala m., román kat.), jog- és államtudományi doktor, gazdasági akadémiai tanár. Elsőízben volt

franciaországi ösztöndíjas. A párizsi egyetem jogi karának agrárszekcióján agrárjogi előadásokat hallgatott Nogaró és Maunier professzoroknál. Itt szerzett tapasztalatait „A francia jogi oktatás előnyei és rendszere“ címen foglalta össze, e munkája sajtó alatt van. Önálló kiadványként „Gazdatiszti esetgyűjtemény“ és „A magyar jogrendszer meteorológiai vonatkozásai“ című munkái jelentek meg, ezenkívül több cikket írt a Gazdatisztek Lapjába és a Mezőgazdasági Üzem és Számtartásba. Nogaró és Maunier professzorok speciális előadásai mellett magánjogi és közgazdaságtani előadásokat hallgatott az egyetemen és a Collège de Franceon (Capitant, Pirou és Simiand professzoroknál), a II. félévben pedig tanulmányait polgári perjogi irányban is igyekezett kiterjeszteni. Gyakran kereste fel az Institut National Agronomiqueot és a kisebb párizsi mezőgazdasági szakoktatási intézményeket. Megtekintette és tanulmányozta az agrárkiállításokat s szabad idejét a vidéki mezőgazdasági üzemek meglátogatására használta fel. Kutatásai közben szert tett értékes speciálisan földbirtokjogi adatokra is s ezeket a magyar földbirtokjogról készülő munkájában használja fel. Hasznos adatgyűjteményt szerzett a mezőgazdasági kereskedelem technikájának állandó megfigyelésével.

A párizsi Muséum National d'Histoire Naturelle ösztöndíjasa:

Dr. Botár Gyula (1907, Marosújvár, Torda-Aranyos m., ref.), a szegedi egyetem anatómus magántanára, a párizsi Muséum Nationale d'Histoire Naturelle ösztöndíjával a tanév végén mintegy 3 hónapot töltött Párizsban az ottani orvosi karon benyújtandó doktori értekezésének kiegészítése céljából.

A francia állam ösztöndíjaisai:

Bangha Margit (1911, Bécs, róm. kat.), okleveles tanár, Budapestről (Eckhardt Sándor professzor). A második félévben élvezte az ösztöndíjat. Disszertációján dolgozott, mely a család szerepét és védelmét tárgyalja a modern francia regényben s ezért főképp könyvtári tanulmányokat folytatott a Bibliothèque Nationaleban, a Bibliothèque Saint Genevièveben és az egyetemi könyvtárban. De igyekezett az írókkal való személyes kapcsolatok megteremtése révén is anyagot gyűjteni. A Sorbonneon, College de Franceon és az Institut Catholiqueban hallgatott előadásokat (Baldensperger, Ascoli, Strowski, Mornet, Hazard, Pauphilet professzoroknál). Párizs városát és környékét is megtekintette (Malmaison, Fontaineblau, Versailles, Saint Germain, Saint Denis).

Benedek András (1913, Budapest, ref.), alapvizsgás bölcsészettanhallgató, Budapestről (Eckhardt Sándor professzor). Szakdolgozatát készítette el „Recherche de l'esprit dans la littérature française du XVIII-e siècle“ címen s e célból forrástanulmányokat végzett a kor íróinak műveiben, valamint az emlékirat és levelezésgyűjteményekben. Munkájának eredményét a Franciaországi Magyar Tanulmányi Központban ismertette előadás keretében. Megkezdte az anyag-

gyűjtést egy további munkájához, mely az új francia idealista filozófiával foglalkozik. Az egyetemen Baldensperger, Ascoli, Chamard, Pauphilet, Strowski, a Collège de Franceon Bédier és Hazard, az École des Hautes Étudesön Roques professzor előadásait hallgatta. Alkalma volt beszélgetést folytatni Valéry, Maurois és Duhamel írókkal s Duhamelnél tett látogatásáról a Párizsi Hirlapban írt cikket. A Búvár című tudományos folyóiratnak a nagy francia fizikussal Broglievel folytatott beszélgetéséről számolt be. Megtekintette a Chartresben megtartott szabadtéri játékokat s erről az Ünnepek című folyóiratnak írt cikket. A párizsi művészeti kiállításokról beszámolókat írt a Protestáns Szemlében.

Gyáni Sándor (1910, Kisújszállás, ref.), okleveles középiskolai tanár, Debrecenből (Hankiss János professzor). Részt vett Sauvageot professzornak az École des Langues Orientalesban és Tosi professzornak a Franciaországi Magyar Tanulmányi Központban tartott gyakorlatain. Az egyetemen Mornet, Bruneau, Bayet, Fauconnet és Bouglé professzorok előadásait látogatta rendszeresen. A francia paraszregényekről szóló disszertációját készítette s munkájának anyaga már készen van. Munkájából egy részletet bemutatott a Franciaországi Magyar Tanulmányi Központban „Le paysan dans la vie nationale et dans la littérature française” címen. A párizsi múzeumokban és a párizskörnyéki kastélyokban művészettörténelmi tanulmányokat végzett.

Pétergál Izabella (1913, Budapest, róm. kath.), alapvizsgás bölcsészettanhallgató, Budapestről (Eckhardt Sándor professzor). Az első félévben élvezte az ösztöndíjat. Szakdolgozatát készítette el „Le rôle des Sarrasins dans les chansons de geste” címen. A Sorbonneon, a Collège de Franceon és az École des Langues Orientales Vivanteson hallgatót előadásokat (Cohen, Bédier, Bruneau, Bridoux, Labriolle, Strowski, Ascoli, Millardet, Sauvageot és Müller professzoroknál). Az egyetemen előadást tartott szakdolgozatának egy fejezetéből Cohen professzor szemináriumának keretében. Amiensben és Chartresben néhány napig tartózkodott, hol a gótikus építőművészetet tanulmányozta.

Pődör László (1911, Csorna, róm. kath.), okleveles középiskolai tanár, Budapestről (Eckhardt Sándor professzor). A francia köztársaság ösztöndíjában részesülve, mint a báró Eötvös József Kollégium tagja, az École Normale Supérieurebe nyert felvételt. Munkássága elsősorban doktori értekezésének elkészítésére irányult. Értekezésének címe: „L'anticléricalisme dans la littérature naturaliste”. A munkához szükséges könyveket az École Normale Supérieure, a Sorbonne és a Sainte Geneviève könyvtárában, az Institut Catholiqueben és a Bibliothèque Nationaleban szerezte meg. Témájával kapcsolatban tanulmányozta a naturalista irodalom visszhangját a korabeli sajtóban is. Mint lektor magyar nyelvi órákat adott az École des Langues Orientales Vivantes keretében. Az igazgató mellett a Tanulmányi Központban a pénztári teendőket látta el és a könyvtári munkákban segédkezett. Részt vett a párizsi magyarok kulturális életében, így a Mécs-estek előkészítésében s ezekről cikket írt a párizsi Magyar

Tudósítóban. A Revue des Études Hongroises számára fordításokat készített és ismertetést írt Gömbös Gyula életrajzáról. A versaillesi Rákóczi-ünnepély előkészítésében részt vett s szerepelt a férfikarban. Jelen volt az ösztöndíjasok számára tartott nyelvórákon és szövegmagyarázatot tartott Müller Lipót gyakorlatain Kisfaludy- és Petőfi-szemelvényekből. Vitaestet tartott a Foyer de la Paixben a magyar ifjúságról. Az estről az Éveil des Peuples részletes tudósítást közölt

Rayman Katalin (1912, Esztergom, róm. kath.), okleveles középiskolai tanár, Budapestről (Eckhardt Sándor professzor). Rendes hallgatója volt a Cours de Préparation des Professeurs de Français à l'Étranger főiskolának. Ezenkívül részt vett Tosi professzor gyakorlatain a Tanulmányi Központban s az egyetemen Chamard, Mornet, Baldensperger, Michaut és Ascoli professzorokat hallgatta. Tanulmányokat végzett a diákok és munkások argotjára vonatkozóan. Lalande, Laporte és Robin professzoroknál filozófiai tanulmányokat folytatott s a könyvtárakban filozófiai doktori értekezéséhez gyűjtött anyagot.

Szegő (Gyergyai) Albert (1893, Somogy-Nagybajom, róm. kat.), székesfővárosi felsőkereskedelmi iskolai tanár, az Eötvös-Kollégium előadó tanára, Budapestről. A második félévben használta fel ösztöndíját. Az utolsó évek Flaubert-irodalmát dolgozta fel a Bibliothèque Nationaleban, egy megírandó Flaubert-tanulmány céljából. Az Eötvös-Kollégiumban tartandó előadásokhoz a francia klasszikus irodalomra vonatkozó újabb munkákat dolgozta fel. Összeállította a „Mai francia regény“ című könyv anyagát, részben könyvtári olvasmányok, részben egyes íróknál tett látogatások és kritikusokkal folytatott eszmecsereik segítségével.

Dr. Zambra Siena (1912, Budapest, róm. kat.), bölcsészettudományi doktor, Budapestről (Tagliavini professzor). A második félévben volt ösztöndíjas. Összehasonlító romanisztikai és művészettörténeti tanulmányokat végzett s e célból a múzeumok látogatása mellett az Institut d'Art et d'Archeologie Schneider professzor, az egyetemen Baldensperger, Brunot, Chamard, Ascoli és Cohen professzorok előadásait hallgatta.

A Centre d'Études Hongroises támogatását (könyvtárhasználat, tanulmányi útbaigazítás) élvezték a felsoroltakon kívül: *Egyed András* kegyesrendi papnövendék, az Institut Catholique hallgatója, magyar egyházi ösztöndíjas, *Sigmond Lóránt* és *Sulyok Ignác* tanárok, cisztercita rendi ösztöndíjasok és *Orovits Mihály* bencésrendi tanár, a rend ösztöndíjasa, továbbá *Terjék László* Kiskunfélegyháza város volt ösztöndíjasa, aki doktori értekezésének befejezése céljából töltött saját költségén egy újabb félévet Párizsban, valamint 48 más Franciaországban tanuló magyar egyetemi hallgató, illetve hallgatónő.

VI. SVÁJCI ÖSZTÖNDÍJASOK.

Az állami ösztöndíjas felügyelő hatósága: Dr. Baranyai Zoltán, m. kir. követségi tanácsos, 8 Rue Senebier, Genève. Az alapítványi ösztöndíjasok dr. Verzár Frigyes baseli egyetemi professor felügyelete alatt dolgoztak.

Állami ösztöndíjas:

Dr. Bibó István (1911, Budapest, ref.), bírósági fogalmazógyakornok, 1934 október hó 19-étől 1935 július hó 4-éig folytatta tanulmányait Genfben. Beiratkozott az Institut Universitaire des Hautes Etudes Internationalesra és mindkét félévben hallgatta Kelsen (nemzetközi jog), Wehberg (Nemzetek Szövetsége), Guggenheim (nemzetközi döntőbíráskodás), Bourquin (diplomáciatörténet) előadásait. Az első félévben beiratkozott a genfi egyetem jogi karára és hallgatta Bourquin (nemzetközi közjog), Sauser-Hall (nemzetközi magánjog) és Rappard (Nemzetek Szövetsége) előadásait. A második félévben a genfi egyetem bölcsészeti karára iratkozott be és Werner (filozófia), Rossier (európai történelem), valamint Borgeaud (svájci történelem) előadásait hallgatta. Az első félévben három folytatólagos előadást tartott Kelsen professor szemináriumában „A bellum justum elmélete a középkorban“, „A háború és a nemzetközi jog“, „A bellum justum elmélete és a tiszta jogtan“ címmel. A második félévben előadást tartott Wehberg professor szemináriumában „A szankciók rendszere a nemzetközi jogban“, Bourquin professor szemináriumában „A német forradalom“, Guggenheim professor szemináriumában „A nemzetközi döntőbíráskodás ítéletek jogereje“ címmel. Az egyetem, a Nemzetek Szövetsége és az Institut, a húsvéti szünetben pedig Párizsban a jogi kar könyvtárában összegyűjtötte a bellum justum, a jogi esalhatatlansági fikció és a jogerő nemzetközi jogi és jogelméleti kérdéseinek, valamint (igazságügyiminisztériumi megbízás folytán) „Az államok perbehívhatósága a svájci jogban“ című kérdésnek irodalmi anyagát. Megjelent 1935 júniusában „Kényszer, Jog, Szabadság“ című dolgozata. (Acta scientiarum et litterarum Univ. Reg. Franciscio Josephinae. Sectio juridico-politica. Tom. VIII. VIII, 151 p.) A „Revue Internationale de la Théorie du droit“ közlésre elfogadta „Bellum justum et l'infailibilité juridique dans la théorie pure du droit“ című cikkét. Előkészületben van egy cikke „Über Rechtskraft im Völkerrecht“ címmel a Zeitschrift für öffentliches Recht számára, valamint egy büntetőjogi tárgyú dolgozata a szegedi Egyetem kiadványai számára. Publikálni szándékozik „A német forradalom“ című dolgozatát is. Ezenkívül hallgatta a Nemzetek Szövetsége Közgyűlésének, Tanácsának és bizottságainak üléseit. Állandóan eljár az Institut kéthetenként tartott vitaestjeire és a Magyarországot érintő kérdések, valamint egyéb kérdések vitáiban résztvett. Tanulmányozta a svájci perrendtartásokat.

Alapítványi ösztöndíjasok:

Dr. Szántó Géza (1906, Budapest, ref.), a budapesti II. sz. sebészeti klinika műtőorvosa (prof. Bakay), december elejétől 8 hónapon át folytatta tanulmányait Baselban. Az eredetileg hat hónapra szóló havi 250 frankos ösztöndíjat az adományozók (a La Roche-alapítvány és Basel-kanton) részére egy hónappal meghosszabbították, az utolsó hónapban pedig, mint egy távollévő tanársegéd fizetett helyettese maradhatott tanulmányainak színhelyén. A Henschen Carl professzor vezetése alatt álló sebészeti klinikán két kísérleti pathológiai témát dolgozott ki. Egyrészt az epehólyag finomabb kórszövettani elváltozásait vizsgálta. Az epehólyag intramurális idegelemeinek göresövi vizsgálatát tűzte ki feladatul az epehólyag gyulladáshoz megbetegedései és az epekő-betegség kapcsán. Dolgozatát „Über die pathologisch-histologische Veränderungen des intramuralen Nervenapparates der Gallenblase“ címen a Deutsche Zeitschrift für Chirurgie részére készítette el. Másik témája a vízháztartásnak a májműködéssel való összefüggésére vonatkozott. Erről készült dolgozatát „Über den Zusammenhang von Wasserhaushalt und experimenteller Leberschädigungen beim experimentellen Rattensarcom“ címmel a Frankfurter Zeitschrift für Pathologie szakfolyóirathoz küldte be. Emellett gyakorlatilag is képezte magát. Rendszeresen látogatta Henschen professzor klinikai vizitjeit és baseli tartózkodásának harmadik hónapjától kezdve a klinikai ügyeletes szolgálatba is beosztást nyert, később pedig maga is végeztetett műtéteket. Karácsonykor Párizsban az Hotel Dieuben, a Salpetrière Gosset-klinikáján és a Szent Lajos-kórházban nézett műtéteket. Húsvétkor a berlini német sebészkongresszus előadásain vett részt.

Dr. Széchényi Nagy László (1907, Baja, róm. kat.), a budapesti III. sz. belklinika gyakornoka (prof. br. Korányi), januártól júliusig hét hónapon át folytatott tanulmányokat Baselben a La Roche-alapítvány és Basel-kanton ösztöndíjával. Hat hétig Verzár professzor élet-tani intézetében dolgozott. Az emberi vérsérum festékanyagainak differenciálásával és a rekeszizomtónust szabályozó mechanizmussal foglalkozott. Ezeket a vizsgálatait a következő tanév folyamán 1936 januárjában Verzár professzor a svájci physiologusok kongresszusán is bemutatta. A hátralevő időt a belgyógyászati klinikán töltötte, ahol a klinikai munkálatokban vett részt, azonkívül továbbfolytatta a serumfestékanyagokkal megkezdett munkálatokat. A Baselban előforduló benzolmérgezések gyakorisága indította arra, hogy benzol quantitativ kimutatására alkalmas eljárást dolgozzon ki, amely munka különösen jelentős megállapításokra vezetett. Kutatásainak eredményeképpen három dolgozatát közölte a Biochemische Zeitschrift: „Differenzierung der Serumfarbstoffe des Menschen“ — „Zur Lavulosereaktion mit Dinitrobenzolen“, — „Quantitative Benzolbestimmung mit Hilfe des Pulfrischen Stufenphotometers“.

VII. ANGOLORSZÁGI ÖSZTÖNDÍJASOK.

Állami ösztöndíjasok:

Balázs Péter (1910, Potok, ág. ev.), a bánhidai m. kir. erőmű mérnöke, a második szemeszterre nyert ösztöndíjával március közepétől június végéig volt Angliában, amely idő alatt az energiatermelés kérdésével foglalkozott. Hármast tűzött ki, nevezetesen az erőművek megtekintését és üzemük megismerését, továbbá az egyes erőművek közötti kapcsolatot létrehozó országos energiahálózat tanulmányozását, végül a gyakorlati munkát erőművek tervezésével és berendezési tárgyainak gyártásával foglalkozó üzemekben. Az első két hónapot Londonban töltötte, ahol egyrészt a Patent Office és az Institution of Electrical Engineers könyvtárában tanulmányozta a kutatásainak megfelelő angol szakirodalmat, különösen a távvezetékek védőberendezéseire vonatkozólag, másrészt tanulmányozta a West Ham, Deptford West, Central, Fulham, Barking és Battersea erőműveket, főleg két utóbbit, amelyek a szigetország erőművei között a legmagasabb határfokot érik el és az építés alatt álló és így a legmodernebb irányelveket megvalósító Fulham-erőművet. Közben egy hetet Rugbyben és Staffordban töltött az English Electric Co. turbina- és transzformátorgyárának megtekintése céljából. Május 12-én rövidebb tanulmányútra indult az angol vidék erőműveinek megismerésére. Glasgowban a Babcock & Wilcox kazángyár, a Dalmarnock és Clyde's Mill erőművek, Newcastle on Tyneben a Reyrolle kapcsoló- és a Parsons turbina-gyár, valamint Anglia egyik legmodernebb erőműve a Dunston B., Sheffieldben a Blackburn Meadow, Liverpoolban az új Clarence Dock és Lister Drive, Bradfordban a város erőműve és az English Electric motorgyára, Birminghamban a Nichells- és Hams Hall-erőmű, végül Ironbridgeben az ottani új erőmű voltak beható tanulmányozásának tárgyai. Utazásának végpontja Manchester volt, ahol hosszabb időre megállapodva, a Metropolitan Vickers Electrical Co. gyárában töltött egy hónapot mint rendszeresen alkalmazott gyakornok. Az általános információk szerzésére fordított egy-két naptól eltekintve az egész időt különleges érdeklődésének megfelelően a relais-osztályban töltötte, ahol részben az ellenőrző- és vizsgáló-osztályban, részben pedig a szerkesztési irodákban mint gyakornok tényleges munkát végezve dolgozott. Június vége felé még megtekintve a manchesteri Barton-erőművet, visszament Londonba, ahol a már tanulmányozott erőművek újbóli megtekintése mellett különösen a Central Electricity Board londoni vezénylőtermét tekintette meg, ahol további adatokat is szerzett a különböző távvezetési védőberendezésekkel tett eddigi tapasztalatokra vonatkozólag. Július elején már elfoglalta helyét a bánhidai erőműnél. Angolországi tapasztalatairól szaklapokban fog számot adni.

Dr. Beznák Aladár (1901, Szatmárnémeti, róm. kat.), egyetemi magántanár, tanársegéd a budapesti egyetem kísérleti kórtani intézetében (prof. Belák), Cambridgeben a biochemiai intézetben Sir. F. G. Hopkins és Londonban a National Institute for Medical Research-

ban Sir Henry H. Dale professzorok mellett dolgozott az 1934—35. tanév II. felében. A Cambridge Biochemistryben az ideg-ingerület autakoid aktivitásának kérdésével foglalkozott. Mindenekelőtt megállapította, hogy az acetylcholin, amely a legtöbb ideg-ingerületnek az effektorsejtre való átvitelét végzi a sejtben, nem mint egy nagy inaktív prekursor molekula része van jelen, hanem a sejtthártya mögött szabadon, de indiffuzibilisan. Azután kiterjedt vizsgálatokat végzett az acetylcholinnak a harántesíkos izomra gyakorolt hatására vonatkozóan. Végül dr. E. Chain által szintetizált phosphoryl-cholin biológiai hatását hasonlította össze az acetylcholinéval és megállapította, hogy a két hatás qualitative azonos, de a phosphoryl-cholin 200-szor gyengébben hat. E kutatómunkákon kívül két előadást tartott. Egyet Cambridgeben a Biochemical Club meetingjén, melyen részben budapesti, részben már cambridgei munkájának eredményéről számolt be. A másik előadást Oxfordban a Physiological Society meetingjén tartotta, ahol már Budapesten Hasch Zoltánnal végzett vizsgálatáról számolt be. Ezenkívül számos tudományos egyesület munkájában hozzászólással vett részt. A következő intézetekben részben az élettan gyakorlati tanításának módszereit tanulmányozta, részben pedig tudományos eszmecserét folytatott: University College London, Institute of Physiology (Prof. C. Lovatt-Evans és Prof. A. V. Hill), Institute of Biochemistry (Prof. J. C. Drummond), Institute of Pathological Chemistry (Prof. C. R. Harington), Institute of Physical Chemistry (Prof. N. K. Adam), Physiological Institute of the Medical School (Prof. D. T. Harris), Institute of Physiology Cambridge (Sir Joseph Barcroft), Institute of Physiology, Oxford (Sir. C. S. Sherrington). Hazatérése után a budapesti orvostudománykari élettani tanszék vezetésére nyert megbízást.

Dr. Pataky Ernő (1902, Aranyos, Komárom m., ág. ev.), kir. bíró-sági joggyakornok, perjogi tanulmányok végzésére nyert egészévi angolországi kiküldetést. Az ilymódon Angliában töltött tíz hónap alatt egyaránt foglalkozott a polgári peres és perenkívüli eljárással, a m. kir. igazságügyminisztérium megbízásából pedig különösen az angol fizetésképtelenségi jogot tanulmányozta. E célkitűzésének megvalósítása végett először — jogtörténeti szempontból is — az ügyvédségi szervezetet igyekezett megismerni, majd beható kutatás tárgyává tette a peres eljárás terén a perelőkészítést (interlocutory proceeding), a perenkívüli téren pedig az injunction intézményét és az ingók végrehajtását, mint amely tanulmányok gyakorlati hazai jogéletünk perjogi reformtörekvéseinél is értékes útmutatásokkal szolgálhatnak. Ugyanez a szempont vezette a főtörvényszék előtt folyó eljárás két újabb leegyszerűsített formájának, az Order XIV. és az 1932. évi New-Rules-eljárásoknak tüzetes tanulmányozására is. Általában figyelemmel kísérte az angol perjogi reformtörekvéseket, amit megkönnyített számára az a körülmény, hogy a Royal Commission on the Despatch of Business at Common Law éppen kintléte idején ülésezett és így annak előmunkálatait ülésein és a tárgyalási jegyzőkönyvekben közvetlenül tanulmányozhatta. Minthogy a polgári perjogot az egye-

temen nem adják elő, ezirányú előadásokat a Council of Legal Education és a Law Society's Law School vezetőségének engedélyével a barrister- és solicitor-jelöltek tanfolyamain hallgatott. Legtöbbet azonban a bírósági tárgyalásokon való részvételből tanult, amelyeken mint az eljáró bíró vagy master vendégeként vett részt és ezeknek felvilágosításai nagyban előmozdították megfigyeléseinek eredményességét. Az egyetemre research studentként iratkozott be. Itt főleg Prof. R. S. Theodore Chorley, a London School of Economics and Political Science tanárától nyert értékes útbaigazításokat, különösen fizetésképtelenségi jogi tanulmányaiban. Ezirányú érdeklődésében nagy segítség volt számára Mr. Camplingnek a kereskedelmi minisztérium csődjogi osztálya vezetőjének, továbbá a London Chamber of Commerce főtitkárának Mr. E. G. Roscoenak támogatása is. A csődönkívüli kényszeregység gyakorlati megismerését Mr. A. A. Garrett, a Society of Incorporated Accountants and Auditors titkárának segítsége tette számára lehetővé. Szorosan vett szaktanulmányai mellett általánosságban is igyekezett megismerni az angol politikai, gazdasági és szellemi életét. Ecélből beiratkozott egyesületekbe, sűrűn látogatott ilyen irányú előadásokat, beutazta az ország fontosabb helyeit és a tanév végén két hetet Észak-Angliában töltött. Több előadást is tartott, amelyekben a magyar életről számolt be az angol közönségnek. Hazatérése után az iparügyi minisztériumba nyert beosztást.

Ifj. dr. Szladits Károly (1911, Budapest, róm. kat.), 1935. évi március hó elején indult el összehasonlító jogi tanulmányainak folytatása céljából Londonba, miután tanulmányi kiadásaihoz való hozzájárulásképen a vallás- és közoktatásügyi minisztérium ösztöndíjtanácsi jelölés alapján részére 500 P tanulmányi segélyt engedélyezett. (Teljesértékű ösztöndíjat az ösztöndíjak csekély száma miatt ugyanis nem kaphatott.) Londonban a nyári tanszak kezdetéig a London School of Economics és a British Museum könyvtárában gyűjtött anyagot „A köztisztviselők és közintézetek jogiszemélyisége és képviselése” kérdés feldolgozásához, amely kérdéstről a nagyméltóságú igazságügy-miniszter úrnak terjeszt fel részletes beszámolójelentést. A londoni egyetem nyári tanszakára rendkívüli hallgatónaként beiratkozva, a jogi előadásokon kívül a Contemporary Britain-sorozatot is hallgatta. Főleg Jennings, Robson, Smith, Plucknett és Davies jogi, továbbá Gingsberg, Laski, Mannheim, Webster, Gregory és Robbins társadalomtudományi előadásai érdekelték. Ideje fennmaradó részét könyvtári munkára fordította, ahol a jogforrások kérdéséhez gyűjtött anyagot. Angliai tanulmányútját augusztus végén fejezte be.

A Rockefeller-alap orvostudományi osztályának ösztöndíjasa:

Dr. Bacsich Pál (1905, Szeged, róm. kat.), a szegedi egyetem szövet- és fejlődéstani intézetének (prof. Kiss) tanársegéde a Rockefeller-alap orvostudományi ösztöndíját élvezte 1934. októberétől 1935. júliusáig. Az így rendelkezésére álló kilenc hónapot Londonban töltötte, ahol részben a King's College anatómiai, részben pedig az Uni-

versity College szövet- és fejlődéstani intézetében dolgozott. A King's Collegeban D. M. Blair és F. Davies professzorok társaságában tanulmányozta a spinális dúc sejtjeinek pontosabb morfológiáját. A munka experimentális része, amelyet a spinális dúc különböző sejtjei működésének felderítésére végeznek, még folyamatban van, a morfológiai eredményeket felölelő közlemény már megjelent a Journal of Anatomy 1935 októberi számában (69. kötet). Az University Collegeban J. P. Hill professzor vezetésével tanulmányozta a zsigeri idegrendszer korai fejlődését. Emellett vizsgálatokat végzett az emésztőcsatorna idegsejtjeinek szerkezetére vonatkozólag is. Ezirányú kutatásait még szintén folytatja. Hill professzor intézetében végzett munkája idején alkalma volt behatóan tanulmányozni az intézet híres összehasonlító embryológiai metszetgyűjteményét. Londoni tartózkodása alatt állandóan látogatta az Angol Anatómiai Társaság üléseit. A Társaságnak 1935 június 8-án Dublinban tartott nagygyűlésén beszámolót tartott a spinális dúc idegsejtjeire vonatkozó vizsgálatainak eredményeiről, júliusban pedig a londoni nemzetközi neurológiai kongresszuson a Royal College of Surgeons demonstrációs termében a spinális dúc sejtjeire vonatkozó szövettani készítményeket állított ki. Az ottani professzorok meghívására tanulmányi kirándulást tett Birminghamba és Sheffieldbe. Kutatásainak folytathatása céljából a Rockefeller-alap a következő tanév első felére meghosszabbította ösztöndíját.

VIII. GÖRÖGORSZÁGI ÖSZTÖNDÍJASOK.

Ezeket az ösztöndíjakat a vallás- és közoktatásügyi miniszter a Hariseion-alap kamataiból, az Ösztöndíjtanács jelölése alapján folyósítja Görögország területével kapcsolatos tanulmányokat végző kutatók és görögkeleti egyháziak részére. Jelen tanévben a következők voltak így Görögországban:

Dr. Alföldi András (1895, Pomáz, ág. ev.), egyetemi ny. r. tanár a Hariseion-alapból nyert 1000 pengős kutatási ösztöndíjjal két alkalommal 1935 április és október havában folytatta munkásságát Szalonikiben, ahol Galerius császár diadalívét tanulmányozta és erre vonatkozó publikációját készítette elő. Kutatásaival nemesak a jelzett diadalív reliefdíszének történelmi és vallástörténeti értelmezését sikerült megoldania, hanem az ívnek a mögötte fekvő császári palotával való összefüggését is megállapította. Eredményeiről a Németbirodalmi Régészeti Intézet kiadásában megjelenő külön kötetben számol be.

Ifj. dr. Gallus Sándor (1907, Sopron, róm. kat.), a Hariseion-alapból nyert 1000 pengő összegű ösztöndíjjal szeptembertől decemberig volt tanulmányúton, amelyen a görögországi prehisztórikus anyag általános megismerésén kívül főleg a görög geometrikus kultúrát, a görög kultúra korai votívtárgyait és figurális bronzplasztikáját, továbbá a görög kultúráknak hazánk földjével való kapcsolatait és

ezzel kapcsolatban az egykorú görög kultúrák üveggyöngyeit kívánta kutatás tárgyává tenni. Emellett azt igyekezett vizsgálni, hogy vannak-e közvetlen tipológiai kapcsolatok a soproni figurális urnák és a görögországi egykorú festett edények között. Előbb Szófiába utazott, ahol egy hétig tartózkodott, átnézte a bolgár nemzeti múzeum archeológiai anyagát és résztvett a byzantinológiai kongresszuson, majd szabadjegyet szerevezve, meglátogatta Bulgária vidéki múzeumait. Volt Várnában, Schumenban, Tirnovóban, Starazagorában és Plovdinban. Itteni tanulmányainak főcélja a vaskor folyamán Görögországból kiinduló kultúrhatások legkorábbi időpontjának meghatározása volt. Szeptember végén már Görögországba érkezett. Itt először Szaloniki és Volo múzeumi anyagát kutatta át. Különösen a szaloniki kis St. Georg-múzeum tanulmányozásából merített hasznos útbaigazításokat. Athénben átkutatta a különféle múzeumok, főleg a Nemzeti Múzeum, a Benakis-múzeum és Kimon Grundman Thessaliából gyűjtött neolitikus kori gyűjteményének anyagát. Sok időt szentelt a Deutsches Archeologisches Institut könyvtárában rendelkezésre álló és a hazai könyvtárakban fel nem lelhető szakirodalom tanulmányozásának is. Ezenkívül több utazást tett, nevezetesen megtekintette Delphi, Chai-rona, Theba, Nauplia, Tiryns, Mykenai és Aigina régészeti emlékeit is.

Kalota József (1905, Alsózsolca, Borsod m., gör. kel.), görögkeleti hittanhallgató a Hariseion-alapból nyert 3000 P összegű ösztöndíjjal, miután az előző évben az előkészítő tanulmányokat bevégezte, ebben a tanévben már mint az athéni egyetemi hittudományi kar elsőéves hallgatója teológiai tanulmányait folytatta. Az egyetemi előadások szorgalmas hallgatása és az előírt tananyag alapos elsajátítása után a tanév végén az előírt tárgyakból jó eredménnyel tett vizsgálatot. Teológiai tanulmányainak folytatására ösztöndíja ily módon a következő tanévre meghosszabbítást nyert.

Dr. Kardos Tibor (1908, Budapest, ág. ev.), középiskolai tanár a Hariseion-alapból nyert 2000 pengős ösztöndíjjal 1935 június 15-étől szeptember 15-éig folytatta görögországi kutatásait, amelyek során a humanizmus-korabeli görög kultúra felújulásának görögországi gyökereit és szerepét kívánta kutatás tárgyává tenni a híresebb görögországi kultúrcentrumokban folytatandó tanulmányok során. Görögországba a Budapest—Belgrád—Szaloniki—Athén-vonalon utazott, visszafelé tanulmányi céljainak megfelelően Brindisi és Nápoly érintésével Olaszországon keresztül jött. Idejének legnagyobb részét Athénben töltötte el, ahol a görög Nemzeti Könyvtárban, továbbá az Osztrák Intézet és a német Archaeológiai Intézet könyvtáraiban folytatott tanulmányokat, amelyeket azután hazatérése idején Olaszországban egészített ki. Több probléma megoldásához gyűjtött anyagot, ezek közül különösen az Argyrus-mesetípus eredetére vonatkozólag talált értékes adatokat. Általánosságban is igyekezett megismerni a görög kultúra nagy emlékeit. Az athéni múzeumok és ásatásokon kívül Souniont, Marathont, Eleusist, Delphit és Korinthost tekintette meg.

Dr. Moravesik Gyula (1892, Budapest, ág. ev.), a báró Eötvös József-Kollégium tanára, egyetemi c. ny. rk. tanár 500 P Hariseion-ösztöndíjjal szeptember és október havában volt tanulmányúton. Résztvett Szófiában a IV. nemzetközi byzantinológiai kongresszuson, ahol „Les sources byzantines de l'histoire hongroise“ címen tartott előadást. A kongresszus kirándulásaival kapcsolatban megtekintette Plovdiv, Tirnovo, Sumen, Pliska, Madara és Preslav emlékeit is és különösen beható tanulmányokat folytatott a szófiai keresztény archaeológiai múzeumban. Konstantinápolyban a régi szerály görög kézíratait és általában a bizánci emlékeket tanulmányozta. Meglátogatta a kadiköyi Assumptionisták bizánci intézetét is. Innen ment Athénbe, ahol a Nemzeti Könyvtárban és az Akadémia könyvtárában újabb görög publikációkat és folyóiratokat tanulmányozott, továbbá egy magyar vonatkozású műemlékre vonatkozólag gyűjtött ikonográfiai adatokat a Bizánci Múzeumban, valamint a Benakis- és Loverdos-féle gyűjteményekben.

Popovics Pál (1908, Karcag, gör. kel.), görögkeleti hittanhallgató a Hariseion-alapból nyert 3000 P összegű ösztöndíjjal már több éve megkezdett teológiai tanulmányait folytatta az athéni egyetem hit-tudományi karán.

Dr. felvinczi Takács Zoltán (1880, Nagysomkút, Szatmár m., ref), egyetemi c. ny. rk. tanár, a Hopp Ferenc Keletázsiai Művészeti Múzeum igazgatója a Hariseion-alapból nyert 2500 pengős ösztöndíjjal egyelőre 1934 nyarán töltött két hónapot Athénben és környékén, hol az ókori görög művészet emlékeinek általános tanulmányozásán kívül különösen a Benaki-féle keleti múzeum és a bizánci múzeum rendkívül gazdag anyagába mélyedt el. Saját kutatásai szempontjából főleg a hellén műveltséget megelőző történelemelőtti korszakok emlékei érdekelték, tekintettel a Kelet és Nyugat közötti kapcsolatokra. Közben tanulmányi tervébe vágó keletázsiai kutatásokra kiküldetést nyerve, görögországi útját félbeszakította és így ösztöndíjának megmaradt részletét hazatérése után fogja Görögországban felhasználni.

IX. LENGYELORSZÁGI ÖSZTÖNDÍJASOK.

Felügyelőjük: Dr. Divéky Adorján, egyetemi c. ny. rk. tanár. a Varsói Magyar Könyvtár igazgatója, Warszawa, Czackiego 16.

Dr. Kniezsa István (1898, Trsztena, Árva m., róm. kat.), egyetemi magántanár, I. osztályú múzeumi segédőr, szláv nyelvészeti kutatások végzésére kapott lengyel állami csereösztöndíjat. A tanév első trimeszterét Varsóban töltötte, ahol Doroszewski Witold és Słonski Stanisław egyetemi tanárok szemináriumában szláv, főként lengyel nyelvészeti tanulmányokat folytatott. Słonski professzor szemináriumában három kétórás előadást tartott a tót nyelvről. A második trimeszterben Krakkóban volt, ahol Nitsch Kazimierz és Lehr-

Splawiński Tadeusz egyetemi tanárok mellett dolgozott. 1935 április 8-án a lengyel tudományos akadémia nyelvtudományi szakosztályában a keleti tót nyelvjárás történeti problémáiról tartott előadást. A harmadik trimeszterben Taszycki Witold ilyvói (Lemberg) egyetemi professzor szemináriumában dolgozott és május közepén a lengyel könyvtárosok egyesületének ilyvói csoportjában tartott előadást a magyar könyvtárviszonyokról. Még tanulmányútja elején 1934 szeptemberének második hetében résztvett a varsói II. nemzetközi szlávista kongresszuson, ahol „A lengyel pásztorkodás magyar kapcsolatai” címen tartott előadást, amely nyomtatásban is megjelent. (Księga referatów, I. 44—53 l.) Kutatásainak eredményei alapján következő munkái jelentek meg: „A felvidéki családnevek” (litografált vázlat), „Mesztegnye” (Magyar Nyelv, XXXI. köt.), „Szomoga” (u. o.), „Tördemie” (u. o.), „Z historycznych zagadnień dialektu wschodniosłowackiego” (Sprawozdania Polskiej Akademji Umiej, XL. köt., 1935), „Pseudorumänen in Pannonien u. in den Nordkarpathen I.” (Archivum Europae Centro-orientalis, I. évfolyam, 1935., 97—220 l.), „Újabb vélemények a magyar nyelv szláv jövevényszavainak eredetéről” (Nyelvtudományi Közlemények, XLIX. köt., 1935.), „Lekenceze—Lechnitz” (Ungarische Jahrbücher, 1935.). Ezenkívül néhány kisebb cikket és ismertetést írt a Könyvtári Szemlébe, a Századokba és az Archivum Europae Centro-orientalisba.

Surányi Júlia (1909, Kassa, román kat.), okl. középiskolai tanár lengyel állami csereösztöndíjjal másodízben folytatta Varsóban lengyel irodalomtörténeti tanulmányait. Ecélből hallgatta az egyetemi előadásokat és minél szélesebb körben igyekezett megismerni a lengyel irodalom kiemelkedő alkotásait és a lengyel irodalomtörténetet. Emellett anyaggyűjtést végzett a XV. századi lengyel humanizmus magyarországi kapcsolatairól készülő dolgozatához. Adatainak kiegészítése végett másfél hónapot Krakóban töltött. Emellett a lengyel irodalom több jeles alkotását fordította magyarra, segédkezett a Varsói Magyar Könyvtár adminisztrációs munkálataiban, rendezte a könyvtárt és a magyar irodalom és történelem iránt érdeklődőknek megfelelő útbaigazítással szolgált. Eredményes munkásságának elismeréseképpen Handelsmann professzor révén lengyel részről külön nyári ösztöndíjban is részesült.

X. FINNORSZÁGI ÖSZTÖNDÍJAS.

Kispál Magdolna (1910, Szatmárnémeti, román kat.), okl. középiskolai tanár a tanévet finn állami csereösztöndíjjal Helsinkiben töltve, finn nyelvi és irodalmi tanulmányokat folytatott. Az egyetemen finnugor nyelvészeti és folklorisztikai előadásokat hallgatott. Főleg Tojvonon, Kannisto, Ramstedt, Uotila, Rantasalo és Grünthal professzorok óráin vett részt. A könyvtárakban befejezte a „Világtájak, évszakok, napszakok az ugor nyelvekben” címen készülő doktori érte-

kezéséhez szükséges anyaggyűjtést és megkezdte annak feldolgozását is. A Finnugor Kutató Intézetben emellett finnugor etimológiáknak magyar folyóiratokból való gyűjtésével is foglalkozott a készülő finn és a tervezett finnugor etimológiai szótár számára. A finnországi pedagógiai rendszer megismerése céljából számos iskolát látogatott, sőt az egyik középiskolában tanított is. E tudományos munkája mellett magyar nyelvtanfolyamokat tartott, továbbá több előadásban, felolvasásban, újság- és folyóirатеikkben ismertette hazai viszonyainkat.

XI. ÉSZTORSZÁGI ÖSZTÖNDÍJAS.

Kálmán Béla (1913, Lakompak, Sopron m., róm. kat.), az észt állam cserősztöndíjával a tartui egyetemen dr. Mark Gyula professzor vezetésével folytatta finnugor nyelvi tanulmányait. Az első félévben főleg az észt nyelv teljes elsajátítására törekedett, a második félévben már különös gondot fordított az észt irodalom, etnográfia, archeológia és történelem megismerésére. Az egyetemen mindkét félévben hallgatott előadásokat. Szaktanulmányai szempontjából különösen Mark (lapp nyelv, votják- és zürjénnyelvi szeminárium), Mägiste (lív nyelv, finn hangtan, ősfinn hangtani kérdések) és Saareste (észt hangtan és alaktan, észt nyelvjárások) professzorok kollégiumai érdekelték. Tanév közben is tett professzori vezetéssel kirándulásokat, de különösen az egyetemi év befejezése után a nyári hónapokban töltött hosszabb időt Tartun kívül Észtország nevezetesebb helyeinek és népének alapos megismerése céljából. Magyarországról négy ízben tartott észtnyelvű előadást és több észtnyelvű ismertetőcikket jelentetett meg az észt egyetemi ifjúság lapjában az Üliopilaslehtben („Eötvös Kollegium Budapestis“, „Esimesist Ungari raamatuist“), illetve szaklapokban, így Weöres Gyula magyar-finn szótáráról írt bírálatát az Eesti Keelben (1935. évi 2—3. sz.) és a magyar nyelvújítás alapelveiről írt értekezését az Eesti Kirjandusban (1935. évi 7. sz.).

XII. SVÉDORSZÁGI ÖSZTÖNDÍJAS.

Felügyelője: Dr. Leffler Béla egyetemi c. ny. rk. tanár, a Stockholmi Magyar Intézet igazgatója. Stockholm, Alsten.

Dr. Lakó György (1908, Jánoshalma, Bács-Bodrog m., róm. kat.), okl. középiskolai tanár svéd állami cserősztöndíjjal Stockholmban folytatta finnugor, különösen lappnyelvi kutatásait. Az első félévben dr. Collinder Björn egyetemi professzor vezetésével a lulei (svéd-lapp) nyelvvel foglalkozott, szövegeket olvasott és analizált, amihez professzorától nyelvtörténeti megvilágításban részesült. A második félévben hasonló módszerrel a norvég-lapp nyelvet tanulmányozta. Mindehhez svéd és norvég szakmunkákat is kellett olvasnia, amit svéd

környezetben szerzett jó svéd nyelvtudása mellett külön norvég nyelv-tanulmányai tettek lehetővé. Ezenkívül hallgatta az egyetemen Wessen professzornak a svéd nyelvjárásokról tartott előadásait is. Nem hanyagolta el azonban permi nyelvek terén végzett régebbi kutatásait sem és megírta az Ungarische Jahrbücher számára „Syrjä-nisch-vepsische Lehnbeziehungen“ című értekezését. Résztvett a Stockholmi Magyar Intézet adminisztrációjában, az egyetemen heti 2 órában előadást tartott a magyar nyelvről és vezetett egy tíz és egy hat hallgatóból álló magyar nyelv-tanfolyamot. A stockholmi finn egyesület felkérésére finnnyelvű előadást tartott a magyar és finn nyelv rokonságáról. A tanév végeztével ismét elfogadta a jyvaskyläi finn nyári egyetem meghívását magyarnyelvi előadások tartására, majd a Stockholmi Magyar Intézettől további 200 svéd koronát nyerve, a Lappföldön folytatott helyszíni nyelvi és etnográfiai kutatásokkal fejezhette be tanulmányait.

XIII. AMERIKAI ÖSZTÖNDÍJASOK.

Alapítványi ösztöndíjasok:

Dr. Babits Viktor (1910, Budapest, ág. ev.), műegyetemi adjunktus (prof. Wittmann) 4000 P összegű Smith Jeremiás-alapítványi ösztöndíjjal a tanév második felében folytatta rádiótechnikai tanulmányait az Egyesült Államokban. Kiutazása közben előbb Párizsban az Ecole Supérieure d'Electricité rádiószakosztályán a rádiótechnikai oktatást, a Laboratoire Nationale de Radioelectricitén pedig a rádióiparban felmerülő technikai méréseket tanulmányozta. Amerikai tanulmányainak tárgya elsősorban a rádióipar volt, különösképen a modern elektroncsövek, katódoscillográfok s a rádióvevőkészülékek gyártásának tanulmányozása. Az elektroncsövek és katódoscillográfok gyártását a RCA Radiotron Co. harrisoni telepén, a rádióvevőkészülékek gyártását a RCA Viktor Co. camdeni, a Philco C. filadelfiai és a Haseltine Corporation newyorki telepein tanulmányozta. A rádió-állomások és kábelek gyártására a Western Electric Co.-nál, a különböző akusztikai vizsgálatokra és az Ives-féle plasztikus filmmel kapcsolatos kísérletekre nézve pedig a Bell Telephone Laboratoriesnál talált útbaigazításra. Megtekintette az American Telegraph & Telephon Co. telepét az idetartozó lawrencevillei transatlantikus leadó-állomást és a netcong-i transatlantikus vevőállomást, továbbá a Victor Co. hanglemezgyártását és a Victor Animatograph Corporation newyorki keskenyfilmvetítógépgyártó-üzemét, valamint a Columbia-egyetemen a rádiótechnikával és ennek oktatásával foglalkozó Marcellus Hartley-laboratóriumot. A RCA Victor Co.-nál, a Philco Television Co.-nál és a Television Laboratoriesnél a távolbalátással kapcsolatos igen előrehaladott gyári kísérleteket is tanulmányozhatta. Résztvett az American Acoustical Society XIII. nemzetközi kongresszusán,

ahol az akusztikai rácsok tárgyalásával kapcsolatban fel is szólalt. A magyar-amerikai rövidhullámú leadások tárgyában hosszabb megfigyeléseket és térerősségméréseket végzett, amelyek eredményeiről a kereskedelemügyi m. kir. miniszter úrnak jelentést is tett. Tanulmányútjának tapasztalatait felhasználva, következő önálló tudományos dolgozatait publikálta: „New Television Tube“ (Radion News, 1935 aug.), „Class Band C Amplifier Computations“ (Communication Broadcast Engineering, 1935 július), „Les méthodes graphiques pour déterminer les éléments des amplificateurs de haute fréquence Classes B et C“ (L'Onde Eléctrique, 1935 október). Ezenkívül a távolbalátással kapcsolatos tanulmányairól a Magyar Elektrotechnikai Egyesület Közlönyében jelenik meg összefoglaló közleménye.

Hetényi Miklós (1906, Debrecen, ref.), államvasúti mérnök (prof. Kossalka) 8000 P összegű Smith Jeremiás ösztöndíjban részesülve, szeptember 19-én érkezett New Yorkba. Először a pennsylvaniai Lehigh-egyetemen tartózkodott néhány napig, majd a szükséges adatokat beszerelve az University of Illinoisra ment. Itt töltötte az egész első félévet, amely idő alatt Prof. H. M. Westergaard általános szilárdságtani előadásain vett részt, továbbá Prof. H. F. Moore vezetése mellett anyagvizsgálati gyakorlatokat végzett. Bevezetést nyert a feszültségelosztás transzparensmodelleken polarizált fényvel való meghatározásába (fotoelasticitás) is, mely téren később a Michigani-egyetemen önálló kutatást volt alkalma végezni. Az első félév befejeztekor, január közepén, az Amerikai Mérnökegylet (ASCE) newyorki közgyűlésére utazott. A közgyűlésen előterjesztett anyagról írt beszámolója a Magyar Mérnök és Építészegylet Közlönyének áprilisi számában jelent meg. Január végén Ann Arborba ment, hogy tanulmányait a második félévben az ottani University of Michiganon folytassa, ahol főleg szilárdságtani kutatásokat végzett S. Timoshenko professzor vezetése mellett. Résztvett az egyetemen a lemezelmélet és a plaszticitás körébe vágó előadásokon is, továbbá az intézet fotoelasztikus laboratóriumában kísérletezett az együttdolgozó lemezszélesség meghatározása céljából. Május 23-án előadást tartott az önmagába horgonyozott típusú függőhidak tervezési menetéről. A nyarat szintén itt töltötte mint az egyetem nyári szemeszterének hallgatója, aminek különös jelentőséget az ez alkalomra meghívott R. W. Southwell oxfordi professzor előadássorozata adott.

Ifj. Hüttl Hümér (1901, Budapest, róm. kat.), okl. mérnök, a Magyar Aero Szövetség főtitkára 4000 pengő összegű Smith Jeremiás-ösztöndíjat nyerve az 1934. év őszén volt tanulmányúton az Egyesült Államokban. Közvetlen célja a Fédération Aéronautique Internationale október elején tartott washingtoni konferenciáján való részvétel volt. Ezenkívül általában a légiközlekedés földi organizációjának és gazdaságosságának, a repülőterépítésnek és a forgalmi repülőgépek gazdaságosságának tanulmányozását tűzte ki célul. A konferencián való részvétel sok olyan értékes összeköttetéshez juttatta, amelynek révén tanulmányi programját eredményesen tudta megvalósítani és olyan repülőtechnikai berendezéseket tekinthetett meg, amelyek egyéb-

ként nem lettek volna hozzáférhetőek. Így Langley-Fielden megtekintette a legnagyobb amerikai katonai repülőteret, kísérleti állomást és aerodinamikai intézetet is. New Yorkban három hétig tartózkodva, a newyorkkörnyéki és a közeleső városokban lévő repülőtereket és ipartelepeket, valamint a nagy légiforgalmi vállalatok központi irodáinak ügymenetét tanulmányozta. Majd összeköttetéseinek felhasználásával hosszabb tanulmányutat tett repülőgépen a közép- és nyugati államok repülőtechnikai berendezéseinek tanulmányozására, mely alkalommal menetrendszerű járatokkal 10.240 kilométert repült be, míg a magángépen és próbafelszállások alatt bérepült kilométerek száma az 5000-t haladta meg. Útján 6 légiforgalmi vállalat gépeit vette igénybe, egyúttal szervezetükbe és üzemükbe is betekintést nyerve, összesen 36 repülőteret, 9 repülőgépgyárat és 3 motorgyárat tekintett meg. Tanulmányútja során a következő városokat ejtette útba: Washington, Hartford, Bridgeport, New York, Baltimore, Philadelphia, Pittsburgh, Columbia, Indianapolis, St. Louis, Kansas-City, Tulsa, Oklahoma-City, Dallas, Forth-Worth, El-Paso, Losangeles, Santa-Monica, Hollywood, San Diego, Palm-Springs, Albuquerque, Chicago, Detroit, Buffalo. Hivatali kötelezettségei miatt január elsejére kénytelen volt tanulmányútját megszakítva hazatérni. Tapasztalatairól 1935 január 26-án 60 nagyrészt saját felvételű vetítettképes 2 órás beszámolóelőadást tartott a Magyar Mérnök és Építész Egylet együttes ülésén, ezenkívül nagyterjedelmű írásbeli jelentésben is számot adott.

Dr. Ivánovics György (1904, Budapest, róm. kat.), a szegedi egyetemi közegészségtani intézet tanársegéde (prof. Tomcsik) a Rockefeller-alap orvostudományi osztályától nyert ösztöndíjjal október 4-én kezdte meg tanulmányait a baltimorei John Hopkins School of Hygiene intézetben, ahol június 12-ig maradt. Egyrészt közegészségügyi tárgyú előadásokat és szemináriumokat látogatott, így az első évnegyedben a „Vitalstatistic I.“ című előadások során a közegészségügyi statisztika elméleti és gyakorlati vonatkozásainak terén, a második negyedévben a gyakorlati járványtanban, a negyedikben a szűrhető kórokozók tanában szerezhett új ismereteket. E tevékenységét azonban lényegesen felülmúlta nyole hónapon keresztül folytatott kutatómunkája, amelyet dr. Roscoe R. Hyde professzor utasításai alapján hajtott végre. Ennek tárgya a virus III. szövetkultúrákban való tenyésztésének tanulmányozása volt. Eredményeiről angol nyelven az American Journal of Hygiene 1936. évi kötetében számol be. Június második felében a National Institute of Health és a Bureau of Drug and Foodadministration laboratóriumait látogatta meg; előbbiben az Egyesült Államokat érintő közegészségügyi problémákkal kapcsolatban folytatott kutatómunkába, utóbbiban az élelmiszerek közegészségügyi szempontból történő ellenőrzésébe nyert betekintést. Július havában New York állam albanyi közegészségügyi intézetében, majd a bostoni Antitoxin and Vaccine Laboratory, Department of Public Health State Mass. intézetben a különböző oltóanyagok és gyógysavók termelését és ellenőrzését tanulmányozta. Augusztusban Michigan-állam lansingi egészségügyi laboratóriumában különböző

közegészségügyi vonatkozású diagnosztikus eljárásokat, Alabama-állam montgomeryi laboratóriumaiban pedig a tífusz és malária laboratóriumi diagnózisát figyelte meg. Végül szeptember első felében New York Cityben látogatta meg a város egészségügyi laboratóriumait. Hazatérése közben pedig a párizsi Pasteur Intézetben tekintette meg a B. C. G.-oltóanyag termelésének és ellenőrzésének menetét. Tanulmányútjáról október 2-án érkezett haza.

Dr. Kardos Béla (1902, Kismarton, ág. ev.), okl. közgazda, a Magyar Statisztikai Társaság államtudományi intézetének tisztviselője (prof. gróf. Teleki) a Rockefeller-alap társadalomtudományi osztályától kapott ösztöndíjjal részben a nemzetiségi kérdés vizsgálatára vonatkozó munkásságával kapcsolatban népegyesületi tanulmányait folytatta, főleg azonban gazdaságstatisztikai irányban dolgozott. E téren a következő tárgykörök ismeretébe igyekezett minél jobban behatolni: statisztikai módszerek különös tekintettel a gazdaságstatisztikára. Iparpolitikai és szociálpolitikai problémák, különösen a kollektív szerződés, munkaalkotmány, alkotmányos gyár. Munkavíták kiküszöbölésére alkalmas exakt munkabérstatisztikai eljárások. A Rockefeller-alap vezetőségével megtárgyalt programjának megvalósítása végett legelőször a cambridgei (Mass.) Harvard-egyetemen töltött hosszabb időt (okt. 8-tól márc. 2-ig), ahol egyrészt bőséges alkalma volt a vizsgálandó kérdések amerikai szakirodalmát tüzetesen megismerni, másrészt alapvető egyetemi előadásokon az amerikai közgazdasági és statisztikai kutatás kiváló munkásaival megismerkedni. A következő professzorokat hallgatta: W. Crum (statisztika), J. H. Walsh (ipari-szociálpolitika), Frank W. Taussig (gazdaságpolitika), J. A. Schumpeter (elméleti közgazdaságtan), J. D. Black (piackutatás és áralakulás). Itt készítette és olvasta fel „A kollektív munkaszerződés elmélete és gyakorlati formái” című összehasonlító jogi és statisztikai tanulmányát is. Néhánynapos newyorki tartózkodás után, amely alatt az Industrial Conference Board statisztikai munkamódszerét tanulmányozta, Washingtonba utazott, ahol ismét hosszabb időt töltött (márc. 7-től jún. 4-ig). Különösen a Bureau of Labour Statistic és a Brookings Institution munkakörébe igyekezett belekapcsolódni, ahol különösen Isador Lubin és David Saposs, illetőleg Lewis Lorwin, Arthur Wubnig és Joseph Pribram professzor urak voltak segítségére. Nagy mértékben támogatta munkásságát az a körülmény, hogy éppen ottlétének ideje alatt folyt le az Egyesült Államok törvényhozásának szociálpolitikai vonatkozásokban gazdag ülészaka, amit közelről figyelhetett meg, miután Meredith Givens, a Research and Planning Division of the N. R. A. főnökének ajánlása alapján összeköttetést tudott szerezni a kormányzat egyes szakemberei és intézményei felé. Nagyban előmozdították tapasztalatszerzési lehetőségeit Francis Biddle és a nagytekintélyű chicagói egyetemi professzor H. A. Millis, a National Labor Relations Board elnökei is. Utóbbi révén a tanulmányi szempontjaiból érdekes vállalatokkal, ipari érdekeltségekkel és a munkásság hivatott képviselőivel is érintkezésbe tudott lépni. Washingtonból elindulva különösen a kollektív munkaszerződések,

valamint az alkotmányos gyár intézményének szempontjából figyelembe jövő vállalatok tanulmányozása céljából automobilon járta be Baltimore, Pittsburgh, Akron, Toledo, Lorrain és Cleveland városokat, majd három hetet töltött hasonló tanulmányokkal Chicagóban, ahol egyúttal alkalma volt kutatási szakjának két kimagasló reprezentánsával, Paul H. Douglas és Earl Dean Howard professzorokkal, a chicagói állami egyetem, illetve a Northwestern University tanáráival érintkezésbe lépni. A nyári hónapokban (júl. 9— szept. 4) a University of Wisconsin nyári szemeszterét hallgatta, ahol főleg Selig Perlman és Harry Jarome professzorok előadásai érdekelték. Amerikai tartózkodásának utolsó hónapjában (okt. 4-ig) a következő helyeket látogatta meg: Detroitban rövidebb időt töltve, Albanyban meglátogatta New York állam ott működő statisztikai hivatalát, majd Philadelphiában a University of Pennsylvaniát, főleg az Industrial Research Department tagjaival keresve érintkezést. Néhány napot Princetonban is töltött, ahol az ottani egyetemi Industrial Relations Section páratlan tökéletességgel felszerelt intézetét tekintette meg, amely Douglas Brown professzor vezetése alatt áll. New Yorkban ismét meglátogatta a Columbia-egyetem szakprofesszorait, majd Berlin és Bécs érintésével tért haza. Amerikai útján ezenkívül bejárta a magyar és szláv kivándorlók telepeit, életviszonyaikat tanulmányozta és vezetőik segítségével a hivatalos statisztika számadatait felülvizsgálta. A magyar viszonyokról és hazánkat érintő kérdésekről Rotaryklubokban és egyéb egyesületekben számos előadást tartott.

Dr. Leövey Ferenc (1903, Szeged, ref.), budapesti egyetemi élettani intézeti tanársegéd (prof. Farkas), a Rockefeller-alap orvostudományi osztályának ösztöndíjával 1934 okt. 18-tól 1935 okt. 20-ig volt tanulmányúton. Ideje java részét, megérkezésétől június 19-ig, Baltimoreban töltötte a Johns Hopkins-egyetem életvegytani intézetében W. M. Clark professzor vezetése alatt. Az intézet különösen a fermentumok reversibilis inaktiválásával és reaktiválásával foglalkozik, amely feladatkörön belül részére az izom glykolytikus fermentumának vizsgálata jutott. Vizsgálatainak közléséről szakprofesszora fog gondoskodni. E tudományos kutatása mellett módszertani tanulmányokat folytatott, nevezetesen a Clark-féle hydrogen ionkoncentráció és redox potential-mérések elsajátítása végett három hónapig együtt dolgozott Clark professzorral a „novasol-kék“ nevű festék sajátosságait kutatva. A nyár folyamán Woods Holeba helyezte át tartózkodási helyét, ahol az alapítvány a Marine Biological Laboratoriumban biztosított részére munkahelyet. Itt egyrészt a kurzusokkal párhuzamos előadássorozatot hallgatta, amelyet Höber, Michaelis, Jacobs, Irwing és Chambers professzorok tartottak, másrészt önálló kutató munkát végzett. Miután kísérleti célokra nagymennyiségű hal állott rendelkezésére, az alkalmat felhasználva, vizsgálta a tengervíz sókoncentráció-változásának hatását az egyes halfajták szöveteinek osmosis-nyomására. Eredményeiről Woods Holeban tartott tudományos előadás keretében számolt be és azokat közlés végett W. Amberson professzornak nyújtotta át. Szeptember elejétől kezdve körutazást tett több különösen

fontos egyetem élettani, életvegytani és kórvegytani osztályainak megtekintésére. Ily módon meglátogatta Bostonban a Harvard-, New Havenben a Yale-, New Yorkban a Columbia-, Cornell- és New York-egyetemetek, a Rockefeller orvosi intézetet és Philadelphiában a Pennsylvánia-egyetemet. Miután Budapesten a Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem orvosi rendelőjének laboratóriumi orvosa, tudományos kutatásai mellett behatóan tanulmányozta az amerikai egyetemi hallgatók egészségvédelmének ügyét. A meglátogatott egyetemeken az ilyen irányú intézeteket is alaposan megtekintette és szervezetükkel megismerkedett. De ezenkívül is számos olyan egyetemről, ahová a távolság miatt nem juthatott el, írásbeli jelentést kért és kapott is e szervezetükre vonatkozólag.

Dr. Szladits Imre (1906, Nagyvárad, róm. kat.), m. kir. földművelésügyi minisztériumi fogalmazó (prof. Doby), a Rockefeller-alap társadalomtudományi osztályától a mezőgazdasági közigazgatást érintő kérdések tanulmányozására nyert ösztöndíjjal töltötte a tanévet Amerikában. Tanulmányozni kívánta a mezőgazdasági tudományos kutatóintézeteknek a termelőkhöz való viszonyát, különösen azokat a propaganda módszereket, amelyekkel a tudományos eredményeknek a gyakorlati életben való alkalmazása előmozdítható. Megőhajtott ismerkedni a mezőgazdasági termények hatósági ellenőrzésének, hamisítások és egyéb visszaélések kiküszöbölésének mikéntjével, valamint azokkal a közigazgatási és technikai intézkedésekkel, amelyek hivatva vannak a mezőgazdasági termelést károsan befolyásoló tényezők (fertőzések, rovarkárok) kiküszöbölését előmozdítani. Emellett betekintést őhajtott nyerni a mezőgazdasági piackutatás erősen fejlett amerikai módszereibe, végül különös gondot fordított arra, hogy amerikai intézményekkel és szakemberekkel lépjen érintkezésbe. Budapestről szeptember 29-én Párizs érintésével utazott New Yorkba, ahová október 10-én érkezett. A Rockefeller-alap vezetőségével folytatott megbeszélések alapján bevezető tanulmányait a madisoni University of Wisconsinon végezte október 15-től december 25-ig, különösen Asher Hobson professzor vezetése alatt, de sokat tanult C. C. Christensen, Noble Clark, Shaars, Marvin Arnold, Wehrwein és Hibbard professzoroknak kutatásainak körébe vágó előadásaiból is, míg az amerikai közigazgatás rendszerének ismeretébe J. M. Gaus professzor vezette be. Az egyetem mellett az ottani mezőgazdasági kísérleti állomás különféle osztályainak, a Wisconsin-állami kormány mezőgazdasági osztályának munkájával megismerkedve és az egyetemi könyvtár gazdag anyagát tanulmányozva, az amerikai mezőgazdasági szakirodalomba kellő betekintést nyerve széleskörű és átfogó képet nyerhetett az amerikai mezőgazdasági közigazgatás és piackutatás problémáinak állásáról. Közben néhánynapos kirándulást tett Chicagóba, ahol a Union Stock Yards, the Swift and Co. Packing Plants, the Chicago Board Trade, the Chicago Mercantile Exchange, the American Farm Bureau Federation, the National Grain Corporation

és az Illinois Agircultural Association intézményeit látogatta meg és a Clearing House of Public Administrationtól nyert útbaigazítást egyes közigazgatási problémákra vonatkozólag. Ugyancsak néhány napot töltött Minneapolisban, ahol az egyetem mezőgazdasági intéze- teivel és a Minnesota-állami kormányzat mezőgazdasági osztályával keresett összeköttetést. Madisoni tartózkodása alatt megfelelően fel- készülve, hosszabb útnak indult, amely alatt az Egyesült Államok nagy részét utazta be, felkeresve a nevezetesebb egyetemeket, mező- gazdasági kutatóintézeteket és a mezőgazdasági jellegű államok mező- gazdasági kormány szerveit. Madisonból elindulva, előbb résztvett az American Farm Economic Associationnak december utolsó hetében Chicagóban tartott kongresszusán, majd útiránya a következő váro- sok felé vezetett: Urbana (University of Illinois), Columbia (Univer- sity of Missouri), Kansas City, Austin (University of Texas), Tucson (University of Arizona), Phoenix, Los Angeles, Riverside. Február 10-től április 22-ig a University of California mellett töltött hosszabb időt Berkeleyben, ahol C. B. Hutchinson, H. E. Erdman és N. R. Benedict professzorok útbaigazítása és a Giannini Foundation gazdag könyvtárának használata mellett folytatta mezőgazdasági piackutatási tanulmányait, amelyekkel készülő monográfiájának alapját vetette meg. E tanulmányai mellett igyekezett megismerkedni San Francisco, Oakland, Fresno és Merced mezőgazdasági terményértékesítő intéz- ményeivel is. Április végén néhány napig Sacramentóban California állam mezőgazdasági közigazgatásának szervezetét tanulmányozva, Oregon állam corvallis-i egyetemét látogatta meg, majd május havá- ban Portland, Salt Lake City és Denver érintésével Amesbe érkezett, ahol a University of Iowa mellett töltött egy hetet. Innen Dearborn, Ithaca (Cornell University) és New York érintésével Washingtonba utazott, ahol júniusban egy teljes hónapot töltött. Itt a Brookings Institution könyvtárában dolgozott és egyben a szövetségi szervek működését igyekezett megismerni mezőgazdasági vonatkozásaiban. Különösen a Bureau of Economics, Office of Experiment Stations, Bureau of Extension Service, Bureau of Entomology, Food and Drug Administration, Bureau of Soils and Chemistry munkásságába nyert betekintést és számos szakemberrel talált érintkezést. Nagyobb ki- rándulás keretében ez alatt az idő alatt tekintette meg a baltimorei nagy elevátorokat, illetve az arlingtoni és beltsvillei kísérleti farmo- kat. Júliusban tíz napot Canadában, nevezetesen Montrealban, Otta wában és a hulli kísérleti farmon töltött, majd amerikai tanulmány útjának utolsó állomására, Albanyba érkezett. Július 29-én New York ból Southamptonba hajózott és augusztus havát Angliában töltötte. Itt a Ministry of Agriculture and Fisheries szervezetét, az Agricul- ture Research Council működését tanulmányozta és több mezőgazda- sági kísérleti állomást, illetve farmot látogatott meg. Budapestre szept- ember 1-én érkezett vissza. Szaktanulmányai mellett hazánk mező gazdaságiügyéről amerikai útja alatt több helyen tartott előadást

**A newyorki Institute of International Education
közvetítésével kiküldött főiskolai csereösztöndíjasok:**

Borbás László (1912, Budapest, ref.), német-angol szakos bölcsészethallgató a Swarthmore-College tagjaként folytatta angol irodalomtörténeti tanulmányait. Előtanulmányai alapján a harmadik évre nyert felvételt. Miután a college tanrendszere e fokon már nem előadásos hallgatását írja elő, hanem a hallgatók egyéni munkáján alapuló szemináriumi tevékenységet, a szabályoknak megfelelően félévankint két-két szemináriumba iratkozott be. E szemináriumok hetenkint egyszer a szaktanár vezetésével konferenciát tartottak, amelyen a hallgatók bemutatták heti munkájukat összefoglaló dolgozatukat, majd megvitatták az ezzel kapcsolatban felmerült kérdéseket. Mindegyik szeminárium anyagából külön szóbeli és írásbeli vizsga van rendszerezve, amelyeket sikeresen le is tett. Szemináriumi szakcsoportjai a következők voltak: első félévben: Amerikai irodalom (Robert E. Spiller professzor vezetésével), Shakespeare; a másodikban: Irodalmi kritika, XIX. századi német irodalom. A következő tanévben a negyedik év anyagát fogja elvégezni, hogy annak befejezése után tartandó végvizsga alapján a College diplomáját elnyerhesse.

Báró Diószeghy Erzsébet (1907, Zilah, unitárius), bölcsészettan-hallgató Poughkeepsieben (N. Y.) mint a Vassar College harmadéves tanfolyamára felvett hallgató folytatta társadalomtudományi és lélektani tanulmányait. A következő előadásokat hallgatta: Egész éven át: Principles of sociology (Folsom). Egy-egy évig: Labor problems (E. C. Brown), Child psychology (M. C. Gould), Philosophy of history and culture (Geiger), Applied psychology, Laboratory Psychology, Social reorganisation (Hutchinson), The community (Folsom). Eredményei alapján a következő tanévre, amelyet újból elnyert ösztöndíjjal, szintén a Vassar Collegeben tölt, mint postgraduate (hatodéves) hallgató nyert beosztást.

Domán Miklós (1913, Budapest, róm. kat.), jogszigorló a boulderi Colorado-egyetemre kapott ösztöndíjat, ahol a jogi karon a Masterfokozat elnyeréseért dolgozott. E célból alkotmányjogi, amerikai jogtörténeti, jogbölcsészeti, nemzetközi magán- és közjogi, közüzemtan, részvénytársasági, csőd- és kényszeregyességi és váltójogot hallgatott és „Call for an Institutional Social Law through a System of Administrative Courts“ című értekezésén dolgozott. Emellett magyar kérdésekről, különösen gazdasági kérdésekről és a jogi oktatás rendszeréről a boulderi, továbbá a denveri, wyomingi, kansasi és texasi egyetemeken több előadást tartott. Megérkezésekor a Niagara-vízesést, Cleveland, Detroit, Chicago, Kansas City és Denver nevezetességeit tekintette meg. A karácsonyi szünet idejében csekély összegért vásárolt régi autót Texasban és New Mexicóban utazgatott, majd három hétig Mexicót járta be. A diploma elnyerése után, június elejétől szeptember végig ismét úton volt, amely idő alatt hozzávetőlegesen 38.000 kilométert tett meg. Különösen a nagy amerikai nemzeti parkokban, nevezetesen a Yellowstone-, Rocky Mountains-, Grand Canyon- és Yose-

mite-parkban töltött hosszabb időt és bejárta Canada déli részét is. Utazásai alatt az Egyesült Államoknak 41 államában fordult meg.

Jendrassik Borbála (1913, Budapest, ref.), IV. éves angol-francia művészettörténet szakos bölcsészhallgató a newyorki Columbia-egyetem Barnard-Collegeének ösztöndíjával folytatta az egyetemi előírásoknak megfelelő tanulmányokat, amelyek során több vizsgát tett, számos dolgozatot nyújtott be és erős könyvtári munkát végzett. Emellett amerikai-indián népköltészeti tárgyú „The Folklore of the North American Indians” című szakdolgozatához gyűjtött anyagot, sőt annak nagyobb részét már el is készítette. A Niagara-vízeséshez, Washingtonba, Philadelphiába és Atlantic Citybe tett kirándulást.

Wárlám Árpád (1909, Budapest, róm. kat.), az előző évben a berkeleyi California-egyetem ösztöndíjas mérnök-hallgatója a nyár folyamán, júliustól októberig a State Highway Department szolgálatában mint útépitőmérnök végzett gyakorlati munkát Washington-államban, majd 1934 októberétől 1935 februárjáig Seattleben a University of Washington hallgatója volt és egyúttal tanársegédi teendőket látott el. A tanév második felére a Harvard-egyetemen kapott ösztöndíjat, évégett februártól kezdve tanulmányainak helyét Cambridgebe helyezte át, ahol mérnöki munkája mellett közgazdaságtannal is foglalkozott. Különösen a talajmechanikai kutatások érdekelték, amely téren Arthur Casagrande, a Harvard-egyetemnek e téren kiváló professzora volt irányítója. Ösztöndíját a Harvard-egyetem a következő tanév első felére meghosszabbította, hogy a Master of Science-fokozat elnyeréséhez szükséges vizsgákra előkészülhessen.

Ezenkívül értesítést adott a newyorki Institute of International Education arról, hogy *Lám György* és *Tihanyi László* magyar főiskolai hallgatók, mint a Cornell-, illetve a Northwestern-egyetem ösztöndíjasai folytattak tanulmányokat.

XIV. KÉZI ÖSZTÖNDÍJASOK.

Állami ösztöndíjasok:

Dr. Kutassy Endre (1898, Hajdúböszörmény, róm. kat.), egyetemi magántanár, földtani intézeti adjunktus (prof. Papp Károly), a bel-földi ösztöndíjak terhére nyert 300 P összegű utazási ösztöndíjjal 1934 nyarán három hétig tartó tanulmányúton volt Ausztriában és Németországban. Ennek során Bécsben és Münchenben könyvtári kutatásokat végzett, amelyek lehetővé tették már régebben készülő „Pachyodonta mesozoica” című nagyobb munkájának befejezését. Ez a munka, amely így a legújabb és hazai könyvtárainkban fel nem lelhető külföldi szakirodalmat is tekintetbe veszi, a berlini Fossilium Catalogus-sorozat 68. köteteként 1935 tavaszán 12 ívnyi terjedelemben meg is jelenhetett. Könyvtári kutatásain kívül alkalmat talált Németország legmagasabb hegyóriásának, a Zugspitzenek felkeresésére is, amelynek környékén geológiai tanulmányokat tett. A bécsi és müncheni mú-

zeumokban végül tanulmányozta a triász kori bryozoamaradványokat és a müncheni egyetem paleontológiai intézete részéről megbízást nyert az egyetem tulajdonát képező, az Alpok triászából még az 1870-es években gyűjtött Bryozoa-anyag feldolgozására. Ezirányú munkáját itthon végzi el.

Dr. Orbán György (1903, Budapest, ref.), egyetemi magántanár, a pécsi egyetemi fizikai intézet fizetéstelen adjunktusa (prof. Rhorer) két ízben elnyert 250 P, összesen 500 P tanulmányi segéllyel 1934 június végétől szeptember elejéig 10 hetet, majd 1935 augusztus és szeptember havában újabb öt hetet töltött németországi tanulmányúton. Első alkalommal Münchenben kezdte meg munkáját, ahol néhány napig a Deutsches Museum fizikai gyűjteményét tanulmányozta, majd Heidelbergben a Kaiser Wilhelm-Institut fizikai intézetében Bothe W. professzornál atomrombolási kísérletekben vett részt. Július 19-től szeptember 9-ig Freiburgban H. Seemann professzor röntgenlaboratóriumában röntgenspektroszkópiával, vákuumtechnikával, majd csősugarakkal foglalkozott. Itteni munkájának eredményeit H. Seemann professzor társszerzőségével közzétett dolgozata mutatja be, amely „Über den Entladungsmechanismus in gasmetallischen Gasentladungsröhren, insbesondere Kanalstrahlröhren“ címen az Annalen der Physikben jelent meg (5. Folge, Bd. 23., Heft 2., 1935). Közben Zürichben is járt, ahol az akkor ülésező nemzetközi radiológiai kongresszus kiállítását és a zürichi műegyetem fizikai intézetét tekintette meg. A második alkalommal ismét a müncheni Deutsches Museum gyűjteményének tanulmányozásával kezdte meg munkásságát és megismerkedett a müncheni egyetemi és műegyetemi fizikai intézetek működésével is (Gerlach, illetve Kulenkampff professzorok). Azután ismét Freiburgban H. Seemann professzor laboratóriumában dolgozott, ahol egykristály antikatódok fluoreszcenciás röntgensugárzására vonatkozólag folytatott eredményes kísérleteket. Végül Stuttgartban megtekintette a műegyetemi röntgenlaboratóriumban és az elméleti fizikai intézetben (Glocker, illetve Ewald professzorok) folyó kísérleti vizsgálatokat és résztvett a Deutsche Physikalische Gesellschaft kongresszusának a röntgensugarakra vonatkozó előadásain.

Szentes Ferenc (1907, Budapest, róm. kat.), gazdasággeológiai intézeti tanársegéd (prof. Lóczy) a belföldi ösztöndíjak terhére nyert 300 P összegű utazási ösztöndíjjal többhónapos beható hazai előtanulmányok után május második felében indult olaszországi tanulmányútjára, amelynek célja vulkanológiai kutatásainak helyszíni ismeretekkel és e téren kiemelkedő olasz professzoroktól nyert közvetlen útbaigazításokkal való kiegészítése volt. E kettős célt oly módon valósította meg, hogy egyetemi városokban töltött több napot, ahol egyrészt a szakjának megfelelő professzorokkal ismerkedett meg, másrészt ezekből mint központokból kiindulva tanulmányi kirándulásokon értékes helyszíni tapasztalatokra tett szert. Így Rómában Rispoli Cecchia és Stanislau Zuber, Nápolyban De Lorenzo és Erasmo, a Vezúv-obszervatóriumban Malladra, Firenzében Dainelli profesztoroktól, továbbá a toscanai Massa-Marittimában Olaszország egyetlen bányászati szak-

főiskoláját meglátogatva szerzett igen értékes útbaigazításokat. Kirándulásokat tett a Vezúvra, majd bejárta a Vezúvtól északra egész Róma környékéig folytatódó vulkános vonulatokat. A toscanai vidék pseudo-vulkáni jelenségeinek megismerése, majd Firenzében gazdag múzeumi anyag tanulmányozása szintén nagyban hozzájárult utazása eredményességéhez. Június közepén nagyszámú jegyzettel, fényképfelvétellel, kőzet- és ásványgyűjteménnyel tért haza, ahol azoknak feldolgozásához látott. Olaszországi utazásának tapasztalatai összehasonlítás útján a magyar föld geológiai megismerésének elmélyítésére is igen alkalmasnak látszanak.

Törvényhatósági ösztöndíjasok:

Balsay István (1907, Sopron, róm. kat.), a diósgyőri vasgyár kohómérnöke Sopron vármegye Széchenyi-centenárium alapítványi segítődíjával még 1934 tavaszán folytatott kéthónapos németországi tanulmányutat, amelynek célja a szakjával kapcsolatos gyárak látogatása volt. Különösen a következő gyárak üzemét tanulmányozta behatóan: Rheinische Metallwaren- und Maschinenfabrik A.-G. (Düsseldorf), Lindemann és Schnitzler hulladéksajtógyár (u. o.), Rekupe-rator G. m. b. H. (u. o.), Demag (Duisburg), Mannesmann Röhrenwerke Heinrich Bierwes Hütte (Duisburg Huckingen), Krupp (Rheinhausen, Niederrhein), Gutehoffnungshütte A.-G. (Oberhausen), Friedrich Krupp A.-G. (Essen), Bochumer Verein für Gusstahlfabrikation (Bochum), Eisen- und Hüttenwerke (u. o.), végül: Harkort-Eicken-Stahl G. m. b. H. (Hagen). Jegyzetei alapján az itt tapasztaltakat hazatérése után részletes tanulmányban dolgozta fel és a gyakorlati eredményeket itthoni munkájában igyekszik hasznosítani. A feldolgozás munkája már jelen tanévbe esvén, munkásságáról csak itt lehetett számot adni, bár arról már az előző évi jelentésben kellett volna tulajdonképen megemlíkezni.

Tompa György (1903, Sopron, róm. kat.), okl. gazda Sopron vármegye Széchenyi-centenárium alapítványi segítődíjával az 1934. év június havának közepétől december végéig folytatta gyakorlati mezőgazdasági tanulmányait Németországban. Július végéig Halleban Kremer professzor vezetése alatt növénytermesztési, augusztusban Lettinben Fröhlich professzor irányítása mellett állattenyésztési kísérletekben vett részt, majd a hátralevő időt Bertkowban töltötte, ahol Dr. Witt professzor mellett tejgazdasági tanulmányokat végzett. Ez alatt az idő alatt kiváltképen a következő problémák érdekelték: a szójabab és az édes csillagfürt jelentősége mezőgazdaságunk szempontjából, az egyes búzafajták üszögellenállóképeségének meghatározása, a nemesített vetőburgonya évenkénti felújításának szükségessége, a fekete zab termesztése, váltakozás nélküli állandó rozstermelés ugyanazon a területen, a rozsnemesítés alapanyagának kiválasztásánál figyelembe veendő szempontok, karakuljuhok tenyésztése, végül a higiénikus fejés megoldhatóságának kérdése. Utóbbi téren szerzett tapasztalatait a Köztelek 1935. évi április 28-i számában ismertette a szakközönséggel.

BELFÖLDI TUDOMÁNYOS KUTATÓ ÖSZTÖNDÍJASOK.

A budapesti tudományegyetem jog- és államtudományi karáról:

Dr. Meznerics Iván (1907, Szabadka, róm. kat.), sub auspiciis Gubernatoris doktor, dr. Magyary Zoltán egyetemi ny. r. tanárnak, a Magyar Közigazgatástudományi Intézet vezetőjének megbízásából Torday Lajos sub auspiciis Gubernatoris doktor közreműködésével a magyar közigazgatási szervek és intézmények 1848, illetve 1867 utáni történetére vonatkozó kutatásokat végzett különös tekintettel a ma is meglévő közigazgatási szerveink kialakulására és fejlődésére. Az anyagot minisztériumok szerint csoportosítva és egymásközt megosztva dolgozták fel. Így a miniszterelnökség, a pénzügyi, az igazságügyi, a belügyi minisztériumok alá tartozó szerveknek, valamint a közigazgatás központi, minisztériumok alá nem rendelt szerveinek (országgyűlés, kabinetiroda, legfelső számszék, stb.) működését ő tette kutatás tárgyává, míg a többi anyag munkatársa feladatkörébe tartozott. Az anyag gyűjtése és elrendezése már befejezést nyert és ennek alapján összeállítandó kézikönyv a Közigazgatástudományi Intézet kiadványaiban fog megjelenni.

Dr. Rónay Gyula (1910, Budapest, róm. kat.), joggyakornok (prof. Kolosváry), a kártérítési jog köréből vett témákat dolgozott fel. Nevezetesen vizsgálat tárgyává tette a kárkötelmek jogi természetét, amely részben a kártérítés jogrendszerbeli elhelyezésének vázolója és a kárfogalom fejtegetése után az eszmei károk fokozatos előtérbenyomulása, kártérítés és érdeksérelem, kártérítés és gazdagodás kérdései köztötték le figyelmét. Ezután a kárkötelmek sajátosságaival és a kárkötelmi alapokkal foglalkozott, különös tekintettel a vétkes és vétlen felelősségre. Elkészült dolgozata második részével, amely a méltányos kármegosztás elvét vizsgálja, résztvett a budapesti Pázmány Péter tudományegyetem által „A méltányos kármegosztás elve a kötelmi jogban“ címen meghirdetett magánjogi pályázaton és ennek alapján az egyetem 1935 május 12-i díszközgyűlésén elnyerte a Rektor Magnificus 200 pengős adományát.

Dr. Rostás László (1909, Székesfehérvár, izr.), az egyetemi közgazdaságtani szeminárium tb. adjunktusa (prof. Navratil), félösszegű ösztöndíjjal konjunktúraelméleti és konjunktúrapolitikai tanulmányo-

kat folytatott, amelyek a Magyar Tudományos Akadémia 1935. évi nagygyűlése által kitüntetett „A konjunktúrátan alapjai“ című monografikus munkája köré csoportosulnak és annak egyes részletkérdéseit kívánják közelebbi vizsgálat tárgyává tenni. E tanévben különösen az agrárgazdálkodás és a konjunktúraciklus közötti összefüggéseket kutatta. Eredményeinek egy részét a Navratil-émlékkönyvben megjelent „A mezőgazdaság helyzetének alakulása mint konjunktúratényező“ című tanulmányában tette közzé. Ezen elméleti kutatásokon kívül, mint a Magyar Gazdaságkutató Intézet szakreferense, majd a Salomon és Manovill bankház közgazdasági archiváriusa számos gyakorlati gazdaság- és konjunktúrapolitikai kérdéssel is foglalkozott, amelyek alapján kisebb cikkeket jelentetett meg a Világgazdasági Szemlében („Valutáris problémák Ázsiában“, I. évf. 7—8. sz.) és a Cobdenban („A Saarvidék gazdasági visszacsatolása“, II. évf. 2. sz. és „A világ valutáinak sorsa“, II. évf. 3—4. sz.), Utóbbiban aktuális közgazdasági művekről szóló több kritikai ismertetést is közölt.

Dr. Vargha Sándor Özséb (1909, Kisvárd, Szabolcs m., ref.), ügyvédjelölt gazdaságpolitikai kutatásai (prof. Kuncz) elsősorban „A gazdasági élet koncentrációs mozgalma és a szövetkezetek“ címen készült tanulmányával voltak kapcsolatosak. E munkában a szövetkezeti mozgalmat a gazdasági élet koncentrációs mozgalmának perspektívájába állítva vizsgálja a benne jelentkező gazdasági koncentráció természetét és a szövetkezeti kooperáció gazdasági, jogi és társadalomerköleszi specificumait, amelyek során különös figyelmet szentel a következő problémáknak: A szövetkezeti mozgalom gazdasági lényegének összefüggése a nemzeti jövedelemelmozlás kérdésével. A szövetkezeti tag felelősségének jogi specificumai. A szövetkezeti mozgalom és a kapitalizmus viszonya. Közeledés a részvénytársaság és a szövetkezet jogi struktúrája között. A szövetkezeti gondolat és a régi céhek. Szövetkezeti mozgalom és társadalompolitika. Szövetkezés és biztosítási elv. A szövetkezeti mozgalom nemzetpolitikai jelentősége. Igen széleskörű irodalmi anyag alapos kritikai áttanulmányozása alapján készült tanulmánya mintegy 200 gépelt oldalon kéziratban készen áll.

A szegedi tudományegyetem jog- és államtudományi karáról:

Dr. Szabó József (1909, Hódmezővásárhely, ref.), jog- és államtudományi doktor félösszegű ösztöndíjjal folytatott nemzetközi jogi tanulmányai során (prof. Buza), az állami szuverénitás nemzetközi jogi fogalmát tette kutatás tárgyává. Legelőször is a kérdésnek magyar, német, angol, francia és olasz irodalmát tanulmányozta át a szegedi egyetem szemináriumi könyvtárában, részben pedig a budapesti egyetemi könyvtárban. Különösen a nagyobb nemzetközi jogi folyóiratokat és Recueil des Cours de l'Académie de Droit International de la Haye köteteit nézte át nagy alaposággal. Munkássága alapján a tanév végére sikerült dolgozatát teljesen befejezni és a tudománykar szakbizottságának benyújtania. A munka előreláthatólag a szegedi egyetem kiadványai között fog megjelenni.

Dr. Szabó Mihály (1907, Szeged, ref.), a szegedi kir. járásbírósághoz beosztott ideiglenes minőségű fogalmazógyakornok 400 pengő összegű ösztöndíjat nyert magánjogi tanulmányok (prof. Menyhárt) folytatására. Ennek birtokában jogösszehasonlító alapon foglalkozott a személyiség magánjogi védelmével, majd a végrendeletek alakjára, különösen az 1876. évi XVI. t.-c. 32. §-ának magyarázatával és a végrendeletek visszavonásának kérdésével. Ugyancsak kutatás tárgyává tette az érdek és akarat viszonyát a megbízás nélküli ügyvitelnél. Ezirányú kutatásairól értekezések alakjában szándékozik beszámolni. A végrendeletek alakjával kapcsolatos munkásságának eredményeiről a szegedi kir. törvényszéken számolt be november 5-én tartott előadásában. A tanév folyamán közölte a Miskolci Jogászélet (1935. évf. 1—2. sz.) „Mai jogunk szerint lehet-e örökbecfogatás útján nemeséget szerezni?” című tanulmányát.

A budapesti tudományegyetem orvostudományi karáról:

Dr. Horányi-Hechst Béla (1904, Budapest, róm. kat.), egyetemi magántanár félösszegű ösztöndíjat nyerve az elme- és idegkórtani klinika (prof. Schaffer) agyszövetani osztályán a következő vizsgálatokat végezte: A Heine—Medin-féle gyermekbénulás kórszövettanát 38 részletesen feldolgozott eset alapján tanulmányozta, amiről „Adatok az emberi poliomyelitis acuta anterior kórszövettanához” címen a Magyar Pathológus Társaság Munkálataiban (1934) számolt be. Ugyanezen értekezését német nyelven a Deutsche Zeitschrift für Nervenheilkunde (Bd. 137, 1935) közölte. Kiss Pállal közös vizsgálatokban a diptériás halál kórszarmazását kutatta részben emberi, részben kísérletes állati anyagon. Ezek alapján készült el „Diptériában elhaltak vasomotor-központjának szöveti képe” című tanulmányuk, amely magyarul az Orvosképzésben (1934), németül pedig a Jahrbuch für Kinderheilkunde (Bd. 143, 1934) jelent meg. A Magyar Orvosi Archivum közli „A kísérletes lázkeltés hatása az ép idegszövetre” című referátumát, amely a Magyar Elmeorvosok XIII. Értekezletén került bemutatásra. Szatmári Sándorral közösen folytatott ezenkívül kutatásokat „Adatok a gliómákban lefolyó lebontásos folyamatok kórszövettanához” című és a Magyar Pathológus Társaság Munkálatainak sorozatában kiadandó értekezésük elkészítése céljából. A polyneuritisek kórszarmazásának kérdéséhez kapcsolódó, triorthokresilphosphattal végzett kísérletes vizsgálatait még folyamatban vannak.

Dr. Krompecher István (1905, Budapest, ág. ev.), egyetemi magántanár, tanársegéd (prof. Kiss) félösszegű belföldi ösztöndíjjal folytatta a csont szöveti fejlődésének vizsgálatát. E tárgykörön belül többirányú kutatásokat folytatott. Ezek közül a kötőszövetesen előképzett csontfejlődésre vonatkozó vizsgálatait még folytatja. Nem zárta le a normális csontfejlődés módja és a mechanikai viszonyok összefüggésének kiderítésére irányuló munkásságát sem, de annak eddigi eredményeiről már beszámolt az Orvosegyesületben tartott előadásában. Előadásá-

nak rövid kivonata az Orvosi Hetilap tudományos közleményeinek sorában (LXXVIII. évf. 43. sz.) jelent meg. A regeneratív esontfejlődéssel kapcsolatos eredményeit az Orvosi Nagyhét keretében a Sebész-társaság Nagygyűlésén május 29-én „A callus minőségének befolyásolása a mechanikai viszonyok megszabásával fejlődéstani és kísérleti vizsgálatok alapján“ című előadásában ismertette, a regeneratív esontfejlődésre vonatkozó készítményeit pedig a Magyar Pathológusok Társaságának nagygyűlésén mutatta be „A regeneratív esontfejlődés szöveti képe húzósos és nyomásos viszonyok között“ címen. Hasonló tárgyról az Anatomische Gesellschaft 1935 augusztusában Jénában tartott kongresszusán is tartott előadást.

Dr. Putnoky Gyula (1901, Körmöcbánya, Bars m., ref.), egyetemi magántanár félésszegű ösztöndíjjal a II. sz. Kóronctani és Kísérleti Rákkutató Intézetben (prof. Balogh) végezte azon vizsgálatait, amelyekkel a rák laboratóriumi diagnosztizálhatóságának problémáját igyekezett közelebb hozni a megoldáshoz. A vonatkozó tudományos irodalomban kimerítő tájékozódást szerezve folytatta az 1932/33. tanévben magyar állami ösztöndíjasként a berlini egyetemi kórtani intézetben megkezdett ezirányú munkásságát kísérleti állatok megfigyelése és a klinikák által rendelkezésre bocsátott rákos és más betegékből származó anyagok laboratóriumi vizsgálata útján. Munkásságának eredményeképpen befejezte „Complementumkötési kísérletek rákos anyagokkal“ című értekezését, amely mint az egyetemi II. sz. Kóronctani és Kísérleti Rákkutató Intézet közleménye jelenik meg.

Dr. Zemplén Béla (1906, Budapest, róm. kat.), belklinikai tanársegéd (prof. br. Kétly), félésszegű ösztöndíjban részesülve vizsgálta a telítetlen zsírsavak viselkedését sárgaságos betegek (icterus simplex, mechanicus és haemolyticus icterus, cirrhosis hepatis) vérsavójában a betegség lefolyása alatt. Kutatásairól nyomtatásban is megjelenő értekezésében számol be. Ezenkívül dr. Simon Sándor egyetemi magántanárral együtt vizsgálta a vér aminosavtartalmát normális és kóros körülmények között Danielson új módszerével. Munkásságukról a Magyar Élettani Társaságnak Debrecenben 1935 júniusában tartott V. vándorgyűlésén számoltak be, ezenkívül tudományos folyóiratban való közlés végett magyar és német nyelven dolgozzák fel eredményeiket. Ezirányú munkásságuk még folyamatban van.

A szegedi tudományegyetem orvostudományi karáról:

Dr. Annau Ernő (1901, Nagybeeskerek, róm. kat.), egyetemi tanársegéd félésszegű ösztöndíjjal az Orvosi Vegytani Intézetben (prof. Szent-Györgyi) a pyroszólósvavnak a szervezetben való oxydatív leépítésével kapcsolatban folytatott kutatásokat, amelyek eredményéről a Zeitschrift für physikalische Chemieben számol be részletesen. Ugyanebből a tárgykörből tartott felolvasást a Physiológiai Társaság 1935 június 4-én Debrecenben tartott vándorgyűlésén is. E kísérleti munka mellett állandóan résztvett az intézeti tanításban és chemiai gyakorlatok vezetésében is.

Dr. Huszák István (1906, Székesfehérvár, ref.), egyetemi gyakorlatok egyrészt az ideg- és elmeorvosi klinikán (prof. Miskolczy), másrészt az orvosi vegytani intézetben (prof. Szent-Györgyi) végezte kutatásait. A klinikán Stief doktorral együtt vizsgálta a gyógyszermentes elektív hatású különböző alkaloidok okozta idegrendszeri elváltozásokat. Ezekből a nikotin hatásáról szóló munka már előadásra került a magyar ideg-elmorvosi kongresszuson, nyomtatásban a Budapesti Orvosi Újságban jelenik meg. Ugyancsak a klinikán foglalkozott a zsíros degeneráció kérdésével, amely munkáját csaknem teljesen befejezte, továbbá a hidrogén-ion koncentráció okozta idegszöveti elváltozásokkal. Az orvosvegytani intézetben különböző elmebetegségek-nél vizsgálta a vér, az agygerincvelői folyadék és a vizelet mérgező hatását a túlélő idegszövet légzésére. Résztvett az intézet rendszeres munkálataiban is és különös gondot fordított a biochemiai módszerekben való továbbképzésére.

Dr. Vlassics Tibor (1906, Szeged, róm. kat.), bőrgyógyászati klinikai gyakornok (prof. Poór), 400 P összegű ösztöndíjjal folytatta már az előző tanévben megkezdett sorozatos vizsgálatait, amelyeknek során a láthatatlan kórokozótól feltételezett bőrbetegségek esetén sikerült a verruca vulgarisban különböző adag röntgenbesugárzás útján az eddig egyneműnek ismert zárlatokat apró, $\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{4}$ mikron nagyságú coccus- és pálcikaszerű képletekké, elemi testekké szétbontania. Munkásságát az ősz folyamán egy ideig a párizsi egyetemen végezte. Eredményes kutatásainak elismeréseképpen az 1935 őszére összehívott nemzetközi bőrgyógyászati kongresszus rendezősege részéről felkérték, hogy mint referens ismertesse a láthatatlan kórokozókra vonatkozó kutatások jelenlegi állását.

A debreceni tudományegyetem orvostudományi karáról:

Dr. Kostyál László (1902, Nagyszombat, róm. kat.), gyermekklinikai tanársegéd (prof. Bókay), 400 pengős ösztöndíjban részesülve, főként a vízforgalom physiológiájával és pathológiájával foglalkozott. „Physiologie und Pathologie des Wasserhaushaltes“ című 140 oldalas nagyobb összefoglaló munkájának elkészítésén kívül önálló kutatásai alapján befejezett több tudományos dolgozatot, amelyek közül a „Wasserhaushalt-Untersuchungen bei dysenterischen Säuglingen“ és az „Untersuchung über den Kohlenhydratstoffwechsel bei Dysenterien“ című az Archiv für Kinderheilkundeban, a „Beiträge zur Serumkrankheit“ című a Zeitschrift für Kinderheilkundeban, a „Beiträge zur Physiologie und Pathologie des Wasserhaushaltes von der Hunger-oedem“ című pedig a Zeitschrift für die gesammte experimentelle Medizinben jelent meg. Az 1934. évi orvosi nagygyűlésen a gyermekkor vízforgalmának physiológiáját és pathológiáját, a debreceni élettani intézet referáló délutánján pedig az oedemakérdést referálta. Az 1935. évi budapesti gyermekgyógyászati nagygyűlésen a röntgensugaraknak a liquor összetételére és termelődésére való hatásáról tartott előadást, amely a Zeitschrift für Kinderheilkundeban nyomtatásban is meg-

jelenik, míg a Zeitschrift für die gesammte experimentelle Medizinben fog megjelenni az Élettani Társaság 1935. évi debreceni nagygyűlésén a vérszérumfehérjék alkohol kicsaphatóságáról tartott előadása. Az anyagcsere, főképen a vízforgalom tárgykörében végzett e kutatásai nemzetközi vonatkozásban is oly figyelemben részesültek, hogy az 1936. évben Rómában tartandó nemzetközi gyermekgyógyászati kongresszus rendezősege külön felkérte a jelzett tárgykörrel kapcsolatos üléseken való felszólalásra.

Dr. Ludány György (1907, Debrecen, ref.), debreceni orvostudományi egyetem tanársegéd (prof. Went), foglalkoztatott diplomás 400 P belföldi tudományos kutató ösztöndíjban részesülve, 1934 júliusától a tihanyi Magyar Biológiai Kutatóintézetben folytatta élettani vizsgálatait. Foglalkozott a gyomor-bélrendszer élettanával és farmakológiájával, nemkülönbön összehasonlító fiziológiai kérdésekkel. A tanév folyamán három hónapot belgiumi és franciaországi tanulmányúton töltött. Ez alkalommal Gentben „Die Darmzottenbewegung und die Resorption“ címen előadást tartott és résztvett a francia Élettani Társaság párizsi kongresszusán. Itt, valamint Gentben és Bruxellesben bemutatta a bélbolyhok mozgásáról készített filmjét is. A tanév folyamán a Comptes Rendus de la Société Biologique de Paris hasábjain a következő munkái jelentek meg: „Teneur en villikinin des différentes parties du tube gastro-intestinal“ (974., 117., 1934), — „Nouvelles recherches sur la régulation hormonale des mouvements des villosités intestinales“ (972., u. o.), — „Action de l'acide chlorhydrique introduit dans le duodenum sur l'absorption intestinale du glycose“ (283., 119., 1935), — „Influence du pneumogastrique et du sympathique sur la motricité des villosités intestinales“ (u. o.). Utóbbi munkája a bruxellesi élettani társaságban is bemutatásra került. Ezenkívül még a következő dolgozatai jelentek meg: „Villikinin im menschlichen Darme“ (Klinische Wochenschrift, 14., 123., 1935), — „Villikinin az emberi bélnyálkahártyában“ (Orvosi Hetilap, 1935. évf., 27. sz.), — „Vergleichende dynamometrische Untersuchungen an Sprungbeinen von Orthopteren“ (Zeitschrift für vergleichende Physiologie, 22., 268., 1935), — „Über die Aktivierung des Villikinins“ (Pflügers Archiv, 236., 1935).

Dr. Piróth Endre (1902, Tiszanána, Heves m., ref.), idegklinikai tanársegéd (prof. Benedek), félésszegű ösztöndíjban részesülve, részletes kórszövetani vizsgálatokat végzett a sodoku (japán patkányharapási láz) esetében előállott sinus thrombosis, illetve pseudoencephalitis kórszövetani elváltozásaira vonatkozólag. Eredményeit a Hughlings Jackson-emlékkönyvben közölte „Pseudoencephalitis und Sinus-Thrombose bei japanischem Rattenbissfieber (Sodoku)“ címen. Professzora utasítására a sodokoval fertőzött állatok agyában található kísérleti encephalitis elváltozásokat rendszeres megfigyelés tárgyává tette avégett, hogy tapasztalatait a londoni II. Nemzetközi Ideggyógyász Kongresszuson 1935 augusztusában ismertethesse. Ezenkívül vizsgálta a koponya vastagsági viszonyait, különös tekintettel a jobb-, illetve a balkezességre. Dr. Benedek László ny. r. professzorral együtt-

tesen közzétett ezirányú dolgozata „The values of the relative thicknesses of the skull from the point of view of progressive thencephalisation“ címen a Hughlings Jackson-émlékkönyvben jelenik meg. A Benedek-féle koponyakopogtatási módszer alkalmazhatóságát igazolja egy tályog esetében dr. Kulcsár Ferenc tanársegéddel együtt készített „Ein Fall von parietalen Abszess, genau lokalisiert mit der Schädelperkussionsmethode nach Benedek“ című közleménye, mely ugyancsak a jelzett emlékkönyvben jelent meg.

A pécsi tudományegyetem orvostudományi karáról:

Dr. Ernst Jenő (1895, Baja, izr.), egyetemi magántanár az orvosi fizikai intézetben (prof. Rhorer) már több éve folyó kutatásainak lehetővé tételére ismét részesült 400 pengő összegű ösztöndíjban. Munkásságának eredményeképpen e tanévben társszerzőkkel együtt írt következő dolgozatai jelentek meg: „Muskelelastizität und Kontraktions-theorien“ (két önálló közlemény a Zeitschrift für Biologie 96. kötetnek 2. füzetében, 1935), — „Die Volumverminderung des Muskels als Erregungserscheinung“ (Pflügers Archiv für die gesammte Physiologie des Menschen und der Tiere, 235. kötet 3. füzete), — „Latenzzeit der Muskelzuckung“ (u. o. 5. füzet), — „Tejsavmeghatározás vérben“ (Magyar Orvosi Archivum, 1934. évi XXXV. kötet 5. füzete). Kéziratban készen álló dolgozatai: „Kontraktionsbänder und Dehnungsbilder“, — „Starkstromverletzung und mikroskopische Erkennung von Ursachen der Muskelstarren“, — „Über die Eberth-Linien des Herzens“, — „Über Säurestarre des Muskels“, — „Mikroskopische Struktur des Muskels in Ruhe und Kontraktion“.

A budapesti tudományegyetem bölcsészettudományi karáról:

Bardon Alfrédné, Bató Mária (1909, Fiúme, róm. kat.), okl. középiskolai tanárnő olasz nyelvészeti tanulmányok (prof. Zambra), nevezetesen a fiúmei nyelvjárás nyelvészeti feldolgozása céljából nyerte el ösztöndíját. E célból az egyetemi olasz szemináriumban a belföldi ösztöndíjjal folytatott munkásságán kívül további 300 pengő tanulmányi segéllyel a karácsonyi szüenidő idején, illetve a tanévet követő nyáron összesen két és fél hónapot töltött Fiumében és környékén, ahol költséges és fáradságos munkával sikerült már régebben megjelent hasonló tárgyú doktori értekezésének kiegészítésére újabb 5000 szót és kifejezést összegyűjtenie az általános emberi élet, a természet, az egyes mesterségek, de főleg a halászat és hajózás köréből.

Dr. vitéz Barnóty Jenő (1904, Kassa, róm. kat.), a kísérleti fizikai intézettel kapcsolatban (prof. Tangl) dr. Forró Magdolna tanársegéddel együtt folytatta a kozmikus sugárzásra vonatkozó vizsgálatait. Ezeknek alapján kimutatta, hogy a Hercules csillagképben fellépő Nova-csillagokban eredő el nem térített kozmikus sugarak hatása ellentétben Kolhörster idevonatkozó méréseivel, nem észlelhető. Ugyancsak megvizsgálta a nappól eredő sugarak okozta intenzitástöbbletet az összszugárzáshoz viszonyítva. Végül hosszabb mérési sorozatokból szá-

mítva a csillagidő szerinti korrelációt, pozitív korrelációs együttható értékeket kapott, ami a csillagidő-periodicitás létezését valószínűsíti; ez irányban még tovább folytatja kutatásait. Eredményeit következő dolgozataiban tette közre: „Cosmic Rays from Nova Herculis?“ (Nature, 135., 618., 1935, Forró Magdolnával együtt), — „Bemerkungen zur Arbeit von W. Kolhörster, Höhenstrahlung und Nova Herculis“ (Zeitschrift für Physik, 94., 773., 1935, Forró Magdolnával együtt), — „A kozmikus sugárzás soláris komponenséről“ (Mathematikai és Fizikai Lapok, 42., 79., 1935), — „Csapadékjelző igen kis csapadékmennyiségek jelzésére“ (társszerzővel, magyarul: Időjárás, 38., 194., 1935, németül: Zeitschrift für Instrumentenkunde, 55., 264., 1935). A Matematikai és Fizikai Társulatban 1935 márciusában előadást tartott „A kozmikus sugárzás csillagidő-periodicitása“ címen.

Barta István (1910, Szentes, róm. kat.), szakvizsgás tanárjelölt 400 pengő összegű ösztöndíjban részesülve folytatta történelmi kutatásait (prof. Mályusz), amelyekkel a középkorvégi magyar egyházpolitikai fejlődés megrajzolását vette tervbe. Munkássága eredményeképpen befejezte „Az egyház és állam viszonya Magyarországon a XV. században“ címen megjelent doktori értekezését, amely Mátyás király századának magyar egyházpolitikai fejlődését mutatja, beleillesztve a korábbi magyar és az egyetemes európai fejlődésbe.

Dr. Csapody Csaba (1910, Budapest, róm. kat.), okl. középiskolai tanár Bars vármegye nemzetiség- és településtörténetére vonatkozó kutatásokat végzett, amely munkakörben már két évvel ezelőtt is dolgozott. Jelen tanév folyamán dr. Domanovszky Sándor egyetemi ny. r. professzor irányításával folytatta munkásságát az Országos Levéltárban, majd a Magyar Nemzeti Múzeum Országos Széchenyi-Könyvtárában irattárában. Előbbi helyen a Bars vármegyére vonatkozó decimajegyzékeket és az esztergomi érsekség decimajegyzékei közül a Bars megyére vonatkozókat dolgozta fel. A Széchenyi-Könyvtárban különösen Pesthy Frigyes nagy demográfiai adatgyűjtését használta, ezenkívül kiadott okleveles anyagot tanulmányozott át.

Dr. Ember Győző (1909, Stájerlakanina, Krassó-Szörépy m., gör.-kat.), foglalkoztatott diplomás (prof. Szekfű), Sáros megye településtörténetére vonatkozóan megkezdett kutatásait folytatta, különös tekintettel a nemzetiségi viszonyokra. A Mária Terézia-kori úrbéri összeírás, az 1720-i és 1715-i országos összeírások átnézése után a XVI. és XVII. századi tizedlajstromokat vette sorra, amelyek Sáros megyére rendkívül gazdag forrásanyagot nyújtottak. Ezek feldolgozásában 1560-tól 1610-ig jutott el. Kutatásait tovább folytatja. A megelőző évben Bécsben gyűjtött anyagát két tanulmányban dolgozta fel. Az egyik „Mária Terézia magyarországi úrbérrendezése és az államtanács“ címen a bécsi Gróf Klebelsberg Kuno Magyar Történetkutató Intézet V. évkönyvében, a másik „Magyarország és az államtanács 1760—1770“ címen a Századok 1935. évi pótfüzetében jelenik meg.

Dr. Fludorevits Jolán (1904, Budapest, ref.), magyar-latin szakos okl. középiskolai tanár dr. Huszti József egyetemi ny. r. professzor

vezetése alatt a magyarországi latinság nyelvtudományi vizsgálatával foglalkozott. E kutatásai szorosan csatlakoztak az előző években megkezdett általános közép-latin tanulmányaihoz. A tanév elejétől kezdve résztvett a Magyar Tudományos Akadémia nemzetközi-latin és magyarországi-latin szótárbizottságának megbízásából a szótár előkészítő munkálataiban, ennél fogva különös gondot fordított a szótárral kapcsolatos elméleti kérdések vizsgálatára és a vonatkozó külföldi és hazai tudományos irodalom alapos tanulmányozására. Ennek alapján készítette el a szótárbizottság munkatársai számára összeállított utasításokat, amelyeket a bizottság 1935. évi május 9-i ülésében hagyott jóvá. Ezzel párhuzamosan munkássága javarészt az anyaggyűjtésnek szentelte. Eddig a XI. és XII. századi okleveles anyag feldolgozását fejezte be.

Dr. Gombás Pál (1909, Selegszántó, Sopron m., róm. kat.), kutatásait az egyetem elméleti fizikai intézetében (prof. Ortvay) végezte és azok eredményeiről a Zeitschrift für Physikben megjelent dolgozataiban számolt be. Az elsőben „Berechnung der Konstanten des HCl-Moleküls“ a sósavmolekula főbb állandóit határozta meg elméleti úton dr. Neugebauer Tibor társszerzővel közösen (Bd. 92, S. 375, 1934). A következő munkában „Zur Theorie des Lithiumbromidkristalls mit Berücksichtigung der Polarisierungseffekte“ a Lithiumbromidkristály fontosabb állandóit határozta meg a polarizációs erők és a van der Waals-féle erők figyelembevételével (Bd. 92, S. 796, 1934). Harmadik, „Ein Näherungsverfahren zur analytischen Berechnung von Wechselwirkungsenergien atomarer Systeme in der Thomas-Fermischen Theorie“ című értekezésében egy közelítő módszert adott meg, amelynek segítségével atomi rendszerek kölcsönhatási energiájának számítása analitikailag nagyon egyszerűen, hosszadalmas numerikus integrációk nélkül vihető keresztül (Bd. 93, S. 378, 1935). Negyedik munkájában „Über die metallische Bindung“ címen egy statisztikai fémmodellt adott meg, amellyel a fémek kohézióját meg lehet magyarázni és ezzel a módszerrel meghatározta a kálium fontosabb állandóit (Bd. 94, S. 473, 1935). Végül ötödik dolgozata, amelyben a káliumra vonatkozó számításait fejleszti tovább, „Zur Theorie der Alkalimetalle“ címen áll megjelenés alatt szintén a Zeitschrift für Physikben.

Dr. Hegedűs Lajos (1908, Újpest, róm. kat.), pécsi reáliskolai óráadó helyettes tanár a néhai dr. Gombocz Zoltán professzortól nyert irányítás szerint folytatta kísérleti hangtani vizsgálatait. Kiszélesítette a hangképzés fiziológiája egyes részletkérdéseinek tanulmányozását, nevezetesen gyorsított eljárással mozgófényképeket készített az ajkak artikulációjáról, miután e tárgykörből korábban végzett kísérletei alapján már az előző évben is közölt tanulmányt a Nyelvtudományi Közleményekben és az Archives Néerlandaises de Phonétique Experimentaleban. Utóbbiban újabb kutatásai alapján jelen tanévben is két dolgozata jelent meg „Der modifizierende Einfluss der sensitiven Faktoren auf die Sprachmelodie im Ungarischen“ (X. k., 1934) és „Rhythmus der ungebundenen Sprache“ címen. „A magyar nemzeti versrímus kérdése“ címen önálló munkát adott ki (35 l., Pécs, 1934). „A hang tanítása

középiskolai fizikáinkban“ címen a Matematikai és Didaktikai Lapokba írt cikket. A nyelvállásokat, valamint a garatüreg változásait artikuláció közben röntgenfelvételekkel vizsgálta részben a pécsi egyetemi röntgenlaboratóriumban, részben a budapesti Rókus-kórház röntgenintézetében. Eredményei alapján „Röntgenfelvételek a különböző nyelvállásokról, valamint a garatüreg és szájüreg változásairól artikuláció közben“ címen a Nyelvtudományi Közlöny számára készített tanulmányt. Végül befejezett egy magyar fonetikai és egy magyar verstani összefoglaló művet.

Dr. Istványi Géza (1913, Zombor, ág. ev.), a középkori magyar írásbeliség kutatásával foglalkozott dr. Szentpétery Imre egyetemi ny. r. professzor vezetésével mellett. Kutatási eredményeinek első része, mely a magyar nyelvű írásbeliségnek a XV—XVI. században végbenő kialakulását tárgyalja, már 1934 novemberében nyomtatásban megjelent, mint a Pázmány Péter Tudományegyetem történelmi szemináriuma kiadványsorozatának 1. száma. Ebben az Országos Levéltár, az Erdélyi Múzeum, a kolozsvári állami, a gyulafehérvári káptalani és több kisebb levéltárban végzett kutatások kerültek feldolgozásra. Ezt követőleg a vidéki magyar, elsősorban a vármegyei írásbeliség fejlődésének részletes kutatására tért át, amely célból különösen az Országos Levéltárban levő családi levéltárak anyagát nézte át. Ez a munkája is befejezés előtt áll.

Dr. Ivánka Endre (1902, Budapest, róm. kat.), egyetemi magántanár folytatta az előző évben is belföldi ösztöndíjjal végzett filozófiai kutatásait, amelyek különösen az arisztotelizmus és platonizmus közötti viszony vizsgálatával, illetve ehhez fűződő problémákkal voltak kapcsolatosak. Kutatásainak egyes részleteiről előadásokban és értekezésekben adott számot. „Újabb adatok Aristoteles fejlődésének megértéséhez“ címen a Magyar Tudományos Akadémia I. osztályának 1935 január 7-i ülésén olvasott fel. A Budapesti Philológiai Társaság 1934 november 20-i ülésén az „εις πεισιαν-himnusz nyomairól tartott előadást, amivel Aristoteles Problémáinak forrásaihoz kívánt hozzászólni. Előadása a Wiener Studienben jelenik meg. „Hogyan oldja meg a tomizmus a kantianizmus ismeretelméleti alapproblémáját?“ címen az Aquinói Szent Tamás Társaság 1935 március 6-i ülésén tartott felolvasást. „Kant istenfogalma az Opus Posthumumban“ címen az Athenaeum júniusi számába írt cikket. „Die Polemik gegen Platon im Aufbau der aristotelischen Metaphysik“ címen az aachen-valkenburgi Scholastik IX. évfolyamának 4. füzetében jelent meg tanulmánya. „Die Quelle von Ciceros de Natura Deorum II. 45—60 (Poseidonios bei Gregor von Nyssa)“ című értekezését, amelyben egy a német szakirodalomban folyó vitához is hozzászól, az Egyetemes Philológiai Közlöny 1935. évi 1—3. füzeté közölte. „Nyssai Szent Gergely ismeretelmélete“ című nagyobb művét, amelyen az első tanévben is dolgozott, a tanév végéig sikerült kéziratban teljesen befejeznie.

Dr. Kárpáti Zoltán (1909, Sopron, ág. ev.), okl. középiskolai tanár, egyetemi gyakornok (prof. Tuzson) félösszegű ösztöndíjjal növényföldrajzi kutatásokkal kapcsolatos utazásokra használta fel. Kutatott a

Nyírségen, a Mecsekben, Sopron megye hegyvidékén és a Duna-Tisza közén, de túllépte a csonkaország határait, járt Erdélyben a Bihar-hegységben, a Tordai hasadéokban és az ottani sómezőkön, a Székelyföldön, a szászsebesi Vereshegyen, a Kazán-szorosban, a brassói és fogarasi havasokban, Herkules-fürdő környékén és több más, növény-tani szempontból jelentős helyen is. Egyhetes tanulmányutat tett Horvátországba, ahol az Ogulin-környéki karsztos vidéket tanulmányozta. A herbárium részére összegyűjtött növények az egyetemi Növényrendszertani és Növényföldrajzi Intézetben várnak feldolgozásra, míg a gyűjtött élő növényeket az Egyetemi Fűvészkertben helyezte el. Az egybegyűjtött anyag tudományos feldolgozása még folyamatban van.

Dr. Komoróczy György (1909, Kapnikbánya, Szatmár m., ref.), mint az Országos Levéltárhoz beosztott foglalkoztatott diplomás, fél-összegű ösztöndíjat nyerve az Országos Levéltárban folytatta az előző években Lengyelországban megkezdett gazdaságtörténeti kutatásait (prof. Domanovszky), amelyekkel „Lengyelország felé irányuló magyar borkivitel története” című munkájához gyűjtött anyagot. Különösen a Szepesi Kamara anyagát tanulmányozta át, amelyben elsősorban a vámszervezetre vonatkozólag talált értékes adatokat, majd ezek kiegészítésére a Pozsonyi Kamara különböző forráscsoportjait nézte át. Levéltári kutatásaival párhuzamosan állandó figyelemmel kísérte a szakirodalom fejlődését, amelynek egyes eredményeiről a Kwartalnik Historyczny, a Századok, illetve a Közgazdasági Szemle hasábjain adott számot. Szaktudományi munkássága mellett mint volt lengyel állami ösztöndíjas állandó figyelemmel kísérte a lengyel közélet eseményeit. Az újabb lengyel fejlődésről és Pilsudski József tábornagról cikket írt a Magyar Szemle 1934. évi decemberi, illetve 1935. évi májusi, majd a Nouvelle Revue de Hongrie júniusi számába. Ezeken kívül havonta kétszer írt cikket a lemergi Gazetta Poranna nevű napilapba, főleg a magyar kultúrpolitikára és a lengyel-magyar barátságra vonatkozólag. A tanév végén sajtó alatt állott két dolgozata „A missziótudat Lengyelország és Magyarország XVI—XVII. századi történelmében”, illetve „Az árelméletek története” címen.

Dr. Nagy Ferenc (1910, Budapest, róm. kat.), klasszika filológiai, különösen antik vallástörténeti tanulmányokat (prof. Alföldi) folytatótt. A tanév folyamán jelent meg „A kifejezés mód fensége az antik képzőművészetben” és „Zeneirodalmunk” című cikke a Képzőművészetben (1935. évi 51. k.), illetve a Magyar Könyvbarátok Diáriumában (1935. évi 87. k.). Ezekben, valamint az Egyetememes Philológiai Közönyben több ismertetése és bírálata jelent meg. A Budapesti Philológiai Társaság 1935 február havi felolvasóülésén „Musica (A görög zeneköltészet megértéséhez)” címen előadást tartott. A művészi kifejezés-mód fenségéről (περι ύψους) szóló, a halikarnassosi Dionysiosnak tulajdonítható antik görög irodalomtudományi munka jegyzetes magyar fordítását elvégezte és a Magyar Tudományos Akadémiához elbírálás végett benyújtotta.

Dr. Péterdi Ottó (1910, Bakonypéterd, Veszprém m., róm. kat.), német filológiai és néprajzi tanulmányok végzésére (prof. Petz) nyerte ösztöndíját, melynek birtokában még a tanévet megelőző nyár folyamán nyolc délbakonyi faluban: Bakonysárkány, Balatoncsicsó, Hidegkút, Németbarnag, Örvényes, Szentjakabfa, Tótvázsony és Veszprémfajsz községekben végzett rendszeres helyszíni kutatásokat. Emellett Veszprémben és Nagyvázsonyban, majd Budapesten levéltári adatgyűjtést is eszközölt a feldolgozandó tárgyörrel kapcsolatban. A tanév folyamán mint az egyetemi német nyelvtudományi intézetben alkalmazott diplomás, részletesen feldolgozta a begyűjtött anyagot. Munkája kétirányú: első részében a délbakonyi német falvak frank — leginkább Karlsruhe vidékének megfelelő — nyelvjárásának hangtanát dolgozza fel, második részében pedig a betelepített falvak dülöneveit mutatja be, ami a jelzett falvak település-, gazdasági és általános kultúrtörténetére nézve sok érdekes következtetésre nyújt alapot.

Dr. Szilágyi Lóránd (1908, Hajdunánás, ref.), országos levéltári gyakornok kormányzattörténeti kutatásokra (prof. Szentpétery) nyert ösztöndíja birtokában folytatta már az előző években a bécsi levéltárakban megkezdett anyaggyűjtést „A magyar királyi tanács és kancellária XVI—XVII. századi történetére“ vonatkozó tanulmányaihoz. E tanévben feldolgozta az Országos Levéltár kancelláriai osztályában őrzött „Conceptus expeditionum“, valamint „Propositiones et opiniones“ nevű gyűjtemények XVI—XVII. századi anyagát, főképen a Consilium Hungaricum összetétele és a kancelláriai ügymenet szempontjából, valamint a Liber regiusok egy részét a registratura és a kancelláriai jegyzetek megismerése céljából. Ezenkívül feldolgozta a múzeumi levéltár törzsanyagának királyi és közhatósági okleveleit és a címeres levelek archontológiai adatait.

Dr. Tomor-Thirring János (1910, Szombathely, ág. ev.), megbízott tanársegéd (prof. Papp) félösszegű ösztöndíjban részesülve bejárta az északi Bakonyt helyszíni geológiai kutatások végzése céljából. Különösen az északi Bakony eocénjének legtipikusabb előfordulásai közé tartozó dudar-oszlopi Sűrű-hegyesoportot tette tanulmány tárgyává. Eredményeit a Magyarhoni Földtani Társulat 1935. évi január 2-i szakülésén tartott előadásában, valamint a Földtani Közlöny LXV. kötete 1—3. füzetében megjelent „Stratigraphie und Tektonik des Eozäns im nördlichen Bakony-Gebirge. Beobachtungen in der Sűrű-Gebirgsgruppe“ című értekezésében közölte, mely utóbbihoz általa készített és a bejárt terület geológiai viszonyait részletesen bemutató térképet is mellékelte.

Wéber József (1909, Losonc, róm. kath.), ásvány-kőzettani kutatások végzésére (prof. Mauritz) nyert ösztöndíjjal a Dunántúlon tetemes kiterjedésben található pontus-pannóniai korú üledékek, nevezetesen homokok, homokkövek összehasonlító szedimentpetrográfiai vizsgálatát végezte. Mivel ennek az üledékkomplexumnak vizsgálata több kérdés felderítését kívánja, a begyűjtéssel és feldolgozással egyelőre csak a Balaton északi és déli partján fellépő képződmény összehasonlító kőzettani vizsgálatára szorítkozott. Így a Balaton-körüli pannon-

pontusi képződmények mintáit 52 pontról gyűjtötte össze. A begyűjtött mintákat azután az üledékes közzétanban immár kidolgozott eljárások szerint mechanikai analízisnek vetette alá. Az anyag tudományos feldolgozása még folyamatban van.

A szegedi tudományegyetem bölcsészettudományi karáról:

Dr. Ortutay Gyula (1910, Szabadka, román. kat.), néprajzi gyűjtőmunkáját (prof. Solyomossy) folytatta, amelynek eredményéről következő tanulmányaiban számolt be: „A szerelem Ajakon a házasesletig“ (Népünk és Nyelvünk, 1934. évf. 7—9. és 10—12. sz.), — „A magyar parasztság szerelmi élete“ (u. o., 1935. évf. 1—3. sz.), — „Néprajz és szociográfia“ (Fiatal Magyarország, 1934. nov.), — „A változatok kérdéséről“ (Napkelet, 1935. évf. 3. sz.), — „A tánc etnológiája és lélektana“ (Magyar Psychológiai Szemle, 1934. évf. 1—2. sz.), — „Népmesegyűjtés közben“ (Magyar Szemle, 1935. évf. 4. sz.), — „A magyar falukutatás új útjai“ (Vigilia II. sz.), — „Stílus- és fejlődésproblémák népköltési kiadványainkban“ (Könyvtári Szemle, 1935. ápr. 20.), — „A magyar parasztság lelkesége“ (Magyar Kultúra, 1935. május 20.). Ezenkívül nagyobb bevezetőtanulmánnyal 19 éves könyvben összegyűjtötte a székely népballadákat. Munkája a Könyvbarátok Nagy Könyvei sorában jelent meg. „Nyiri, rétközi népmesék“ című gyűjteményét a Szegedi Fiatalok Művészi Kollégiuma adta ki. A többszáz oldalra terjedő meseanyaghoz terjedelmes tanulmányt írt. Ezenkívül különböző folyóiratokban jelentek meg kritikái, a Népünk és Nyelvünkben, valamint a Napkeletben pedig néprajzi adatközlései. A szegedi Dugonics Társaságban, az Irodalomtudományi Társaságban, a Szociálpolitikai Intézet újpesti telepén és a rádióban szaktanulmányai köréből több előadást tartott.

Dr. Papp János (1908, Székesfehérvár, román. kat.), sub auspiciis Gubernatoris avatott bölcsészettudományi doktor, okl. középiskolai tanár, az egyetemi classica-philológiai intézetben (prof. Förster) folytatta kutató munkásságát, amelynek tárgya főképpen a pseudoplatonikus, úgynevezett hetairós-dialógusok — a Hipparchos, Minos, De justo és De virtute — kritikái tanulmányozása volt. Behatóbban a Hipparchoszal foglalkozott és erre vonatkozó eredményeit „A Hipparchos-dialógus hitelessége“ című tanulmányában foglalta össze, amelyet a szegedi egyetem Akta-sorozatában való közlés céljából a szerkesztőségnek már be is nyújtott.

Dr. Tolnai Gábor (1910, Kunszentmiklós, Pest-Pilis-Solt-Kiskun m., ref.), irodalomtörténeti kutatások (prof. Sík) folytatására nyert félösszegű ösztöndíjat. Főleg a XVIII. században a göttingai egyetemen járt magyar diákok irodalomtörténeti szerepét vizsgálta a Magyar Nemzeti Múzeum, a Magyar Tudományos Akadémia, a Soproni Evangélikus Líceum, valamint a Soproni Városi Levéltár gyűjteményeiben. Eredményeinek publikálása előtt a tanévet követő nyáron még a pannonhalmi szentbenedekrendi könyvtár anyagát is feldolgozza kutatásai szempontjából. A tanév folyamán megjelent tanulmá-

nyai: „A vidéki irodalom kérdése“ (Magyar Szemle, 1934 szeptember), — „Kis János Journal-terve a XVIII. század végén“ (Könyvtári Szemle, 1934 nov. 5.), — „A Vasárnapi Újság és a modern magyar irodalom“ (u. o., 1935 ápr. 5), — „Dunavölgyi irodalomtörténet“ (Budapesti Hírlap, 1934, karácsony), — „A magabazárkózott költő“ (Erdélyi Helikon, 1935 febr.), — „Egy magyar dilettáns arcképéhez (Az első magyar önképzőkör megteremtője)“ (Magyarságtudomány, 1935 júl. 1). Ezenkívül elkészült hét irodalomtörténeti dolgozata, amelyek a Szegedi Fiatalkor Művészeti Kollégiumának kiadásában kerülnek közlésre és az újabb Ady-irodalomról szóló összefoglalása a Magyar Szemle számára. Számos könyvismertetést, kritikát írt és a rádióban több előadást tartott.

A debreceni tudományegyetem bölcsészettudományi karáról:

Dr. Kiss Ernő László (1906, Budapest, ref.), díjtalan tanársegéd az egyetemi francia intézetben (prof. Hankiss), folytatta francia irodalomtörténeti kutatásait. Főképpen André Gideről szóló monografiáján dolgozott. Ennek egyes részleteit önálló dolgozatokként nyomdába is adta, így „Gide et Nietzsche“ című francianyelvű tanulmányát a Debreceni Református Tanárképző-intézet emlékkönyve, „Egyszerű és bonyolult jellemek André Gide műveiben“ című dolgozatát pedig a Debreceni Szemle részére. Utóbbi munkája még a tanév folyamán meg is jelent (a januári számban). Tudományos munkássága mellett az egyetem megbízásából mindkét félévben a spanyol nyelvet adta elő, a második félévben pedig a francia lektori teendőket látta el.

Kondor Imre (1911, Érmihályfalva, Bihar m., ref.), egyetemi gyakornok (prof. Tankó), 400 pengő összegű belföldi ösztöndíjjal, különösen a debreceni kollégium kiemelkedő filozófus professzorainak munkásságát tette tanulmány tárgyává. Így Sárvári Pál, Ercei Dániel, Vecsei József, Öreg János működésének jelentőségét vizsgálta, de különösen Lengyel Józsefnek, Kant első magyar fordítójának kéziratban levő munkáit vette át. Eredményeit két különálló tanulmányban kívánja közzétenni. Ezenkívül Böhm Károly erkölestanárról írt dolgozatot, amellyel az egyetem pályadíját nyerte el. Végül elkészült a Tisza István Tudományos Társaságban felolvasandó „Axiológiai megjegyzések a Jog- és Érkölesvitához“ című előadásának kidolgozásával.

Dr. Máthé Imre (1911, Debrecen, ref.), tb. egyetemi tanársegéd (prof. Soó), okl. középiskolai tanár, növényteni kutatásainak folytatására nyert ösztöndíjat. Ezeknek során feldolgozta a magyarországi Gladiolus-fajokat rendszertani és növényföldrajzi szempontból egyaránt. Eredményei a Botanikai Közleményekben „Magyarország Gladiolus-fajainak revíziója“ címen jelentek meg (1934. évf. 262. l.). „Hajdú megye flórája ismeretének mai helyzete“ című dolgozata a Debreceni Szemleben jelent meg (1934. évf. 376. l.). Befejezett munkái még a Tiszántúl flórájának kritikai feldolgozása, a Békésmegyei

erdők flórájával és vegetációjával foglalkozó tanulmánya, továbbá a Nyírségen végzett ökológiai és mikroklimatológiai méréseit és megfigyeléseit összefoglaló munkája. Kutatómunkája során a nyírségi és tiszántúli területre 67 kirándulást tett vezető tanárával együtt, főleg növényzociológiai felvételek készítése érdekében. A Botanikai Szakosztály 382. ülésén, június 13-án „A Tiszántúl növényzetének kritikai feldolgozása“ címen tartott előadást.

Ormós Erzsébet (1910, Debrecen, ref.), okl. középiskolai tanár, 200 pengős utazási ösztöndíjban részesülve, az 1934. tanévet követő nyár folyamán az északi Bakonyban Zire környékén és a Kékhegyen volt háromhetes geológiai gyűjtőkiránduláson. Április közepéig Telegdi Róth Károly professzor vezetésével az itt gyűjtött alsó-liászkorú Brachiopoda-fauna meghatározásával foglalkozott, majd május elejéig a bécsi geológiai intézetben és az ottani múzeumokban végzett összehasonlító palaeontológiai vizsgálatokat, amelyek során begyűjtött anyagát a Geyer-, Uhlig- és Trauth-féle gyűjteményekkel vetette össze.

A pécsi tudományegyetem bölcsészettudományi karáról:

Dr. Alpár (Allbauer) Gyula (1901, Gödre, Baranya m., róm. kat.), a magyarvonatkozású német történeti népénekek bibliográfiájának összeállítása céljából folytatott kutatásokat (prof. Koszó). E munkája során a történeti népénekeken kívül kiterjesztette figyelmét a Neue Zeitung néven ismert verses haditudósításokra és a különböző röpiratokra („Fliegende Blätter“) is. Igen nagy számú hazai és külföldi gyűjteményes munkát és e kérdéssel foglalkozó tanulmányt nézett át. Ezek közül különösen gróf Apponyi Sándor, Ballagi Aladár, Kertbeny Károly, Bleyer Jakab, Fraknoi Vilmos, Leffler Béla, Kristóf György, a külföldiek közül von Soltan, Körner, Hildebrand, Weller, Oppel, Cohn, Ditfurth, Wolhan, Hartmann, Bartsch, Kaltenbach, von der Hagen, von Maltzahn, Wolff, von Liliencron, Böchel, Hildebrand, Erk, Böhme, Fallersleben művei, illetve gyűjteményei szolgáltak értékes útbeigazításokkal munkájához. Ezeknek alapján az 1396 és 1717 közti időből mintegy 200 magyarvonatkozású német éneknek sikerült lehetőleg teljes bibliográfiai adatait megállapítania.

Dr. Berky Imre (1902, Pápa, róm. kat.), okl. középiskolai tanár, egyetemi díjtalan tanársegéd (prof. Halasy-Nagy), a magyar filozófiai irodalom története terén folytatott kutatásokat. A bibliográfiai irodalom felhasználásával összegyűjtötte és korok, valamint irányok szerint rendezte a jelentősebb magyar logikai műveket a rájuk vonatkozó életrajzi és kortörténeti adatokkal együtt, majd pedig Imre János, a XIX. század elején élt magyar filozófus műveinek feldolgozásába és jelentőségének méltatásába kezdett bele. Errevonatkozó munkálatai is annyira előrehaladtak már, hogy rövidesen sor kerül az összegyűjtött adatok feldolgozására.

Dr. Szabó Pál Zoltán (1901, Pécs, róm. kat.), középiskolai óraadó helyettes tanár, egyetemi magántanár (prof. Princz), Magyarország

földrajzának tárgykerében a településföldrajzi anyagot különösen a nemzetiségi földrajz szemszögéből vizsgálta. Részletesen Baranya és Tolna vármegyék területén kutatott, de kiterjesztette figyelmét a Dunántúl egészére is. A két vármegye területén összesen 31 községet keresett fel, hol jegyzeteket készített. Nevezetesen Decs, Ócsény, Alsónyék, Sárpilis, Bogyiszló, Bába, Magyarürög, Mecsekszentkút, Rácváros, Patacs, Cserkút, Kővágószőlős, Kővágótöttös, Bakonya, Boda, Abaliget, Orfű, Rákos, Mánfa, Budafa, Hosszúhetény, Pécsvárad, Zengővárkony, Váralja, Szabadszentkirály, Szentlőrinc, Nagykozár, Püspökbogád, Grábóc, Hidas és Ófalu beható megismerésére törekedett. Egyelőre a táj földrajzi jellegének megfelelő típusanyagot gyűjtött össze. E munkásságát még folytatja, hogy a Déli-Dunántúltra vonatkozó nemzetiségi képek teljes és tudományosan megalapozott ismeretére jusson. A közeljövőben Pécs településföldrajzi és nemzetiségi kölcsönhatásainak vizsgálatát tűzte ki céljául. Falukutató munkájába legújabban orvosokat is igyekszik bevonni, tekintettel arra, hogy az egyes községek földrajzi helyzete a népesség élettani sajátosságaira is nagy befolyást mutat. A tanév folyamán a következő munkái jelentek meg: „A Pannonföld öt polgársága“ (Pannónia, 1935, 4—6. sz.), — „A mecseki kocsifékezés“ (Búvár, 1935 máj.), — „A telepítés, a termelés és az egyházi birtok reformja“ (Katolikus Szemle, 1935 ápr.), — „Népesedési, gazdasági és nemzetiségi problémák Baranyában“ (Fiatal Magyarság, 1935 máj.), — „A tetterős nemzedék nevelése“ (Cselekvés iskolája, III. évf. 1—2. sz.), — „A nemzetiségi kérdés a középiskolai tanításban“ (Országos Középiskolai Tanáregyesületi Közlöny, 1935 máj.), — „A megelevenített történelem“ (u. o., 1934 nov.). Falukutató munkásságának elismeréseképpen a pécsi Széchenyi Szövetség alelnökévé választotta.

A szegedi tudományegyetem matematika-természettudományi karáról:

Dr. Urmánczy Antal (1904, Szamosújvár, Szolnok-Doboka m., örmény kat.), egyetemi tanársegéd, 400 pengős belföldi kutatási ösztöndíját a II. sz. egyetemi vegytani intézetben (prof. Kiss Árpád) folytatott kutatómunkára használta fel. Vizsgálatainak tárgya a diffúziós potenciál és a független iónaktivitási tényező közti összefüggés, a jód és a formiátion reakciójának hőmérsékleti változása és a dialízis mechanizmusa voltak. Eredményeiről az Egyetem Baráti Egyesületének természettudományi szakosztályában „A hangyasav és az ecetsav elektrolytos disszociációja sóoldatokban“ és „A dialízis mechanizmusáról“ címen tartott előadásában, valamint következő dolgozataiban számolt be: „Die Dunkelreaktion zwischen Natriumformiat und Jod“ (Zeitschrift für anorganische und allgemeine Chemie, 219. köt., 4. füzet, Kiss Árpád professzorral együtt), — „Über den Mechanismus der Dialyse“ (a szegedi egyetemi Acta chemica, mineralogica et physica-sorozatban, Tom. IV. Fasc. 3, 1935), — „Diffúziós potenciál és az iónok független aktivitási tényezője“ (Magyar Chemiai

Folyóirat, 1935), — „Über den Mechanismus von Reaktionen bei welchen die Reaktionskomponenten durch eine Membran diffundieren“ (kéziratban). A tanévet követő szeptembertől a budapesti Felten és Guillaume kábelgyárnál nyert vegyészeti alkalmazást.

Dr. Vargha László (1903, Berhida, ref.), 400 pengős ösztöndíját az egyetem organikus és gyógyszerészeti kémiai intézetében (prof. Széki) használta fel. Munkásságának tárgyát a szénhidrátok és rokon területek köréből vette, amely irányban már az előző években is folytatott kutatásokat. Eredményeit következő dolgozataiban tette közzé: „Über die Konstitution des Monobenzal-d-sorbitis. Eine Synthese der l-Xylose“, — „Über die Konstitution des Monobenzal-d-sorbitis. II. Mitteilung: p-Toluolsulfo- und Anhydro-Derivate des d-sorbitis“ (mindkettő a Berichte der Deutschen Chemischen Gesellschaft 1935. évi 68. évfolyamában), — „Vizsgálatok a cukoralkoholok köréből“ (Magyar Kémiai Folyóirat, 1934. évi 40. évf.).

Dr. Vidacs Aladár (1909, Pécs, róm. kat.), fizetéstelen tanársegéd (prof. Szentpétery Zsigmond), félösszegű ösztöndíjban részesülve a szekszárdi dombvidéken végzett petrográfiai vizsgálatai alapján a tolnamegyei Mórággy környékén előforduló kőzettípusokat állapította meg. Foglalkozott továbbá a Bükk-hegységben, Szarvaskő környékén előforduló periodit érceinek vizsgálatával és azokat chalkográfiailag dolgozta fel. A Kis-Tátra-hegységben már korábban végzett kőzettani munkáját az illető területhez csatlakozó újabb rész feldolgozásával egészítette ki. Eredményeiről az egyetemen tartott természettudományi szakosztályi üléseken számolt be és pedig március 20-án „Néhány gránittípus a tolnamegyei Mórággy környékéről“, majd május 15-én „Éremikroszkópiai vizsgálatok szarvaskői peridotitokon“ címen.

Dr. Zilahi-Sebess Géza (1905, Marosugra, Kisküküllő m., ref.), állatrendszertani intézeti tanársegéd (prof. Farkas), félösszegű ösztöndíjban részesült. Ezévi munkásságának gerince a magyarországi Heleida-családra vonatkozó anyaggyűjtés és feldolgozás volt. Szeged környékén kívül főleg a Balaton vidékén volt gyűjtőúton. Munkásságával egy nagyobb monográfia megírását kívánta lehetővé tenni, amelyből előzetes közleményképen „A Balaton-partvidék Heleidái“ című tanulmánya a tihanyi Magyar Biológiai Kutatóintézet Munkái között a 1935. évi kötetben jelenik meg. Ezzel egyidejűleg dolgozta fel a dr. Szilády Zoltán bulgáriai gyűjtéseiben található idevonatkozó anyagot is, aminek alapján a Bulletin de la Société Entomologique de Bulgarie 1934. évi VIII. kötetében „Beiträge zur Fliegenfauna Bulgariens, I. Chironomiden“ címen közölt értekezést. E munkássága mellett alkalomszerűen gyakorlati vonatkozású kutatásokat is folytatott. Ezeknek eredményeképpen két dolgozatot tett közzé: „A makói hagyma rovarkártevői“ címűt a szegedi egyetem Actáinak sorozatában, míg „A kaliforniai pajzstetű és parazitája hazánkban“ címűt a Borászati Lapokban (1934 nov., 46—48. sz.). Utóbbi tárgykörből az Egyetem Barátainak Egyesülete természettudományi szakosztályában előadást is tartott.

A műszaki és gazdaságtudományi egyetem mérnöki és építészmérnöki karáról:

Gyengő Tibor (1910, Szeged, róm. kat.), műegyetemi tanársegéd (prof. Mihailich) a beton kocka-, henger- és hasábszilárdságának és azok egymáshoz való viszonyának megállapítására, valamint a szilárdságok összefüggése közti törvényszerűségek meghatározására vonatkozólag végzett vizsgálatokat, melyekkel a következő kérdésekre óhajtott felelni: Mily mértékben változik a betontestek kísérleti úton megállapított nyomószilárdsága a beton méreteinek változásával? Továbbá: Befolyásolja-e a különböző méretű testek nyomószilárdságának viszonyát az alakon és méreteken kívül a beton szemszerkezeti összetétele is? E végből hat fajta szemszerkezeti betont állított elő ügyelve arra, hogy minden egyes keverék konzisztenciája lehetőségig azonos (plasztikus) legyen és hogy a kész beton m^3 -je 270 kg cementet tartalmazzon. Mindenik fajta betonból különböző élhosszúságú kockákat, különböző méretű hasábokat és az amerikai normálhengereket megközelítő méretű hengereket készített. Miután e kérdések helyes megoldása igen sok kísérletet és számos kísérlet megismétlését kívánja, kutatásait még folytatja. Eredményeiről az Anyagvizsgálók Közlönyében fog számot adni.

A műszaki és gazdaságtudományi egyetem gépész- és vegyészmérnöki karáról:

Dr. Gerő Lóránd (1910, Szeged, róm. kat.), a fizikai intézet díjtalan gyakornoka (prof. Pogány) spektroszkópiai kutatásokat végzett, amelyeknek eredményeiről következő dolgozataiban számolt be: „Über die $B^1\Sigma \rightarrow A^1\Pi$ und $C^1\Sigma \rightarrow A^1\Pi$ — Banden des Kohlenoxyds“ (Schmid Rezsővel együtt, Zeitschrift für Physik, 93. köt., 1935), — „Über den $A^1\Pi$ -Zustand des CO“ (u. o.), — „Über den Zeeman-Effekt der Störungsstellen des $A^1\Pi$ -Zustandes in CO“ (Schmid Rezsővel együtt, u. o., 94. köt., 1935), — „Új eljárás alkalmazása perturbációk felismerésére a CS, CO+ és N_2 molekulák színképén“ (bemutatva a Magyar Tudományos Akadémia III. osztályának 1935. márc. 18-iki ülésén, megjelenik a Természettudományi Értesítőben), — „Störung und Prädissociation im $b^3\Sigma$ —Term des CO Bandenspektrums“ (kézirat a Zeitschrift für Physik számára), — „Új módszer perturbációk felismerésére a molekulák színképein, különös tekintettel a szénmonoxid $A^1\Pi$ energianívójára“ (Budapest, 1935). Utóbbi önálló műszaki doktori értekezését a tudománykar elfogadta és ennek alapján gépészmérnöki műszaki doktori szigorlatot tett.

Kállay Béla (1902, Nyíregyháza, ref.), a mezőgazdasági géptani tanszék (prof. Szabó Gusztáv) díjtalan gyakornoka talajvizsgáló kutatásokra nyerte ösztöndíját. A tanév folyamán ennek megfelelően elvégezte a szükséges műszerek és berendezések elkészítését, illetve átalakítását, áttanulmányozta a vonatkozó külföldi és hazai irodal-

mat és egyes gazdaságokkal, amelyeknek területén így felkészülve az 1935. évi aratási munkálatok befejezése után a helyszíni vizsgálato-
kat végezni kívánta, megállapodást kötött. Munkássága ily módon
a tanév befejezése után is folyamatban maradt.

A műszaki és gazdaságtudományi egyetem soproni bánya-, kő- és erdőmérnöki karáról:

Dr. Worschitz Frigyes (1904, Pozsony, róm. kat.), okl. erdőmér-
nök, műszaki doktor, műegyetemi tanársegéd félésszegű ösztöndíjban
részesítve, vizsgálatait az egyetem budapesti fizikai intézetének
(prof. Pogány) röntgentechnikai laboratóriumában végezte. Kutá-
tásai a röntgentechnikai anyagismerettől köréből a rostos szerkeze-
tek metahistológiájára vonatkoztak. Harminenál több növényfaj
(fafaj) mindegyikének anatómiailag sajátos rostelemét tette röntgen
vizsgálat tárgyává. Nyolc eltérő gombainfekció hatásszerűségét is
kivizsgálta ugyanezen fajok rostjainak legtöbbször, úgy hogy ered-
ményei igen széles körben mozgó kutatások alapján voltak levezet-
hetők. Ugyancsak hasonló terjedelműek voltak az állati tagmaszer-
kezetekre vonatkozó vizsgálatai is, amelyek az 1934. évi zürichi
radiológiai kongresszuson kerültek ismertetésre. Túlnyomórészt itt
vázolt munkássága, részben egyéb tárgykörökkel foglalkozó vizsgál-
atai alapján következő dolgozatai készültek el: „Röntgentechnikai
cellulóz- és rostvizsgálatok“ összefoglaló címen három közlemény az
Erdészeti Lapokban (I. a röntgen-interferometrikus faanyagvizsgá-
latról, 1934., 4. sz., II. a sejtfalak szerepéről a farostok röntgen-
technikai leképezésében, 1934., 7. sz. és III. a növényi rostok termé-
szetes anyagának, cellulóz- és ligninszármazékainak röntgenogram-
jairól, 1935., 4. sz.), — „A tönkszalagfűrészek a Nogent s/M-i gya-
korlatban“ cím alatt szintén két közleménye jelent meg az Erdészeti
Lapokban, az első az ellenállástényező- és pengemunkáról szól
(1935., 6. sz.), a második a vágóélalkatról (1935., 9. sz.). — Az Anyag-
vizsgálók Közölnye két dolgozatát közölte: „Szöveti rostelemek sejt-
falvastagodásának szerepe a növényi rostanyagok röntgeninterfero-
metrikus elemzésében“ (1935., 1. sz.) és „Az ép és beteg faanyag
finomszerkezeti jellemzői“ (1934., 5—6. sz.) címen. — „Adatok a cel-
lulóz szerkezeti ismeretéhez“ című cikke a Magyar Chemiai Folyóirat
1934. évi „A fa micelláris anyagismerettana“ című pedig az Erdé-
szeti Kísérletek 1935. évi kötetében jelent meg. — A Magyar Röntgen-
közlöny 1935. évi IX. évfolyama következő két dolgozatát közli:
„Röntgenrostdiagrammok (A röntgeninterferometrikus szerkezet-
elemzés alapjai)“ és „A röntgensugárzás biológiai és anyagszerkezet-
tani vonatkozásai.“ — Német nyelven dr. Herman János társszerző-
ségével jelent meg a zürichi radiológiai kongresszus iratai között
(Acta Radiologica) „Feinstrukturuntersuchungen an tierischen
Fasern und Geweben“ című értekezése. Többi német dolgozata (az
utolsó kettő dr. Herman János társszerzőségével a Fortschritte auf
dem Gebiete der Röntgenstrahlen szakfolyóiratban jelent meg, a

következő címeiken: „Zur Feinstruktur der Myofibrillen“ (1934., Bd. 5., H. 2.), — „Über die Einwirkung hypertotonischer Lösungen auf die Feinstruktur“ (u. o.), — „Über die metahistologische Struktur fibrillärer Gebilde tierischer Gewebe“ (1935., Bd., 51., H. 1.), — „Angaben zur Metahistologie des Fibrins“ (sajtó alatt), — „Die Verkalkung der Aortawand im Röntgenspektralbilde“ (1934., Bd., 50., H. 3.), — „Feinstrukturangaben zur Uratbildung“ (u. o.).

A műszaki és gazdaságtudományi egyetem mezőgazdasági és állatorvosi karáról:

Dr. Makfalvi Jolán (1909, Kassa, róm. kat.), az egyetemi mezőgazdasági kémiai intézetben (prof. Doby) talajtani kutatásokat végzett annak felderítésére, hogy a talaj különböző nitrogén-vegyületei közül a nitrát, valamint a felvehető nitrogénre jellemző nitrogénszám, változik-e a talajban a talaj eltartása közben. Kísérleteit különböző típusú talajokon (savanyú homok, mezősegi vályog, humuszos mezősegi anyag, kilugozott erdei talaj, savanyú láp, javított szík) végezte, azok nitrogénvegyületeit vizsgálva. Októbertől májusig állandóan figyelte a talajmintákat és először tíznaponként, majd három, végül öt hetenként megismételte a beérkezéskor eszközölt szárazanyag — illetve nitrát- és nitrogénszám — meghatározásokat. Kutatásait, amelyeknek eddigi eredményei is nagyban hozzájárulnak a laboratórium talajvizsgáló munkájának megkönnyítéséhez, még folytatja.

Dr. Olgyay Miklós (1904, Letenye, Zala m., róm. kat.), növényélet- és kórtani intézeti (prof. Kövessi) fizetéstelen tanársegéd, díjas gyakornok mykológiai kutatások végzésére nyerte félösszegű ösztöndíját. Vizsgálatainak tárgya a fekete gabonarozsda (*Puccinia graminis*) spermogoniumos és aecidiumos alakjának egymáshoz való fejlődési viszonya volt. Kutatásai főleg a következő kérdésekre kívántak feleletet találni: A fertőzés megindulásakor rendszeresen jelentkeznek-e a *Berberis vulgaris* levelein a spermogóniumok előbb, mint az aecidiumok és milyen arányban? A fertőződés középső szakában megtaláljuk-e az átmenetet a fertőzés utolsó szakához? — Az aecidiumok kifejlődésekor mennyiben fejlődtek vissza a spermogóniumok és milyen arányban? A spermogóniumoknak és az aecidiumoknak az előbbieknél alapján feltételezett viselkedéséből kiindulva azután a myceliumos összefüggést is vizsgálta. Kutatásait még tovább folytatja.

Dr. Révész Zoltán (1908, Fiume, róm. kat.), okl. mezőgazda félösszegű ösztöndíját mezőgazdasági üzemtani (prof. Reichenbach) kutatások eszközzésére kapta, amely téren a tervegazdálkodás megvalósításának lehetőségeit tette tanulmány tárgyává. Részben a tervegazdálkodás előfeltételeit, telepítés, tagosítás, mezőgazdasági szakoktatás, stb. megvalósításának lehetőségeit kutatta, majd alaposan tanulmányozta azokat a termelési ágakat, amelyeknél eddig is bizonyos irányítás mellett folyt a gazdálkodás (cukorrépa, dohány, tej, stb.). Nagy figyelmet fordított a külföldön, nevezetesen Németországban,

Ausztriában, Olaszországban és Oroszországban elért tervgazdasági intézkedések eredményeinek mérlegelésére is. Részletes vizsgálataival főleg a következő kérdésekre kíván feleletet találni: melyik a legkisebb gazdasági egység, amelyben egy parasztesalád minden munkarejét kihasználhatja, milyen intenzitás mellett biztosítható a legnagyobb rentabilitás, lehetőségek új telepés községek és régi telephelyek tekintetében, mely terményeknél valószínűsíthető meg a termelés irányítása, stb. Kutatásait még folytatja.

Dr. Szabó Miklós (1903, Jászberény, ref.), mezőgazdaságpolitikai intézeti tanársegéd (prof. Czettler) ezidén is folytatta az anyaggyűjtést a mezőgazdasági terményértékesítés és piacügy tárgyköréből megjelenendő munkájához, főleg Németországgal és a balti államokkal keresve a kapcsolatokat. E mellett agrárpolitikai és szövetkezeti szaklapokban megjelent kisebb cikkek-, illetve könyvismertetésekén kívül, nyomtatásban is beszámolt a tanévet megelőző tavasszal tett németországi tanulmányútjáról „Németország agrárkutató intézetei“ címen, továbbá következő tanulmányait tette közzé: „Mezőgazdasági piac- és konjunkturakutatás“ (Mezőgazdasági Közlöny, 1935. évi 4. sz.), — „Piacképes árútermelés“ (Bernát István — Emlékkönyv), „Agrárpolitika“ (Czettler professzor „Agrárpolitikai“ előadásai alapján készült összefoglalás a Magyar Nemzetgazdasági Enciklopédia számára), — „A terményértékesítés megszervezése Németországban“ (Köztelemek, 1935. évi 25—26. szám). — Végül Jász-Nagykun-Szolnok vármegye mezőgazdasági viszonyairól is értekezett a „Szolnok megye multja és jelene“ című könyvben. Az egyetemi mezőgazdaságpolitikai intézetben folyó munkálatok vezetésében, valamint a „Darányi Ignác“ Magyar Agrártudományos Társaság szervező munkálataiban is résztvett.

A műszaki és gazdaságtudományi egyetem közgazdaságtudományi karáról:

Dr. Kádár László (1908, Ósóvé, Bács-Bodrog m., ref.), gazdaságföldrajzi intézeti gyakornok (prof. gr. Teleki) félösszegű ösztöndíjban részesülve, a Szaharában szerzett tapasztalatainak alapján munkásságát a magyarországi futóhomokterületek tanulmányozásának szentelte. Az 1934. év tavaszán megkezdett morfológiai vizsgálatait egész nyáron át megszakítás nélkül folytatta a Duna—Tisza-közének csonkaországi részén. Tapasztalatait az ősz folyamán feldolgozta és a Magyar Földrajzi Társaság 1934. december 20-i szakülésén ismertette. Előadása „Futóhomok-tanulmányok a Duna—Tisza-közén“ címen a Földrajzi Közlemények 1935. évi 1—3 számában meg is jelent. 1935. tavaszán már hazánk másik nagy futóhomok-területének, a Nyírségnek tanulmányozását kezdte meg. Nyírbátor központból kiinduló kirándulásain Nyírbátor, Gebe, Bátorliget, Pilis, Piricse, Kállósemjén, Nagy- és Kiskálló határának homokformáival ismerkedett meg. A Nyírség déli szélét Debrecen és Sáránd közti szakaszon járta végig. A Nyírség kutatását nyáron is folytatja. A kutatási területeket jórészt

kerékpáron utazta be, hogy tudományos céljának megfelelően bár-mikor megállhasson behatóbb vizsgálatok eszközzésére. Közben meg-kezdte az irodalomban ismeretes futóhomokterületekre vonat-kozó adatok összegyűjtését egy átfogó munka elkészítése céljából.

Dr. Szántó Emil (1903, Budapest, róm. kat.), a székesfővárosi statisztikai hivatal tiszviselője ösztöndíját statisztikai kutatások cél-jára nyerte, amely tárgykörből vezető professzora (prof. Bud) és hiva-tali főnöke (Illyefalvi igazgató) hozzájárulásával magánháztartási statisztikával foglalkozott, amit erősen megkönnyített az a körülmény, hogy a székesfővárosi statisztikai hivatal rendszeres adatgyűjtést végez budapesti családok háztartási naplóiról, amely adatok alkalma-sak arra, hogy egyes társadalmi rétegek megélhetési viszonyairól meg-felelő képet kapjunk. Miután már régebben feldolgozta beható alapos-sággal 50 munkáscsalád adatait, most különböző foglalkozási ágak-hoz tartozó 50 polgárcsalád adatait tette kutatás tárgyává, amivel számos igen érdekes és előző munkájával való összehasonlításra is alkalmas adatot talált.

A Zeneművészeti Főiskoláról:

Dr. Szabolcsi Bence (1899, Budapest, izr.), könyvkiadóvállalati lektor félösszegű ösztöndíjban részesült. Összehasonlító zenetudo-mányi kutatásai során (prof. Kodály) a magyar népzene legrégebb elemeinek vizsgálatával, finn-ugor és török-mongol rokonsági kapoco-latainak feltárásával, ezzel összefüggésben a keleteurópai és nyugat-ázsiai finn-ugorok, valamint az ú. n. északi-török népek dallam-világának elemzésével, a középázsiai alaprétegek megállapításával fog-lalkozott. További kutatásai voltak: az ötfokú hangsorok elterjedésé-nek vizsgálata, típusaik történeti rendszerezése az öt világrészben, a dallamépítkezés és ornamentika kultúrköreinek megállapítása Európa régi zenéjében. Kutatásainak eredményeit következő dolgozataiban foglalta össze: „Népvándorlaskori elemek a magyar népzében (Ada-tok a magyar népi hagyományok keleti kapcsolataihoz)“ (Ethnog-raphia — Népélet, 1934. évi 3—4. sz.), majd ugyanebből a tárgykör-ből átdolgozva: „The Eastern Relations of Early Hungarian Folk-music (The persistence of an archaic Middle-Asian music-style in Middle Europe)“ (Journal of the Royal Asiatic Society, London, 1935. évi júliusi sz.), — „Über Kulturkreise der musikalischen Orna-mentik in Europa“ (Zeitschrift für Musikwissenschaft 1935. évi 2—3. sz.), — „A keleti ugorok, mint előázsiai kultúrhatás közvetítői a zene-történetben“ (Balassa—Emlékkönyv, 1934.), — „Egyetemes kultúr-történet és ötfokú hangsorok“ (Magyar Muzsika, 1935.), — „Írott hagyomány — élő hagyomány. Adatok az írás és élőszó viszonyához a magyar zene történetében“ (u. o.), — „A magyar romantikus zene főirányai“ (Budapesti Szemle, 1935.). Az általa szerkesztett Zenei Lexikon új kiadását (1935.) negyedfélíves pótlással látta el és több cikkének átdolgozásánál legújabb kutatási eredményeit is felhasz-

nálta. Ösztöndíja összegének túlnyomó részét ezévi tudományos kutatásaival kapcsolatos készkiadásainak fedezésére fordította.

A Magyar Nemzeti Múzeumtól:

Dr. Gunda Béla (1911, Temesfüves, ref.), néprajzi múzeumi gyakornok Bátky Zsigmond ny. múzeumi főigazgató és Györffy István egyetemi ny. r. professzor vezetésével folytatta néprajzi kutatásait. Helyszíni tanulmányok alapján foglalkozott az Ormánság anyagi kultúrájával és települési viszonyaival. Kutatta azokat a kultúrhatásokat, amelyek az országnak ezt a területét a Balkán felől és közvetve a szlovén-stájer Rauchstube-háztípus területének vidékéről érték. Rendszerbe igyekezett foglalni a települések térbeli kiterjedésének formáit, amelyek közül különös figyelemben részesítette a boszniai földművelő mohamedánok „trzan“ falutípusára és a germán-szláv Rundlingekre emlékeztető faluformákat, ahol t. i. üres térség van a falu közepén (Kemse, Zaláta, Piskó). Készülő nagyobb monográfiája szempontjából a bejárt területen főképen a hálókamarák rendszerét, a gyűjtögető gazdálkodás emlékeit, a fakéregmunkákat, a különböző gazdasági eljárásokat, az ősi halászatot vizsgálta. Táj- és kultúrföldrajzi okok következtében az Ormánság területével kapcsolatban tanulmányozta a kelet-somogyi horvát falvakat is (Sztára, Révfallu, Lakócsa, stb.), valamint kutatásokat folytatott az Ormánságból Szlavóniába történő pásztoremigrációra vonatkozólag. E munkásságán kívül foglalkozott a magyar járművek eredetével, néprajzi áttekintésével és a palóc vidéken is végzett helyszíni tanulmányokat. Kisebb cikkeken és könyvismertetésekén kívül következő dolgozatai jelentek meg: „Tárgyi néprajzi adatok Északborsodból (építkezés és házbelső),“ „A magyar kétrúdú szekér eredete és a régi magyar ajonca-szekér“ (mindkettő a Magyar Nemzeti Múzeum Néprajzi Tárának Értesítőjében, 1934.), — „A magyar településföldrajzi tájak elhatárolásának kérdéséhez“ (Földrajzi Közlemények, 1935. évi 1. sz.), — „Régi tűzhelyek és konyha-műveletek a békési Sárrét déli részén“ (Népünk és Nyelvünk, 1935. évi 1—6. sz.), — „Tudományos irodalmunk újabb termékei“ (Napkelet, 1934. évi 6. sz.), — „Néprajzi képek az Ormánságból“ (Búvár, 1935. évi 5. sz.), végül ormánsági kutatásainak szláv vonatkozásairól egy horvát nyelvű cikk a Vjesnik etnografskog muzeja u Zagrebu 1935. évi I. kötetében.

Dr. Kottász József (1889, Budapest, róm. kat.), gimnáziumi rendes tanár 400 pengő ösztöndíjjal a tihanyi Magyar Biológiai Kutatóintézetben (prof. Entz) folytatta és befejezte a Balaton planktonjának vizsgálatával kapcsolatos és a tihanyi Biológiai Kutatóintézet munkaprogramját kiegészítő, több éve folyó költséges helyszíni kutatásait. A jelenlegi tanévben már túlnyomórészt a rendszeres fel dolgozás és irodalmi egybeállítás munkáját végezte. Összefoglaló dolgozata, amelyet száznál több ábra, fénykép, grafikon és pontos statisztikai táblák egészítenek ki, május havában teljesen elkészült. Ebben

rövid áttekintés és a célkitűzés jelzése után először a vizsgálati eszközökkel és módszerekkel foglalkozik, majd pontos és részletes előadásban mutatja be a Balaton planktonjának quantitását, figyelemmel a phito- és zooplanktonnak mind horizontális, mind vertikális eloszlására. Végül a külföldi kutatók hasonló vizsgálatai alapján eszközölt összehasonlításokra tér ki, mindenkor kidomborítva azokat a hazai szempontokat, amelyeket a Balaton planktonjának kutatása igényel.

A gyulai m. kir. állami kórház részéről:

Dr. Csonth László (1902, Miskolc, róm. kat.), a gyulai m. kir. állami kórház röntgenlaboratóriumának vezetője a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrtól 200 pengő tanulmányi segélyben részesülve 1934 október 1-től december 10-ig a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem központi Röntgen-intézetében (Kelen professzor), továbbá időközönként felváltva a különböző klinikák (Herzog, Korányi, Tóth, Verebély, Hainiss, Bakay és Szabó professzorok) Röntgen-laboratóriumaiban képezte tovább magát tudományszakjában. Ily módon egyrészt a szakklinikák speciális munkájában való részvétellel, másrészt Kelen Béla egyetemi professzor rendszeres elméleti oktatása útján teljes képet nyerhetett a röntgenológia mai álláspontról, annak haladási irányairól és teljesítőképességéről, hogy így szerzett tudását kórházi munkabeosztásában megfelelően alkalmazhassa.

N É V M U T A T Ó.

KÜLFÖLDI ÖSZTÖNDÍJASOK.

- Alföldi András, 41
Antal Károly, 23
Babits Viktor, 46
Bacsich Pál, 40
Balázs Péter, 16, 38
Balsay István, 56
Bangha Margit, 33
Bars Gyula, 27
Barta László, 9
Bászel Günther szászkabányai, 25
Benesik Béla, 16
Benedek András, 33
Beznák Aladár, 38
Bibó István, 36
Blanckenstein Erzsébet gr., 15
Blaszó Sándor, 29
Bogsch László, 10
Borbás László, 53
Borbereki Kováts Zoltán, 23
Botár Gyula, 33
Csabai István, 8
Csemegi József, ifj., 5
De Châtel Andor, 10
Degré Alajos, 30
Diószeghy Erzsébet br., 53
Domán Miklós, 53
Dudás Jenő, 23
Emőd Aurél, 25
Ferdinándy Mihály, hidasnémeti, 8
Fél Edit Pálma Lidia, 11
Fiala Erzsébet, 27
Földes Papp Károly, 16
Gallus Sándor, ifj., 41
Gáldi László, 31
Gerendás Ernő, 26
Goltner Dénes, 17
Gombosi Ottó, 8
Görgényi Júlia, 11
Grandtner Jenő, 24
Gyáni Sándor, 34
Gyórfy Iván, 11
Hartnagel Erzsébet, 12
Hetényi Miklós, 47
Hüttl Hümer, ifj., 47
Ijjász Ervin, 21
Ittzés Jenő, 12
Ivanovics György, 48
Iván István, 15
Jendrassik Borbála, 54
Kalota József, 42
Kardos Béla, 49
Kardos Tibor, 42
Kálmán Béla, 45
Kerék Mihály, 17
Király József, 17
Kispál Magdolna, 44
Kniezsa István, 43
Korondi Konrád, 21
Korpás Emil, 13
Kövessi Ferenc, 21
Krausz Ottó, 28
Kutassy Endre, 54
Lakó György, 45
Lászlóffy (Bóhm) Woldemár, 32
Leövey Ferenc, 50
Losonezy István, 13
Malán Mihály, 18
Mann Ervin, 28
Marciewicz Erzsébet, 28
Mérei Gyula, 5
Moravesik Gyula, 43

- Mozsolics Amália, 15
 Oláh László, 18
 Olgyay Aladár, 24
 Olgyay Viktor, 26
 Orbán György, 55
 Papp György, 24
 Pap Zoltán, 13
 Pataky Ernő, 39
 Páll Antal, 28
 Pétergál Izabella, 34
 Popovics Pál, 43
 Pődör László, 34
 Pröhle Károly, 22
 Rayman Katalin, 35
 Rédei László, 22
 Róna Emmy, 28
 Rónay László, ifj. aranyos-
 maróthi, 27
 Ruzieska B. Pál, 29
 Schmid Rezső, 18
 Sinkovics István, 6
 Surányi Júlia, 44
 Szabó Lajos, 22
 Szalay Sándor, 22
 Száhlender Károly, 19
 Szántó Géza, 37
 Szegő (Gyergyai) Albert, 35
 Szendi Balázs, 19
 Szentcsanak Ferenc, 55
 Szentpétery Imre, ifj., 6
 Széchenyi Nagy László, 37
 Szép Jenő, 14
 Szily József, 23
 Szladits Imre, 51
 Szladits Károly, ifj., 40
 Szöllősy Zoltán, 27
 Takáts Tibor, 19
 Takács Zoltán felvinczi, 43
 Teller Frigyes, 24
 Tompa György, 56
 Tóth Imre, 29
 Urhegyi Emilia, 14
 Vanyó Tihamér Aladár, 8
 Vargha György, 20
 Voit Judit, 29
 Voit Pál, 9
 Vutskits György, 32
 Waigand József, 25
 Wárlám Árpád, 54
 Wohl György, 20
 Zambra Siena, 35
 Zimmermann Gusztáv, 14

Összesen: 122.

BELFÖLDI ÖSZTÖNDÍJASOK.

Alpár (Allbauer) Gyula, 71	Máthé Imre, 70
Annau Ernő (400 P), 60	Meznerics Iván, 57
Bardon Alfrédné Bató Mária, 63	Nagy Ferenc, 67
Barnóthy Jenő, vitéz, 63	Olgyay Miklós (400 P), 76
Barta István (400 P), 64	Ormós Erzsébet (200 P), 71
Berky Imre, 71	Ortutay Gyula, 69
Csapody Csaba, 64	Papp János, 69
Csonth László (200 P), 80	Péterdi Ottó, 68
Ember Győző, 64	Piróth Endre (400 P), 62
Ernst Jenő (400 P), 63	Putnok Gyula (400 P), 60
Fludorovits Jolán, 64	Révész Zoltán (400 P), 76
Gerő Lóránd, 74	Rónay Gyula, 57
Gombás Pál, 65	Rostás László (400 P), 57
Gunda Béla, 79	Szabó József (400 P), 58
Gyengő Tibor, 74	Szabó Mihály (400 P), 59
Horányi-Hechst Béla (400 P), 59	Szabó Miklós, 77
Hegedűs Lajos, 65	Szabó Pál Zoltán, 71
Huszák István, 61	Szabolcsi Bence (400 P), 78
Istványi Géza, 66	Szántó Emil, 78
Ivánka Endre, 66	Szilágyi Lóránd, 68
Kádár László (400 P), 77	Tomor-Thirring János (400 P), 68
Kállay Béla, 74	Tolnai Gábor (400 P), 69
Kárpáti Zoltán (400 P), 66	Urmánczy Antal (400 P), 72
Kiss Ernő László, 70	Vargha László (400 P), 73
Komoróczy György (400 P), 67	Vargha Sándor Özséb, 58
Kondor Imre (400 P), 70	Vidaes Aladár (400 P), 73
Kostyál László (400 P), 61	Vlassics Tibor (400 P), 61
Kottász József (400 P), 79	Wéber József, 68
Krompecher István (400 P), 59	Worschitz Frigyes (400 P), 75
Ludány György (400 P), 62	Zemplén Béla (400 P), 60
Makfalvi Jolán, 76	Zilahi-Sebess Géza (400 P), 73

Összesen: 62. Akiknél nincs külön jelezve az ösztöndíj összege, azok teljesösszegű ösztöndíjat (800 P) kaptak. Két geológus a belföldi ösztöndíjak terhére kapott 300–300 P összegű külföldi utazási ösztöndíjat.

FÜGGELÉK.

Az Országos Ösztöndíjtanács tagjainak névsora 1936 január 1-én.

A nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 13.826—1934—IV. szám alatt 1934 február 19-én kelt rendelete alapján az évi jelentések függelékeként közlésre kerül az Országos Ösztöndíjtanács tagjainak a jelentés megjelenési évének első napján fennálló állapot szerinti névsora is.

I. Elnökség:

Elnök: *dr. gróf Teleki Pál**

Aelnök: *betöltetlen**

Ügyvezető igazgató: *dr. Domanovszky Sándor*

II. Hivatalból tagok:

a) Az átszervezett Országos Magyar Gyűjteményegyetem keretében szerepelt négy nagy közgyűjtemény főigazgatói közül

Országos Levéltár főigazgatója: *dr. Herzog József*

Szépművészeti Múzeum főigazgatója: *dr. Csánki Dénes*

Az 1934. évi VIII. t.-c. intézkedései következtében átszervezett többi közgyűjtemény képviselőjét biztosító intézkedések ebben az időpontban még nem tétettek meg.*

b) A külföldi magyar intézetek kurátorai és igazgatói:

Bécsi Magyar Kutatóintézetek főigazgatója: *dr. Miskolczy Gyula*

Berlini Magyar Intézet igazgatója: *dr. Farkas Gyula*

Római Magyar Intézet kurátora: *dr. Gerevich Tibor**

Római Magyar Intézet igazgatója: *dr. Koltay-Kastner Jenő*

III. Kiküldetés alapján tagok:

A budapesti jog- és államtud. kar részéről: *dr. Kolosváry Bálint*

„ „ orvostudományi „ „ *dr. Nékám Lajos*

„ „ bölcsészettud. „ „ *dr. Kornis Gyula*

A szegedi jog- és államtud. kar részéről: *dr. Kiss Albert*

„ „ orvostudományi „ „ *dr. Issekutz Béla*

„ „ bölcsészettud. „ „ *dr. Sik Sándor*

„ „ mat.-természettud. „ „ *dr. Szentpétery Zsigmond*

* A csillaggal megjelöltekre vonatkozólag l. a névsort követő megjegyzéseket.

- A debreceni jog- és államtud. kar részéről: *dr. Szentpéteri Kún Béla*
 „ „ orvostudományi „ „ *dr. Bodnár János*
 „ „ bölcsészettud. „ „ *dr. Hankiss János*
 A pécsi jog- és államtud. kar részéről: *dr. Kérészy Zoltán*
 „ „ orvostudományi „ „ *dr. Gorka Sándor*
 „ „ bölcsészettud. „ „ *dr. Halasy-Nagy József*

A József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem

a) mérnöki osztálya részéről:

b) építészmérnöki osztálya részéről:

c) gépészmérnöki osztálya részéről:

d) vegyészmérnöki osztálya részéről:

e) soproni bánya- és kohómérnöki osztálya részéről:

f) soproni erdőmérnöki oszt. részéről:

g) állatorvosi osztálya részéről:

h) mezőgazdasági osztálya részéről:

i) közgazdasági és kereskedelmi osztálya részéről:

j) közigazgatási osztálya részéről:

A képzőművészeti főiskola részéről:

A zeneművészeti főiskola részéről:

A Magyar Nemzeti Múzeum Tanácsa részéről:

Az Országos Természettudományi Tanács intézőbizottsága részéről:

Rohringer Sándor

dr. Kotsis Iván

Schimanek Emil

dr. Vuk Mihály

Boleman Géza

Lesenyi Ferenc

dr. Zimmermann Ágoston

dr. Doby Géza

dr. Fellner Frigyes

dr. Bud János

*Réti István**

dr. Hubay Jenő

I. *Csányi Károly*

II. *Balló Ede**

I. *dr. Mauritz Béla*

II. *dr. Pogány Béla*

III. *dr. Grósz Emil**

IV. *dr. báró Korányi Sándor**

V. *dr. Tanzl Károly*

VI. *dr. Szabó Gusztáv*

VII. *dr. Szarvassy Imre*

VIII. *dr. Vámosy Zoltán*

IX. *betöltetlen**

X. *betöltetlen**

IV. A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr által az Országos Ösztöndíj-tanács intézőbizottságának felterjesztése alapján meghívott tanácstagok:

a) tudománypolitikusok:

I. *dr. Szily Kálmán*

II. *dr. Magyar Zoltán*

b) műépítészek:

I. *dr. Hüttl Dezső*

II. *Wülder Gyula*

c) szobrászművészek:

I. *Szentgyörgyi István*

II. *Kisfaludy Stróbl Zsigmond*

d) festőművészek:

* I. *Dudits Andor*

II. *Glatz Oszkár*

e) zeneművészek:

I. *dr. Dohnányi Ernő**

II. *Kodály Zoltán*

f) a legjelentékenyebb főiskolai interná-

tusok vezetői közül meghívott tagok: I. *dr. Glattfelder Gyula*

II. *dr. Ravasz László*

g) egyetemi és főiskolai tanárok:

- III. dr. Láng Nándor*
 IV. dr. Tiefenthaler József
- I. dr. Heller Farkas*
 II. dr. Johan Béla
 III. dr. Melich János
 IV. dr. Huszti József
 V. dr. Schütz Antal
 VI. dr. Szentpétery Imre
 VII. dr. Navrátil Ákos
 VIII. dr. Orsós Ferenc
 IX. dr. Pröhle Károly*
 X. dr. Szent-Györgyi Albert
 XI. dr. Yolland Artúr
 XII. dr. Bakay Lajos*
 XIII. dr. Eckhardt Sándor
 XIV. dr. Szabó Zoltán
 XV. dr. Zambra Alajos

Megjegyzés: 1936 január 16-ától az Országos Ösztöndíjtanács elnöke: dr. Bakay Lajos, alelnöke: dr. Heller Farkas eddigi tanástagok.

Az 1934. évi VIII. t.-e. 9. §-ában nyert felhatalmazás alapján kiadott és ugyanakkor megjelent 17.100/1936. IV. sz. a. január 13-án kelt vallás- és közoktatásügyi miniszteri rendelet szerint *hivatalból* tagok: a) a Magyar Nemzeti Múzeum önkormányzati szervezetébe tartozó öt közgyűjtemény első tisztviselői, tehát a fentebb megnevezett főigazgatókon kívül: dr. Fitz József a Széchenyi Könyvtár, dr. gróf Zichy István a Történeti Múzeum és Ernyei József a Természettudományi Múzeum főigazgatói is; b) a külföldi magyar intézetek igazgatói, tehát a fentebb megnevezettek kivül: dr. Divéky Adorján (Varsó) és dr. Müller-Molnos Lipót (Párizs) is, viszont megszűnt dr. Gerevich Tibor kurátornak hivatalból való tanástagysága; c) a külföldi magyar intézetek kuratóriumának elnöke: dr. gróf Teleki Pál és tagjai (egyelőre betöltetlen hat hely).

A *kiküldésen* alapuló tanástagysági helyek közül végleg megszűnt az Országos Természettudományi Tanácsnak már eddig is betöltetlen IX. és X. helye. Viszont kiküldési jogot nyertek a hittudományi karok (1–1 hely) és az Országos Irodalmi és Művészeti Tanács (3 hely). Ezek az intézmények a következő kiküldéseket eszközölték:

Budapesti hittudományi kar:	dr. Pataky Arnold
Debreceni hittudományi kar:	dr. Varga Zsigmond
Soproni hittudományi kar:	dr. Pröhle Károly
Országos Irodalmi és Művészeti Tanács:	I. dr. Horváth János
	II. Réti István
	III. dr. Dohnányi Ernő

Ugyanakkor valamennyi eddig is képviselt intézmény a rendelet szerint új kiküldöttet választott, amely alkalommal azonban valamennyi intézmény eddigi kiküldöttjének megbízatását újította meg. Csak a Képzőművészeti Főiskola küldte ki Réti István helyett (aki más címen lett tanástag) Benkhardt Agostot, a Magyar Nemzeti Múzeum Tanácsa Balló Ede helyett dr. Pasteiner Ivánt, a Természettudományi Tanács pedig dr. Grósz Emil és dr. báró Korányi Sándor helyett dr. Széki Tibor egyetemi ny. r. tanárt, illetve dr. Gulyás Antal debreceni gazdasági akadémiai rendes tanárt.

A meghívás útján betöltendő helyek tekintetében a következő változások történtek; az internátusvezetők és egyetemi (főiskolai) tanárok (4 + 15 hely) kategóriája helyébe a különféle tudományszakok 20 helye került, amelyek közül 16 egyetemi (főiskolai) tanárral töltendő be. Ezenkívül meghívandó 1 iparművész és a földművelésügyi minisztérium tudományos intézményeinek vezetői sorából 2. Ilymódon összesen 4 meghívással betöltendő új hely létesült, *dr. Bakay Lajos* elnökké, *dr. Heller Farkas* alelnökké való kinevezésével, *dr. Dohnányi Ernő* és *dr. Pröhle Károly* más címen való küldésével pedig négy hely üresedett meg. Új meghívás alá került azonban valamennyi többi ilymódon betöltendő hely is, de az új meghívottak, *dr. Láng Nándor* nyugalmazott egyetemi ny. r. tanárt kivéve, ugyanazok lettek, akik az Ösztöndíjtanácsnak eddig is tagjai voltak.

Az ilymódon betöltendő helyekre a következő meghívások történtek:

Dr. Dohnányi Ernő helyére:	<i>Szabados Béla</i>
Dr. Pröhle Károly helyére:	<i>dr. Hajnal István</i>
Dr. Bakay Lajos helyére:	<i>dr. Princz Gyula</i>
Dr. Heller Farkas helyére:	<i>dr. Schmidt Henrik</i>
Dr. Láng Nándor helyére:	<i>dr. Moravcsik Gyula</i>
Új iparművészeti hely:	<i>Helbing Ferenc</i>
Földművelésügyi minisztérium tudományos és kísérleti intézeteinek két helye:	I. <i>dr. Lóczy Lajos</i> II. <i>dr. Dicenty Dezső</i>

Egy tudományképviseleti hely egyelőre betöltetlen maradt.

A kiadásért felelős: Domanovszky Sándor dr., egyetemi tanár.

23.640. — Királyi Magyar Egyetemi Nyomda, Budapest. (F.: Thiering Richárd.)

Magyar Tudományos Akadémia
Könyvtára 10.227/1952. sz.

